

IFRS 3R – Business Combinations

En regnskabsmæssig kvalitetsvurdering af ændringerne i den reviderede standard

Forfatter: Christian B. Hansen
Vejleder: Hans B. Vistesén

Aalborg Universitet, maj 2010
Kandidatafhandling - Cand.merc.aud.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	FORORD	1
2	EXECUTIVE SUMMARY	2
3	INDLEDNING	4
4	PROBLEMFORMULERING	6
5	METODE	7
5.1	STRUKTUR	8
5.2	AFHANDLINGSBESKRIVELSE	9
6	AFGRÆNSNING	12
6.1	PRÆCISERING	14
7	BEGREBSRAMMEN EFTER IFRS	16
7.1	MÅLSÆTNINGEN MED ÅRSREGNSKABER	16
7.2	REGNSKABSBRUGERE OG DERES INFORMATIONSBEHOV	17
7.3	GRUNDLÆGGENDE FORUDSÆTNINGER	19
7.4	ÅRSREGNSKABERS KVALITATIVE EGENSKABER	19
7.4.1	<i>Forståelighed</i>	20
7.4.2	<i>Relevans</i>	20
7.4.2.1	<i>Væsentlighed</i>	21
7.4.3	<i>Pålidelighed</i>	21
7.4.3.1	<i>Troværdig præsentation</i>	22
7.4.3.2	<i>Indhold frem for formalia</i>	22
7.4.3.3	<i>Neutralitet</i>	22
7.4.3.4	<i>Forsigtighed</i>	22
7.4.3.5	<i>Fuldstændighed</i>	23
7.4.4	<i>Sammenlignelighed</i>	23
7.5	INFORMATIONSBEHOV VED VIRKSOMHEDSSAMMENSLUTNINGER	24
7.6	DELKONKLUSION	24
8	BAGGRUNDEN FOR IFRS 3R – BUSINESS COMBINATIONS	26
8.1	REGNSKABSPRINCIPPER FOR IASB OG FASB	27
8.2	ÆNDRINGER TIL IFRS 3R OG SFAS 141R	29
8.3	FORSKELLE MELLEM IFRS 3R OG SFAS 141R	30
8.3.1	<i>Definitionen af kontrol</i>	31
8.3.2	<i>Indregning af goodwill på minoritetsinteresser</i>	31
8.4	DELKONKLUSION	31
9	IFRS 3R – BUSINESS COMBINATIONS	33
9.1	DEFINITION AF VIRKSOMHEDSSAMMENSLUTNINGER	36
9.1.1	<i>Identifikation af køber</i>	37
9.1.2	<i>Opgørelse af kostpris</i>	40
9.1.2.1	<i>Vurdering af, hvad der indgår i transaktionen</i>	41
9.1.2.2	<i>Betingende betalinger</i>	42
9.1.2.3	<i>Dagsværdi i relation til kostpris</i>	44
9.1.2.4	<i>Omkostninger i forbindelse med overtagelsen</i>	45

9.2	OVERTAGELSESTIDSPUNKTET	48
9.3	INDREGNING OG MÅLING AF AKTIVER OG FORPLIGTELSESR	50
9.3.1	<i>Indregning, generelt</i>	50
9.3.2	<i>Måling, generelt</i>	51
9.3.3	<i>Immaterielle aktiver indregnes og måles uanset pålidelighed</i>	54
9.3.4	<i>Undtagelser til indregnings- og målingskriterierne</i>	59
9.3.4.1	<i>Generhvervede rettigheder</i>	61
9.3.4.2	<i>Aktiver, der besiddes med salg for øje</i>	61
9.3.4.3	<i>Refusionsaktiver</i>	61
9.4	INDREGNING OG MÅLING AF GOODWILL	62
9.4.1	<i>Måling af goodwill</i>	63
9.4.2	<i>Måling af minoritetsinteresser</i>	65
9.4.3	<i>Trinvisse overtagelser</i>	70
9.4.4	<i>Regulering i ejerforhold uden tab af bestemmende indflydelse</i>	72
9.4.5	<i>Tab af bestemmende indflydelse</i>	73
9.4.6	<i>Tilbudskøb</i>	74
9.4.7	<i>Betydning af valgmulighed for opgørelse af goodwill</i>	75
9.5	OPLYSNINGER	77
9.6	DELKONKLUSION	80
10	DEN ØKONOMISKE SITUATION I RELATION TIL IFRS 3R	84
11	KONKLUSION	91
12	LITTERATURLISTE	93
13	BILAG	97

1 Forord

Nærværende skriftlige afhandling er udarbejdet som led i gennemførelsen af Aalborg Universitets cand.merc.aud.-studium. Afhandlingen er skrevet i perioden december 2009 – maj 2010.

Afhandlingen er skrevet inden for fagområdet eksternt regnskab ud fra en selvvalgt problemstilling, og er udarbejdet under hensyntagen til den af Aalborg Universitet udsendte studievejledning for uddannelsen. Formålet med afhandlingen beskrives i studieordningen som følgende:

”Specialet består af en større selvstændig afhandling af relevans for en statsautoriseret revisors virke. Specialet skal dokumentere den studerendes færdigheder i at anvende videnskabelige teorier og metoder under arbejdet med et afgrænset fagligt emne.”

Jeg har valgt emnet virksomhedssammenslutninger. Afhandlingen er skrevet til vejleder Hans B. Vistisen og medstuderende på cand.merc.aud. studiet ved Aalborg Universitet.

Litteratursøgningen er afsluttet den 31. januar 2010.

Aalborg, den 27. maj 2010

Christian Barholt Hansen

2 Executive Summary

In 2002 the two accounting boards IASB and FASB entered into an agreement called “The Norwalk Agreement”. The agreement framed future cooperation on developing accounting standards of high quality. The result of this cooperation was a revised standard on business combinations – the IFRS 3R.

This thesis is based on IFRS 3R and is a quality assessment of the standard on the basis of the following issue:

“Will the changes in IFRS 3R – Business Combinations give a fair presentation of the financial reporting?”

The assessment of this thesis is based on the IASB framework, in which the qualitative characteristics relevance, reliability and comparability are the primary parameters and thus lay the foundations for the quality assessment.

The thesis compares IFRS 3R to the existing regulations under US GAAP concurrent with the changes from the previous practise under IFRS to this revised standard. Finally IFRS 3R is put into perspective to the international financial crisis and the impact this may have on the application of the standard.

IFRS 3R is compared to the American counterpart the SFAS 141R, to identify changes and differences. The comparison to SFAS 141R is carried out given that business combinations is a joint project between IASB and FASB as mentioned above. Generally the two accounting boards have not reached a complete alignment between IFRS 3R and SFAS 141R, respectively, but the number of differences between the standards have been reduced increasing the comparability. However the measurement of non-controlling interests diverge as the conditions of IFRS gives the option of either measuring non-controlling interests at the proportionate share of the value of identifiable net-assets or at acquisition-date fair value.

Compared to prior practice, the revised IFRS 3 changes the value of the financial reporting positively, as the revised standard in a number of ways provides the users of the financial reporting with more relevant information. Among other things this refers to the consideration transferred concerning the regulations on contingent considerations, indemnification assets and acquisition-related costs and also the recognition of intangible assets.

The consequences of these changes are estimated to give several fluctuations in the income statement, which may complicate the evaluation of past, present and future events for the users and at the same time weaken the reliability of the measurement of intangible assets. However it is estimated that the unreliable measurement of the intangible assets is more than equalised by the relevant information, which the users of the financial statements obtain in the recognition. Furthermore the consequence of the changes is that step acquisitions causes fluctuations in the income statement before control is obtained; while changes in ownership will be recognised in equity after control is obtained.

As mentioned above the IFRS 3R offer the preparer of the financial statements the opportunity to choose from non-controlling interests at the proportionate share of the value of identifiable net-assets or fair value. The choice of method is to be made for each business combination on a transaction-by-transaction basis, rather than being a policy choice and therefore the choice only applies to the business combination in question. The opportunity is an expression disagreement in IASB, which neither is of benefit to consistent use of IFRS 3R nor increases the compatibility within the IFRS accounts or with the US GAAP. With advantage IASB could have framed a standard, which just as the SFAS 141R only allows to measure non-controlling interests at acquisition-date fair value. This will increase the quantitative characteristics in the financial reporting.

The current macroeconomic instability will make it more difficult for the acquirer to determine the underlying conditions for the valuation methods. This may cause measuring of non-controlling interests at acquisition-date fair value is deselected to limit the recognised goodwill and thereby minimise any future write-downs. The macroeconomic instability is therefore estimated to have a subdued impact on the use of IFRS 3R. However a structured and early PPA process may reduce the uncertainty about the estimated fair values.

The overall conclusion is that the new IFRS 3R will make financial reporting more accurate. The freedom of choice regarding measuring non-controlling interests is of no benefits to the users and will reduce the comparability to other IFRS statements and statements reported according to US GAAP. Moreover relevant information may be weakened in the reports.

Although IFRS 3R in general is estimated to improve the financial reporting, the estimation is that we have not yet seen the final standard when accounting for business combinations.

3 Indledning

IFRS er i løbet af de seneste år blevet det førende regnskabsgrundlag i verden. Således har flere og flere lande implementeret IFRS som regnskabsgrundlag, og denne udvikling forventes at fortsætte. Selv USA har nu åbnet muligheden for, at IFRS kan anvendes for "Foreign Private Issuers" – det vil sige virksomheder, som er noteret på de amerikanske børser, men ikke har hjemsted i USA. Desuden er der en forventning om, at amerikanske virksomheder indenfor en kort årrække også selv vil have mulighed for at anvende IFRS i deres regnskabsaflæggelse.

Muligheden for at ikke-amerikanske selskaber, noteret på amerikanske fondsbørser, alene kan aflægge deres regnskab efter IFRS uden afvigelsesforklaringer til US GAAP, skal ses i lyset af længere tids samarbejde mod konvergens mellem IFRS og US GAAP. Dette samarbejde blev officielt indledt tilbage i 2002 under aftalen "The Norwalk Agreement"¹. På mødet, som blev afholdt på FASB's kontor i Norwalk, Connecticut, forpligtede henholdsvis IASB og FASB sig til, at samarbejde om udvikling af regnskabsstandarder af høj kvalitet og som var forenelige med både national såvel som international finansiel rapportering. I aftalen forpligtede de to organisationer sig til at tilpasse hinandens regnskabsstandarder så hurtigt som praktisk muligt samtidig med, at fremtidigt arbejde skulle koordineres, så overensstemmelse mellem de to regnskabsgrundlag blev opretholdt. Samarbejdet har senest resulteret i en køreplan, der under forudsætning af, at de givne kriterier bliver mødt, forventes at åbne muligheden for implementering af IFRS for amerikanske selskaber i årene 2014-2016 afhængig af størrelsen på det pågældende selskab. SEC vil senest i 2011 offentliggøre deres endelige beslutning om, hvorvidt IFRS skal implementeres i USA eller ej, således at de berørte selskaber kan producere de nødvendige informationer fra starten af 2012. Et kriterium i SEC's nuværende køreplan er nemlig, at der udarbejdes en 3-årig sammenligningsperiode, hvorfor et regnskab som slutter 31/12 2014 vil have en åbningsbalance pr. 1/1 2012.

Dette samarbejde mellem IASB og FASB har nu betydet, at der er udsendt en ny IFRS, nemlig IFRS 3R – Business Combinations. Dette projekt startede oprindeligt i 2001, hvor IFRS begyndte at revidere deres dengang gældende standard, IAS 22 – Business

¹ Ernst & Young "International GAAP 2009", s. 31

Combinations. Projektet blev oprindeligt opdelt i to faser, hvor den første fase resulterede i den gældende IFRS, 3 og som overordnet bevirkede følgende ændringer for de virksomheder, som rapporterede deres regnskab efter IFRS²:

- Sammenlægningsmetoden afskaffes og kun overtagelsesmetoden tillades
- Flere immaterielle aktiver overtaget i en virksomhedssammenslutning opgøres og indregnes
- Goodwill afskrives ikke længere, men nedskrivningstestes minimum én gang årligt. Samtidig indregnes negativ goodwill ved overtagelsen
- Omstrukturingshensættelser behandles altid efter IAS 37 – Provisions, contingent liabilities and contingent assets

Efterfølgende blev anden fase af projektet startet, hvilket nu har resulteret i IFRS 3R – Business Combinations, som er gældende for årsrapporter, hvor regnskabsperioden starter efter 30. juni 2009. Ligesom første fase af projektet har den nye IFRS 3R også medført væsentlige ændringer for både regnskabsbrugere og regnskabsaflægger. Det er disse nye ændringer afhandlingen ønsker at belyse.

² Wiley "International GAAP 2009", s. 537

4 Problemformulering

Afhandlingen fokuserer på den regnskabsmæssige behandling af virksomheds-sammenslutninger, herunder at analysere hvilke krav og udfordringer den reviderede IFRS 3R – Business Combinations medfører. Afhandlingen ønsker således at analysere kvaliteten af de ændringer, som er foranlediget af denne reviderede standard.

Derfor er der overordnet opstillet følgende problemstilling:

- **Vil ændringerne i IFRS 3R – Business Combinations gøre den regnskabsmæssige rapportering mere retvisende?**

For at arbejde videre med ovenstående problemstilling og derved underbygge konklusionen, er der udarbejdet følgende arbejdsspørgsmål:

- **Hvilke overvejelser ligger bag IFRS 3R, og hvordan er principperne fra IASB afspejlet?**
 - Giver den nye regnskabsstandard overensstemmelse mellem IFRS og US GAAP vedr. regnskabsprincipperne for virksomhedssammenslutninger?
- **Ændrer IFRS 3R regnskabet informationsværdi ifht. regnskabsbrugerne?**
 - Giver IFRS 3R mere relevant information omkring virksomheds-sammenslutninger?
 - Påvirkes regnskabet pålidelighed af ændringerne i IFRS 3R?
 - Bidrager IFRS 3R til en mere ensartet anvendelse af standarden? Og kunne IASB have gjort yderligere tiltag for at forbedre informationsværdien?
- **Forventes den nuværende økonomiske uro at have indflydelse på anvendelse af den reviderede standard?**

5 Metode

Formålet med denne afhandling er at skabe en dybere forståelse for virksomheds-sammenslutninger, hvilket gøres ved at behandle den valgte problemformulering og de valgte arbejdsopgørelser for afslutningsvis at konkludere på disse.

Afhandlingen vil tage udgangspunkt i primær teoretisk litteratur, dels i form af regnskabsstandarder IFRS 3R – Business Combinations, dels i form af øvrige standarder, hvor dette findes relevant for forståelsen. Samtidig vil IASB egne overvejelser ved udarbejdelsen af den reviderede standard (basis for conclusion) blive inddraget, hvor dette kan belyse og underbygge forståelsen for standarden. Hertil suppleres sekundær litteratur i form af regnskabsbranchens fortolkninger af de internationale standarder samt uddrag af regnskabsregulering fra FASB, for at sammenligne og perspektivere hertil. Sammenligningen til US GAAP skal desuden ses i sammenhæng med det ovennævnte samarbejde mellem IASB og FASB og derved skabe en forståelse for bevæggrundene for de valgte principper.

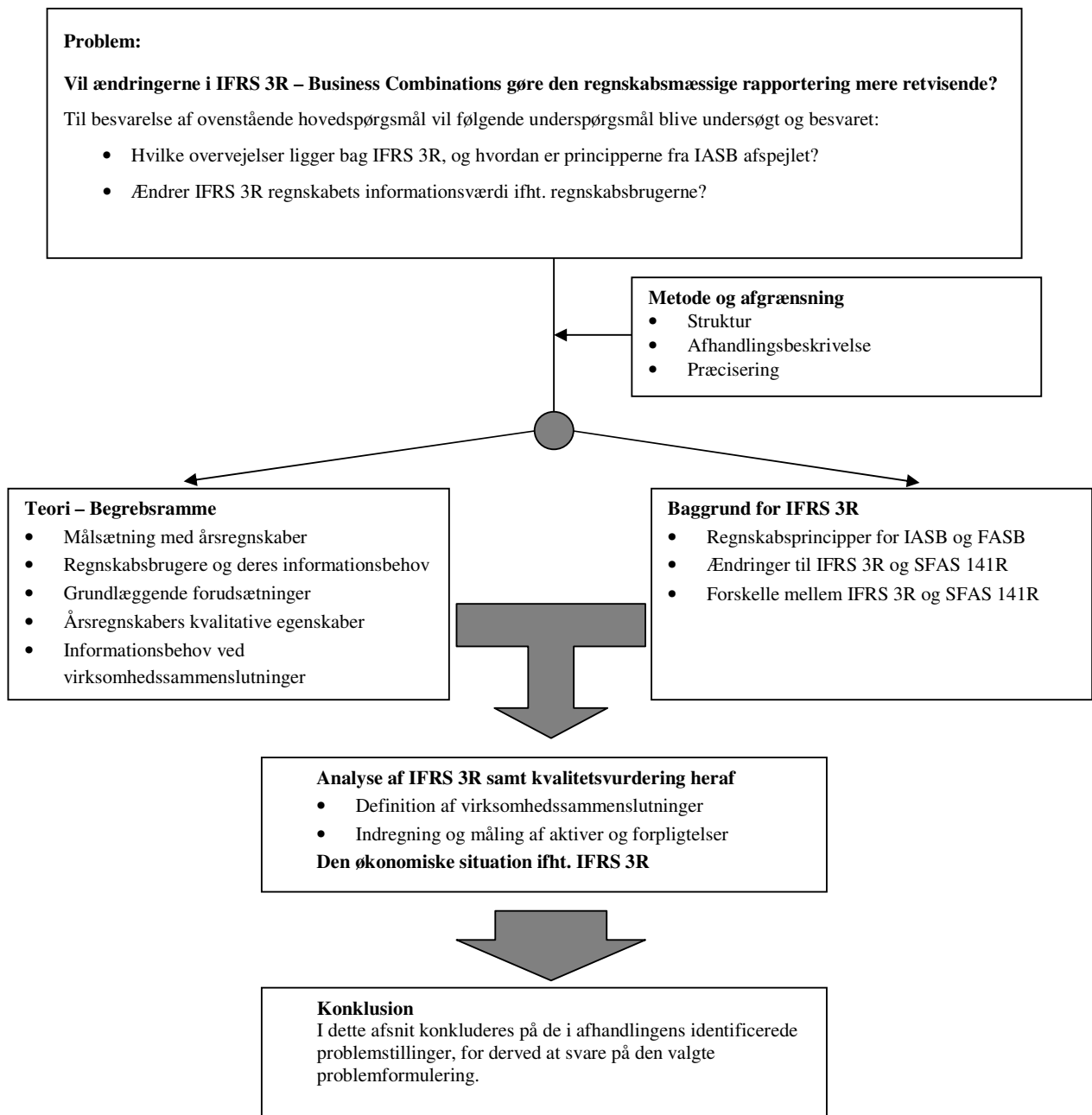
Det primære kildemateriale vurderes at være objektivt, idet der er tale om love og regnskabsstandarder, der som udgangspunkt ikke er præget af subjektive skøn og særlige interesser. Øvrig litteratur i form af bøger og artikler, som benyttes til at supplere analyser og konklusioner, vurderes ligeledes at være tilstrækkelig objektive, da forfatterne er kvalificerede personer, som statsautoriserede revisorer og professorer indenfor den eksterne regnskabsverden. Den sekundære litteratur kan dog være præget af forfatterens egne holdninger, hvorfor disse kilder er anvendt kritisk.

For at belyse teorien samt underbygge analyserede problemstillinger, vil der, hvor det er fundet relevant for forståelsen, blive inddraget praktiske eksempler. Eksemplerne har til formål at fremme forståelsen for brugen af reglerne, samt belyse hvordan den nye IFRS 3R påvirker regnskabsaflæggelsen.

5.1 Struktur

For at illustrere afhandlingens opbygning samt opbygningen af de enkelte afsnit og klarlægge formålet med disse, er der opstillet nedenstående figur:

5.2 Afhandlingsbeskrivelse

Til de enkelte afsnit kan der knyttes følgende bemærkninger:

Kapitel 7 - Begrebsrammen efter IFRS

De grundlæggende teoretiske elementer er medtaget for at danne grundlag for den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger samt skabe en teoretisk indgangsvinkel for problemformuleringen. Til brug for afhandlingens referenceramme anvendes IASBs begrebsramme, der foreskriver, hvorledes årsrapporten skal udarbejdes, således at den tilfredsstillende regnskabsbrugernes informationsbehov.

Kapitel 8 - Baggrunden for IFRS 3R – Business combinations

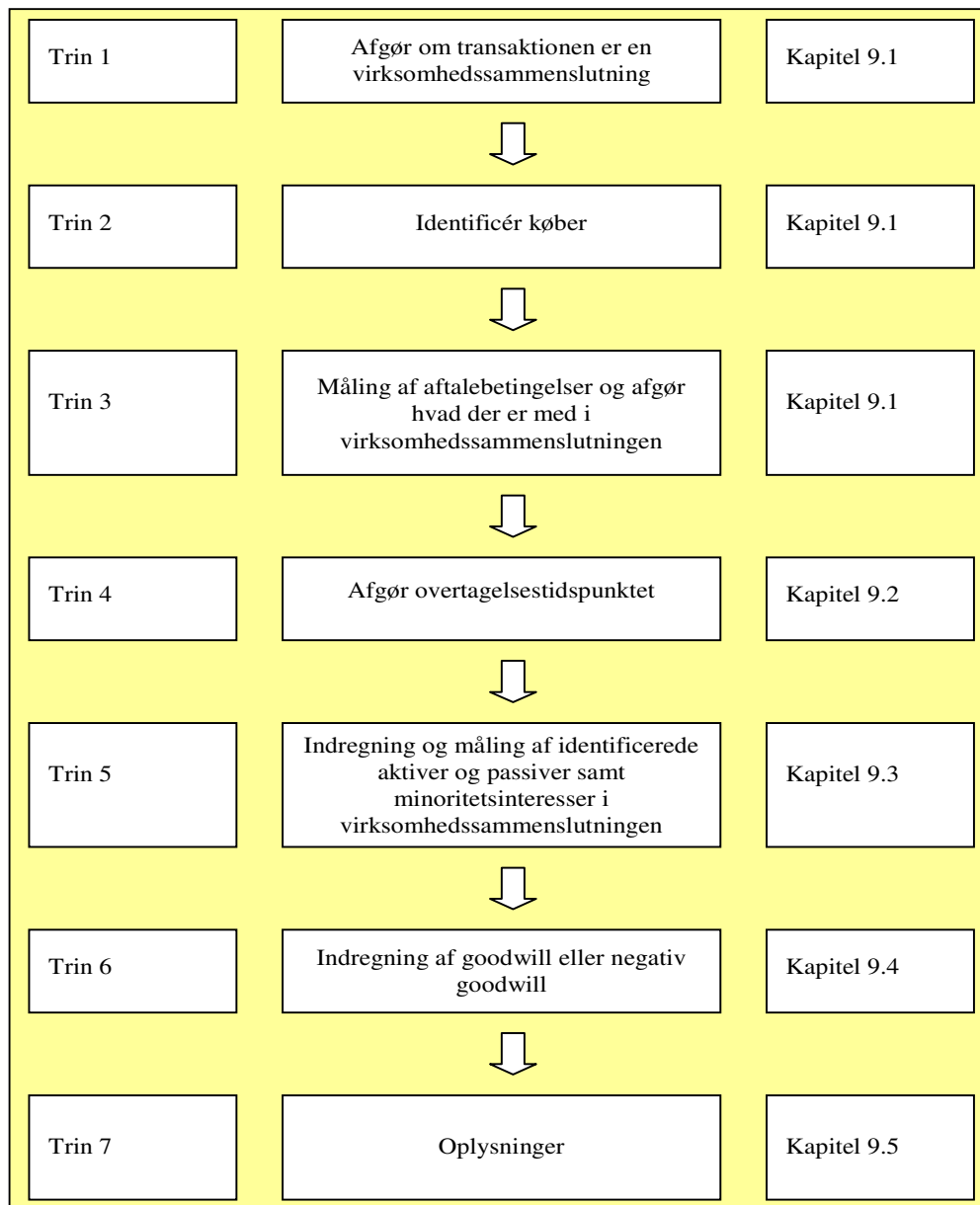
Kapitlet har til formål at forklare hvilke overvejelser, der ligger bag den reviderede udgave af IFRS 3R, samt klarlægge hvorledes henholdsvis IASB og FASB overordnet opbygger deres regnskabsstandarder.

Herunder vil der blive taget udgangspunkt i de reviderede udgaver af IFRS 3R og SFAS 141R for derved at analysere de ændringer, som er blevet indarbejdet i de to regnskabsstandarder. Derved fastlægges, om regnskabsstandarderne herefter er blevet sammenlignelige, og den overordnede målsætning er opnået.

Kapitel 9 - IFRS 3R – Business Combinations

Dette kapitel har til formål at beskrive ændringerne til den reviderede IFRS 3R. For at analysere disse ændringer vil der blive taget udgangspunkt i en kronologisk tilgang til en virksomhedssammenslutning. Denne tilgang er illustreret i nedenstående figur:

Da kapitlet har til formål at beskrive ændringerne ved IFRS 3R, vil det ikke nødvendigvis være alle trinene i virksomhedssammenslutningen, som vil blive uddybet og vægtet med samme værdi i kapitlet. Selvom områder ikke i sig selv er ændret væsentligt i forhold til den tidligere version af IFRS 3, så vil de gældende regler blive analyseret, såfremt de er fundet relevant for forståelsen af andre områder i IFRS 3R, som er ændret.

Yderligere redegørelse for analysen vil blive nærmere omtalt i selve kapitlet.

Kapitel 10 - Den økonomiske situation i relation til IFRS 3R

Reglerne i den reviderede standard vil blive perspektiveret til den nuværende økonomiske situation, herunder vil konsekvenser og muligheder for regnskabsudarbejder blive vurderet.

Kapitel 11 - Konklusion

På baggrund af de behandlede problemstillinger vil der afslutningsvist på denne afhandling være en konklusion på de fremkomne resultater for derved at besvare problemformuleringen og de dertil relaterede arbejdsopgaver.

Afsnittet vil tage udgangspunkt i de delkonklusioner, som er udarbejdet under kapitlerne 7-10 og derfor være den overordnede opsamling på afhandlingen, som samlet besvarer på problemstillingen.

6 Afgrænsning

Opgavens faglige prioritering og fokus vil primært være koncentreret om IFRS 3R – Business Combinations, og de nyskabelser den har medført ud fra et regnskabsmæssigt perspektiv. Behandling af juridiske samt skattemæssige aspekter synes i denne sammenhæng at være overflødige i henhold til den formulerede problemstilling.

Som nævnt vil grundlaget for afhandlingen være IFRS 3R – Business Combinations samt øvrige relevante internationale standarder. Da dansk regnskabslovgivning ikke stiller yderligere krav i forhold til virksomhedssammenslutninger end IFRS, afgrænses afhandlingen fra at omhandle ÅRLs regler og de danske regnskabsvejledninger.

Det europæiske lovgrundlag og IAS-forordningen, der ligger til grund for de internationale regnskabsstandarder, vil ikke blive gennemgået i denne afhandling. Lovgrundlaget har betydning for den internationale harmonisering, der har været indenfor regnskabsstandarderne gennem de seneste år, men specifikt for denne afhandling synes lovgrundlaget ikke at være relevant for det analytiske arbejde.

Den nuværende IFRS 3 – Business Combinations, som stadig kan anvendes for regnskaber påbegyndt 30. juni 2009 eller tidligere, vil ligge til grund for de gennemgåede ændringer, men de specifikke krav vil ikke blive nærmere beskrevet i afhandlingen. Det er afhandlingens formål at afdække de kvalitative egenskaber for IFRS 3R, hvorfor sammenligning til den oprindelige IFRS 3 vil blive foretaget. Herved vil de kvalitative egenskaberne for IFRS 3 fremgå indirekte, og det er derfor ikke fundet relevant at beskrive standarden særskilt.

Indenfor området virksomhedssammenslutninger findes forskellige muligheder at indgå de aftaler, som ligger til grund for selve virksomhedssammenslutningen. I den forbindelse vil virksomhedssammenslutninger uden vederlag, sammenslutninger mellem gensidige virksomheder samt omvendte virksomhedssammenslutninger ikke blive uddybet nærmere. Det er vurderet, at ændringerne indenfor disse specifikke områder ikke vil bidrage til den valgte problemformulering.

Som følge af ændringer i IFRS 3R – Business Combinations har IASB ligeledes indarbejdet de afledte ændringer heraf i IAS 36 – Impairment of assets, IAS 38 – Intangible assets og IAS 27R – Consolidated and separate financial statements. Ændringerne i disse standarder vil som udgangspunkt ikke blive analyseret, da disse standarder repræsenterer et selvstændigt område i det eksterne regnskab. Hvor det er fundet relevant for afhandlingen er referencer til standarderne dog inddraget.

Ligeledes vil opgørelsesmetoder for egenkapitalinstrumenter, som følger IFRS 2 Share-based payments ikke blive analyseret yderligere.

Ligesom udarbejdelsen af standarderne om virksomhedssammenslutninger var et fælles projekt mellem IASB og FASB, er de to organisationer i gang med endnu et fælles projekt omkring den begrebsramme, der ligger til grund for regnskabsudarbejdelsen. Samarbejdet om dette projekt vil strække sig over flere år, og indtil videre foreligger der kun et udkast til en ny begrebsramme, hvorfor afhandlingen vil tage udgangspunkt i den gældende begrebsramme. Dog vil referencer til den nye begrebsramme blive inddraget, hvis det er fundet relevant.

6.1 Præcisering

I afhandlingen benyttes forskellige begreber – disse regnskabsmæssige begreber er defineret i forbindelse med udarbejdelsen af standarderne. Da afhandlingen bygger på disse begreber, men ikke yderligere vil analysere på disse definitioner, er det fundet relevant at præcisere udvalgte begreber nedenfor:

Virksomhed: En integreret mængde aktiviteter og aktiver, som kan udføres og styres med henblik på at frembringe et afkast i form af udbytte, lavere omkostninger eller andre økonomiske fordele direkte til investorer eller andre ejere, medlemmer eller deltagere.

- **Input:** Enhver økonomisk ressource, der skaber, eller har evnen til at skabe, producerede enheder, når en eller flere processer anvendes på den.
- **Proces:** Alle systemer, standarder, protokoller, konventioner eller regler, som skaber eller har evnen til at skabe producerede enheder, når de anvendes på et eller flere input. Disse processer er normalt dokumenterede, men en organiseret arbejdsstyrke med de nødvendige evner og erfaringsbaggrunde, som følger regler og konventioner, kan levere de nødvendige processer, der er i stand til at blive anvendt på input for at skabe producerede enheder.
- **Producerede enheder:** Resultatet af input og processer anvendt på disse input, der giver eller har evnen til at frembringe et afkast i form af udbytte, lavere omkostninger eller andre økonomiske fordele direkte til investorer eller andre ejere, medlemmer eller deltagere.

Overtagelsestidspunkt: Det tidspunkt, hvor den overtagende virksomhed faktisk opnår bestemmende indflydelse på den overtagne virksomhed.

Bestemmende indflydelse: Beføjelse til at styre en virksomheds økonomiske og driftsmæssige beslutninger med henblik på at opnå fordele fra dens aktiviteter.

Dagsværdi: Det beløb, et aktiv kan omsættes til, eller en forpligtelse kan indfries til, ved en handel mellem kvalificerede, villige, indbyrdes uafhængige parter

Betinget vederlag: Omfatter normalt en overtagende virksomheds forpligtelse til at overdrage yderligere aktiver eller egenkapitalinteresser til de tidligere ejere af en overtaget virksomhed som et led i udvekslingen for at opnå bestemmende indflydelse på den overtagne virksomhed, som er betinget af forekomsten eller opfyldelsen af specificerede fremtidige begivenheder eller betingelser. Betinget vederlag kan imidlertid også give den overtagende virksomhed retten til at modtage tidligere erlagt vederlag tilbage, hvis bestemte betingelser opfyldes.

CGU: Er den mindste identificerbare gruppe af aktiver, der frembringer pengestrømme til virksomheden, som i al væsentlighed er uafhængige af pengestrømme fra andre aktiver eller grupper af aktiver.

Desuden indgår forskellige forkortelser i afhandlingen. Forkortelserne er for en god ordens skyld præciseret nedenfor:

IFRS: International Financial Reporting Standards

IAS: International Accounting Standards

BC: Basis for Conclusions on IFRS / IAS

ED: Exposure Draft

IASB: International Accounting Standards Board

US GAAP: United States Generally Accepted Accounting Standards

FASB: Financial Accounting Standards Board

SEC: United States Securities and Exchange Commission

SFAS: Statement of Financial Accounting Standards

PPA: Purchase Price Allocation

IFRIC: IFRS Interpretations Committee

7 Begrebsrammen efter IFRS

Begrebsrammen er fundamentet for standarder under IFRS. Begrebsrammen er ikke nogen egentlig standard, men er udarbejdet i tilknytning til de internationale standarder. Den er udarbejdet for at støtte IASB i udviklingen af fremtidige standarder³, samtidig kan begrebsrammen være behjælpelig ved anvendelsen og fortolkning af de specifikke internationale regnskabsstandarder. Begrebsrammen bruges vejledende i det tilfælde, hvor den regnskabsmæssige behandling ikke fremgår direkte i standarderne. Findes der en specifik standard eller et fortolkningsbidrag, som er forskellig fra begrebsrammens overordnede retningslinjer, har standarderne forrang i forhold til begrebsrammen³.

7.1 Målsætningen med årsregnskaber

Begrebsrammen anvendes til regnskaber aflagt til brug for offentligheden, dvs. virksomhedernes eksterne årsrapporter. Disse årsrapporter skal opfylde det almindelige informationsbehov hos en bred kreds af regnskabsbrugere⁴. Regnskabsbrugerne anser ofte årsrapporten som deres primære kilde til økonomisk information omkring virksomheden. Formålet med regnskabet i henhold til begrebsrammen er overordnet at:

”... give information om virksomhedens finansielle stilling, indtjening og ændringer i den finansielle stilling, som er til nytte for en bred kreds af regnskabsbrugere”⁵

De informationer som regnskabsbrugerne får til rådighed for deres beslutninger skal være retvisende. ”Et retvisende billede” som det fremgår i IAS 1, punkt 15 samt begrebsrammens punkt 46 er ikke formuleret helt på samme måde, som det kendes fra eksempelvis ÅRL, men den grundlæggende tanke bag formuleringerne i henholdsvis IASBs begrebsramme og ÅRL må siges at være identiske. IFRS definerer et retvisende billede, som en residual, der fremkommer som resultat ved anvendelse af de kvalitative egenskaber i begrebsrammen samt de øvrige standarder under IFRS⁶. Således fremstår regnskabet i overensstemmelse med et retvisende billede, når de kvalitative egenskaber og standarder mv. følges.

³ IASB Framework, pkt. 3

⁴ IASB Framework, pkt. 13

⁵ IASB Framework, pkt. 12

⁶ IAS 1, pkt. 15

At informationerne skal være til nytte for regnskabsbrugerne, betyder at informationer som udelukkende tilgodeser en snæver kreds af årsrapportens interessenter ikke skal præsenteres, men i stedet må oplyses i særskilte rapporteringer. Nyttighed ved den økonomiske beslutningstagen er således et nøgleord i denne sammenhæng.

Desuden viser de økonomiske data i rapporteringen også resultatet af ledelsens styring og ansvarlighed overfor de ressourcer, som de er bemyndiget⁷. I forordene til IASBs begrebsramme fremhæves det, at tilnærmelsesvist alle regnskabsbrugere har en økonomisk tilgangsvinkel til rapporteringen.

Årsrapporterne indeholder således ikke al brugbar information til regnskabsbrugerne, idet der hovedsagligt er tale om historisk data af økonomisk karakter og inddrager derfor ikke nødvendigvis ikke-økonomisk information.

Det vurderes derfor at være kvaliteten af i den økonomiske information, som er afgørende for nytteværdien for regnskabsbrugerne og derfor er denne indgangsvinkel valgt til afhandlingens problemformulering.

7.2 Regnskabsbrugere og deres informationsbehov

Årsrapporten vil for de fleste interessenter være den primære kilde til virksomhedens finansielle stilling og økonomisk information. Årsrapporten skal således udarbejdes med udgangspunkt i interessenternes behov.

Regnskabs interessenter er opregnet i begrebsrammens punkt 9 og omfatter følgende:

- **Investorer:** er den primære interessent i årsrapporten, da denne gruppe tilbyder risikovillig kapital til virksomheden. Deres informationsbehov er forbundet med deres investering i virksomheden og de har behov for at få information, så de kan afgøre om deres investering skal udvides, beholdes eller sælges. Samtidig har de behov for se resultaterne af ledelsens styring af virksomheden, herunder om ledelsens styring er tilfredsstillende eller om der er plads til udbyttebetaling. Deres interesse ligger desuden i forventningen om overskud, når der stilles kapital til rådighed. Investorerne er derfor direkte interesserede i årets overskud, da det er med til at danne grundlag for disponeringen af midlerne på generalforsamlingen samt udtryk for forventningen af deres investering.

⁷ IASB Framework, pkt. 14

- **Ansatte:** har behov for information om virksomhedens drift mht. fremtidig beskæftigelse samt betaling af lønninger.
- **Långivere:** har behov for information, så virksomheden kan kreditvurderes, herunder om en eventuel kredit vil blive tilbagebetalt.
- **Leverandører mv.:** har behov for information om virksomhedens betalingsevne samtidig kan virksomheden være en væsentlig kunde for den pågældende leverandør.
- **Kunder:** har behov for informationer, da virksomheden kan være en væsentlig leverandør for kunden – enten ved opfyldelse af garantiforpligtelser eller som unik producent til kundens efterspørgsel.
- **Offentlige myndigheder:** har behov for statistiske informationer samt informationer om virksomhedens aktiviteter for at kunne lovgive herom.
- **Offentligheden:** lokalsamfundet har en interesse i hvordan virksomheden agerer, udvikler sig og bidrager til området udvikling og velstand.

Regnskabsbrugernes informationsbehov er som udgangspunkt heterogene, idet der er stor forskel på dels brugernes engagement i virksomheden og behov, men også deres faglige forudsætninger for at læse regnskabet differentierer brugerne. Investorenes informationsbehov anses for at være det mest omfattende, og tanken bag at målrette regnskaberne mod investorerne, som primær målgruppe, er, at de fleste andre brugeres informationsbehov også bliver dækket af investorenes behov⁸.

Årsrapporterne er ikke designet til at opfylde det fuldstændige informationsbehov, idet dette vil være en urimelig opgave for virksomhederne (ud fra en afvejning mellem nytteværdien og omkostningen for virksomheden). I og med at området er lovreguleret, må udgangspunktet være, at der er tale om en ”standard vare” til alle eksterne regnskabsbrugere, der tager udgangspunkt i investorenes behov.

Fremadrettet i afhandlingen vil det være investorenes og långivernes informationsbehov, som vil være udgangspunktet for vurderingen af IFRS 3R, da det er disse grupper, som stiller risikovillig kapital til rådighed for virksomheden. Disse grupper vurderes derfor at have størst interesse i virksomhedens informationer. I relation til virksomhedssammenslutninger, hvor der ofte er et større likviditetsbehov, vil de to grupper som oftest vil være de vigtigste

⁸ IASB Framework, pkt. 10

finansieringskilder. Ligeledes forventes disse interessenter også at have størst interesse i det efterfølgende koncernregnskab, hvorimod de øvrige interessenter og eventuelle minoritetsinteresser ofte vil have deres primære interesse i de enkelte regnskaber for enten den overtagende eller overtagne virksomhed.

I udkastet til den nye begrebsramme har IASB defineret den primære interessegruppe i regnskab, som ”Capital providers”⁹, hvilket også inkluderer leverandører og andre kreditorer, men i relation til virksomhedssammenslutninger er denne gruppe ikke vurderet væsentlige og derfor er denne definition ikke benyttet.

7.3 Grundlæggende forudsætninger

Begrebsrammens øverste niveau for aflæggelse af årsrapporter er de to grundlæggende forudsætninger, hvilket udgøres af periodiseringsprincippet og forudsætningen om going concern¹⁰.

Periodiseringsprincippet: indebærer, at transaktioner, begivenheder og værdiændringer indregnes i balancen og resultatopgørelsen i den periode, hvor de indtræffer, uanset om det er sammenfaldende med betalingstidspunktet eller ej. Periodiseringsprincippet styrer derfor, hvornår indregning sker i årsrapporten.

Going Concern: er en formodning om, at virksomheden forventes at fortsætte sin drift i en overskuelig fremtid. Er denne forudsætning ikke opfyldt, medfører det, at regnskabet skal udarbejdes på et andet grundlag, hvilket kan have en væsentlig betydning for værdien af virksomhedens aktiver. Et eksempel kunne være et likvidationsregnskab, som udarbejdes i de tilfælde, hvor denne forudsætning ikke kan opfyldes.

7.4 Årsregnskabers kvalitative egenskaber

Begrebsrammen definerer 4 primære kvalitative egenskaber, som er forståelighed, relevans, pålidelighed og sammenlignelighed. Det er disse parametre, som vil danne rammen om kvalitetsvurderingen af ændringerne i IFRS 3R – Business Combinations.

⁹ IASB ED Framework, pkt. OB6

Selvom der ofte kan opstå situationer, hvor regnskabsudarbejderne bliver nødt til at vægte én af de kvalitative egenskaber frem for en anden, så er der fra IASBs side ikke prioriteret mellem parametrene. Derfor er de 4 primære egenskaber lige vigtige og det må være op til regnskabsudarbejderne at vægte hvilken egenskab, som eventuelt skal vægtes højere end en anden ud fra et professionelt skøn¹¹.

7.4.1 Forståelighed¹²

Af begrebsrammen fremgår det, at intentionen med denne kvalitative egenskab er, at regnskabet skal være brugbart og dermed forståelig for regnskabsbrugere. Heri ligger en forventning om, at regnskabsbrugere har et vist regnskabsfagligt niveau, samtidig med at brugere er villige til at sætte sig omhyggeligt ind i den givne information. Dog bør oplysninger, der er vanskelige at forstå, ikke undlades på baggrund af deres komplekse natur. Hvad der i denne sammenhæng skal tolkes som forståeligt, er ikke nærmere defineret. I IASB arbejde med en ny begrebsramme er det noteret, at forståeligheden forøges, når oplysningerne klassificeres, karakteriseres og præsenteres klart og kortfattet. Samtidigt gøres det klart, at sammenlignelighed også vil have betydning for forståeligheden¹³.

7.4.2 Relevans¹⁴

For at den regnskabsmæssige information har relevans for årsrapporten, skal den være til gavn for regnskabsbrugere. Dette er fremhævet som nytteværdi i begrebsrammen¹⁵:

”Information er nyttig, når den er relevant for regnskabsbrugere i deres økonomiske beslutningstagen. Information er relevant, når den øver indflydelse på regnskabsbrugeres økonomiske beslutninger ved at hjælpe dem med at vurdere tidligere, aktuelle eller fremtidige begivenheder eller ved at bekræfte eller korrigere tidligere vurderinger”

Heri ligger, at regnskabsbrugere skal have mulighed for at udføre en prognose-, kontrol- og fordelingsopgave. Såfremt informationerne har indflydelse på disse opgaver, vil den være relevant, hvorfor disse opgaver er essensen af relevant information og derfor skal medtages i rapporteringen.

¹⁰ IASB Framework, pkt. 22-23

¹¹ IASB Framework, pkt. 45

¹² IASB Framework, pkt. 25

¹³ IASB ED Framework, pkt. QC 23

¹⁴ IASB Framework, pkt. 26-30

Med prognoseopgaven forstås den mulighed som regnskabsbrugerne har for at forudsige resultatet af virksomhedens fremtidige aktiviteter ud fra de givne informationer. I kontrolopgaven ligger den mulighed, som regnskabsbrugerne har for at bekræfte tidligere eller nuværende antagelser om virksomheden ud fra den regnskabsmæssige information. Prognose- og kontrolopgaven er ofte tæt forbundet, selvom kontrolopgaven er bagudrettet, mens prognoseopgaven ser fremtidsperspektiverne.

Fordelingsopgaven dækker over regnskabsbrugernes mulighed for at vurdere den interne fordeling af virksomhedens ressourcer, som fx lønninger til ledelsen.

7.4.2.1 Væsentlighed

Informationens relevans for årsrapporten afhænger desuden af dens art og væsentlighed. Arten af informationen kan alene være til at afspejle en relevant risiko eller mulighed for virksomheden. Andre informationer vil ikke have en art, som i sig selv er nyttig for regnskabsbrugere. Disse informationer skal holdes op mod et væsentlighedsniveau, hvor væsentlige informationer er betegnet som informationer, der vil ændre regnskabsbrugerens økonomiske beslutning.

7.4.3 Pålidelighed¹⁶

Brugbarheden af regnskabsinformationen afhænger også af pålidelighed. Med pålidelig information menes, at årsrapporten skal være fri for væsentlige fejl. For at afgøre om information er pålidelig, er der opstillet fem kvalitative karakteristika, der underbygger, at informationen kan betegnes som pålidelig. Disse karakteristika er troværdig præsentation, indhold frem for formalia, neutralitet, forsigtighed og fuldstændighed.

I IASBs nye udkast til begrebsrammen er pålidelighed ændret til ”pålidelig repræsentation”, og kædes sammen med relevans, som de fundamentale kvalitative karakteristika. For at informationen er ”beslutningsbrugbar”, skal informationen både være relevant og pålidelig. Er en af disse fundamentale kvalitative karakteristika ikke opfyldt, vil informationen ikke være ”beslutningsbrugbar” for regnskabsbrugeren¹⁷.

¹⁵ IASB Framework, pkt. 26

¹⁶ IASB Framework, pkt. 31-38

¹⁷ IASB ED Framework, pkt. QC14

7.4.3.1 **Troværdig præsentation**

Troværdig præsentation betyder, at informationen skal beskrive de forhold, som regnskabsbrugeren kan forvente, at de indeholder. Virksomheden skal derfor være opmærksom på de målings- og præsentationsmetoder, som den anvender til at præsentere informationerne. Begrebsrammen angiver, at de fleste virksomheder løbende oparbejder intern goodwill, men det er vanskeligt at identificere og måle værdien af denne goodwill pålideligt¹⁸. At indarbejde intern oparbejdet goodwill vil derfor ikke være troværdig præsentation.

7.4.3.2 **Indhold frem for formalia**

Når virksomheden præsenterer sine informationer, skal den afspejle den transaktion, som egentlig finder sted. Dvs. ligegyldig hvilken juridisk aftale, der måtte være indgået af virksomheden, skal informationen præsenteres, så den afspejler de bagvedliggende transaktioner og begivenheder i den juridiske aftale.

I udkastet til den nye begrebsramme er indhold frem for formalia ikke længere nævnt som en kvalitativ egenskab, der underbygger ”pålidelig repræsentation”. Dette begrundes med, at punktet allerede dækkes af troværdig præsentation, og derfor er overflødig¹⁹.

7.4.3.3 **Neutralitet**

Informationerne i årsrapporten skal være så objektive som muligt, og de må ikke præsenteres for at opnå et forudbestemt resultat. Informationerne i årsrapporten vil per definition have indflydelse på regnskabsbrugers beslutning²⁰. Ved neutralitet skal derfor forstås, at virksomheden ikke har intention om at opnå et bestemt resultat, som følge af informationen præsenteres på en bestemt måde.

7.4.3.4 **Forsigtighed**

Udarbejdelsen af årsrapporten vil givetvis være præget af usikkerheder i den præsenterede information. Regnskabsudarbejder skal derfor være forsigtig i sine skøn af de enkelte forhold i virksomheden, således at aktiver hverken præsenteres til en for høj eller lav værdi. I den

¹⁸ IASB Framework, pkt. 34

¹⁹ IASB ED Framework, pkt. BC 2.18

sammenhæng skal forsigtighed ses sammen med neutralitet, hvilket betyder at virksomheden skal være opmærksom på, at der ikke opbygges skjulte reserver i forhold til værdierne præsenteret i årsrapporten. I tilfælde af usikkerhed ved en given information, skal virksomheden søge yderligere oplysninger eller udføre analyser, som mindsker denne usikkerhed.

Samtidig anføres det i udkastet til den nye begrebsramme, at forsigtighed og konservative skøn ikke er ønskelige mål for den regnskabsmæssige præsentation²¹, da disse kan modstride neutralitet.

7.4.3.5 Fuldstændighed

For at informationer er pålidelige, skal de være fuldstændige. Der må således ikke undlades detaljer, som gør informationerne misvisende, og derfor ikke kan bruges som beslutningsgrundlag. Dette er dog stadig indenfor en væsentlighedsbetragtning i forhold til nytteværdien for regnskabsbrugeren. Virksomhedens informationer skal derfor ikke være fuldstændige, hvis det er åbenlyst, at de ikke vil have betydning for regnskabsbrugeren og dennes beslutninger.

7.4.4 Sammenlignelighed²²

Sammenlignelighedskravet skal sikre, at regnskabsbrugerne har mulighed for at vurdere bl.a. udviklingstendenser i den enkelte virksomhed, men også give mulighed for på tværs af virksomheder og brancher at sammenholde den regnskabsmæssige information. Ud fra sammenlignelighed kan man udlede to vigtige begreber, nemlig kontinuitet og konsistens.

Kontinuitet skal sikre, at den enkelte virksomhed anvender ensartede regnskabsprocedure fra år til år. Kontinuitet er centralt for sammenlignelighed for regnskabsbrugerne, men anvendelsen af regnskabsprocedurer ikke må ske på bekostning af informationens nytteværdi. Det er en naturlig følge, at kontinuitet ikke konsekvent skal følges på bekostning af relevans og pålidelighed. Sker der således en ændring af en regnskabsstandard, der medfører et mere retvisende billede, bør virksomheden ændre praksis og tilpasse

²⁰ IASB ED Framework, pkt. QC 10

²¹ IASB ED Framework, pkt. BC 2.21

²² IASB Framework, pkt. 39-42

sammenligningstallene. Nye standarder må som udgangspunkt altid antages at være mere retvisende uanset virksomhedens egen subjektive holdning til standarden.

Konsistens skal sikre, at ensartede forhold så vidt mulig bliver behandlet ens i forskellige virksomheder. Der er dog stadig problemer på tværs af virksomheder, da der findes mange acceptable opgørelses- og målemetoder i praksis, som er med til at gøre sammenligningen kompleks. Det er derfor nødvendigt, at der stiles mod ét sæt standarder, der er med til at ensrette den regnskabsmæssige behandling. Samtidig vil valgmuligheder i de enkelte standarder ligeledes gøre sammenligningen mere kompleks²³.

7.5 Informationsbehov ved virksomhedssammenslutninger

I relation til virksomhedssammenslutninger vil regnskabsbrugerne have et informationsbehov, som gør dem i stand til at vurdere hvad den overtagende virksomhed reelt har overtaget. Således at regnskabsbrugerne kan kontrollere og vurdere fornuften i ledelsens beslutning om køb af den overtagne virksomhed samt bruge de økonomiske informationer til at prognosticere de fremtidige konsekvenser. Derved kan regnskabsbrugerne vurdere den overtagende virksomheds nye risikoprofil, indtjeningsmuligheder, likviditetsbehov mv.

Isoleret set kan det være vanskeligt at vurdere en virksomhedssammenslutning, hvorfor det kan være relevant for regnskabsbrugerne at sammenligne med andre virksomhedssammenslutninger af samme art og karakter.

Målsætningen for regnskabsbrugerne vil overordnet være at konkludere, om virksomhedssammenslutningen er fornuftig eller om ledelsen burde have disponeret virksomhedens ressourcer anderledes. Det vurderes således, at relevans, sammenlignelighed pålidelighed, og herunder troværdig præsentation, vil være de vigtigste parametre for regnskabsbrugerne.

7.6 Delkonklusion

Det bemærkes, at et retvisende billede efter IFRS fremkommer ved anvendelse af de kvalitative egenskaber. Omvendt kan det fortolkes, at såfremt en af de kvalitative egenskaber ikke afspejles i den regnskabsmæssige information, så kan et retvisende billede blive sløret for regnskabsbrugerne. Regnskabsudarbejderne vil altid skulle lave en afvejning af de

²³ IASB ED Framework, pkt. QC 19

kvalitative egenskaber, hvorfor der ikke er et endegyldigt facit for, hvornår et regnskab ikke længere er retvisende. Ovenstående refleksion vil derfor indgå i den samlede kvalitetsvurdering af IFRS 3R.

I relation til begrebsrammens to grundlæggende forudsætninger omkring periodisering og going concern, vil det være periodiseringsprincippet, som har størst betydning for virksomhedssammenslutninger. Going concern princippet antages at være opfyldt, da det alt andet lige må forventes, at den overtagende virksomhed har evnen og viljen til at forsætte aktiviteten i den overtagne virksomhed. Angående periodiseringsprincippet har dette betydning omkring overtagelsestidspunktet og indregning af den overtagne virksomhed, hvilket omtales senere i afsnit 9.4 ”Indregning og måling af goodwill”.

Under afsnit 7.5 ”Informationsbehov ved virksomhedssammenslutninger” er informationsbehovet overordnet beskrevet og herudfra konkluderes det, at indgangsvinkel til IFRS 3R vil være:

Konvergens til US GAAP: Øger IFRS 3R sammenligneligheden til regnskaber aflagt efter US GAAP.

Analyse IFRS 3R: Bliver den økonomiske information fra virksomhedssammenslutninger mere relevant, og derved hjælper brugerne i deres kontrol- og prognoseopgave. Herunder vil regnskabsbrugerne have et ønske om pålidelige og troværdige informationer, som samtidig præsenteres konsistent for derved at øge sammenlignelighed og dermed forståelsen. Jo mere pålidelige og troværdige informationer, som stilles til rådighed for regnskabsbrugerne, jo bedre kan de vurdere virksomhedssammenslutningen.

Ovenstående parametre vil herefter danne grundlag for kvalitetsvurderingen.

8 Baggrunden for IFRS 3R – Business combinations

Som tidligere nævnt blev projektet omkring virksomhedssammenslutninger opdelt i 2 faser. I anden fase blev oprindeligt vurderet til at have 3 aspekter²⁴:

- Regnskabsmæssige problemstillinger vedr. anvendelsen af overtagelsesmetoden. Dette område indgik som en del af det fælles projekt med FASB.
- Regnskabsmæssig behandling af virksomhedssammenslutninger, hvor selskaber indgik en form for joint venture. Dette aspekt skulle også afdække muligheden for ”fresh start accounting”, hvilket vil give mulighed for at indregne aktiver og passiver til deres dagsværdi i det nye selskab, samt
- Virksomhedssammenslutninger, der udelukkende opstår som følge af kontraktlige forhold uden, at de oprindelige selskaber opnår andel i ejerskab.

Som projektet har udviklet sig, er anden fase igen blevet opdelt i flere separate faser. I forhold til afhandlingen vil det være det første punkt vedr. de regnskabsmæssige problemstillinger ved overtagelsesmetoden, der vil blive arbejdet videre med.

Både FASB og IASBs formål med de reviderede standarder for virksomhedssammenslutninger har været at levere yderligere guidelines for overtagelsesmetoden. Samtidig vurderede begge parter, at de kunne forbedre den finansielle rapportering ved ens regnskabsprincipper, og derved opnå bedre sammenlignelighed samt mere gennemsigtig rapportering²⁵. Ved sammenligning af henholdsvis IFRS 3 og IFRS 3R ses det, at specielt appendix B ”Application guidance” er blevet uddybet i forhold til det tilsvarende appendix B i den gamle standard. Den reviderede standard indeholder nu mere detaljerede afsnit, som giver vejledning til anvendelse af udvalgte bestemmelser. Det forventes, at de yderligere guidelines vil øge relevansen, pålideligheden og sammenligneligheden i den finansielle rapportering til gavn for regnskabsbrugerne.²⁶

Det overordnede mål med opdateringerne af hhv. IFRS 3R og SFAS 141R (den amerikanske pendant til IFRS 3R) har således været at opnå konvergens mellem regnskabsstandarderne. Dette kan ses som et udtryk på at forbedre sammenligneligheden for regnskabsbrugerne i den finansielle rapportering, hvad enten den er aflagt efter IFRS eller US GAAP.

²⁴ Wiley ”International GAAP 2009”, s.537

²⁵ IFRS 3R, pkt. IN1-2

²⁶ Wiley ”International GAAP 2009”, s. 633

8.1 Regnskabsprincipper for IASB og FASB

For at forstå hvordan henholdsvis IASB og FASB implementerer deres regnskabsregulering, er det nødvendigt at se på den regnskabsteori, som ligger bag de to organisationer. Både IFRS og US GAAP udarbejder deres standarder ud fra en normativ tilgang til standarderne. Ved den normative tilgang sker regulering gennem vejledende standarder, som skal sikre at rapporteringen opfylder den målsætning, som de var tiltænkt.

Selvom begge organisationer har samme tilgang til standarderne, er der alligevel forskel i deres måde at udarbejde standarderne på. Hvor IFRS har en mere principbaseret tilgang til standarderne, har US GAAP en mere detailbaseret tilgang til standarderne. Som ordene i sig selv forklarer, så vil den principbaserede model være, hvor IFRS udstikker de overordnede principper, som markedet skal forholde sig til. Den detailbaserede model vil også være en model med overordnede principper, dog suppleret med detaljerede regler, som skal assistere regnskabsudarbejder med at overholde de fastsatte principper. Den detailbaserede tilgang handler altså om at fastsætte detaljerede regler for alle tænkbare transaktioner og forhold. Dette har i praksis betydet, at hvis et område ikke var reguleret, så var det helt op til regnskabsudarbejder at vurdere, hvordan det givne forhold skulle håndteres.

IASB

IFRS er i dag udbredt over hele verdenen, og er en frivillig organisation uden reelle magtbeføjelser. Organisationen ikke er politisk styret, men den har udelukkende til opgave at designe regnskabsstandarder, som tilsigter at opfylde den overordnede begrebsramme bedst muligt. Som nævnt har IASB en principbaseret tilgang til standarderne, hvor der kun for specielle områder er udstedt mere detaljerede regler for den regnskabsmæssige behandling.

IASB har indtil udstedelsen af IFRS 3R haft den udvidede moderselskabsteori som tilgangsvinkel til konsolidering af koncerner, men denne opfattelse er ændret med IFRS 3R. Her giver standarden mulighed for at vælge enhedsteorien, som tilgangsvinkel til konsolidering. Forskellen mellem de to tilgangsvinkler vil være minoritetsinteressernes forholdsmæssige andel af goodwill, som efter enhedsteorien indregnes fuldt ud i regnskabet. Dette forhold behandles senere i afsnit 9.4 ”Indregning og måling af goodwill”.

FASB

FASB, som er den amerikanske pendant til IASB, er også en selvstændig organisation. Organisationen er underlagt kontrol af SEC, der er ansvarlig for kontrol af regnskabsrapportering i USA. Da selskaber noteret på en af de amerikanske fondsbørser ligeledes er forpligtet til at rapportere efter regler i US GAAP, har denne regulering ligeledes været udbredt i verdenen via de multinationale koncerner. FASB indgangsvinkel til regnskabsstandarderne er som sagt mere detailorienteret end IASB, hvilket har betydet en større mængde regnskabsstandarder og fortolkningsbidrag. Behovet for denne detailregulering er opstået i 30'ernes børskrak og er siden hen blevet bestyrket ved nyere tids regnskabsskandaler.

FASB har med vedtagelse af deres SFAS 141R ligeledes åbnet for muligheden for enhedsteorien i forbindelse med konsolidering.

Regnskabsprincipperne ved IFRS 3R

Som tidligere nævnt har IFRS 3R flere guidelines til konkret anvendelse af standarden end sin forgænger. Standarden har altså bevæget sig over mod en mere detailbaseret standard²⁷, dog uden at standarden på nuværende tidspunkt indeholder samme mængde af guidelines som sin pendant i US GAAP, SFAS 141R. Ved en overordnet sammenligning af IFRS 3R og SFAS 141R ses det at, hvor IFRS 3R i appendix B indeholder 69 punkter med guidelines (svarende til 23 sider), så indeholder SFAS 141R i sit appendix A "Implementation Guidance" 134 punkter (svarende til 48 sider). Ikke dermed sagt at de enkelte punkter i de to standarder kan sammenholdes én til én, men det vidner stadig om, at SFAS 141R er en mere detailbaseret standard end IFRS 3R.

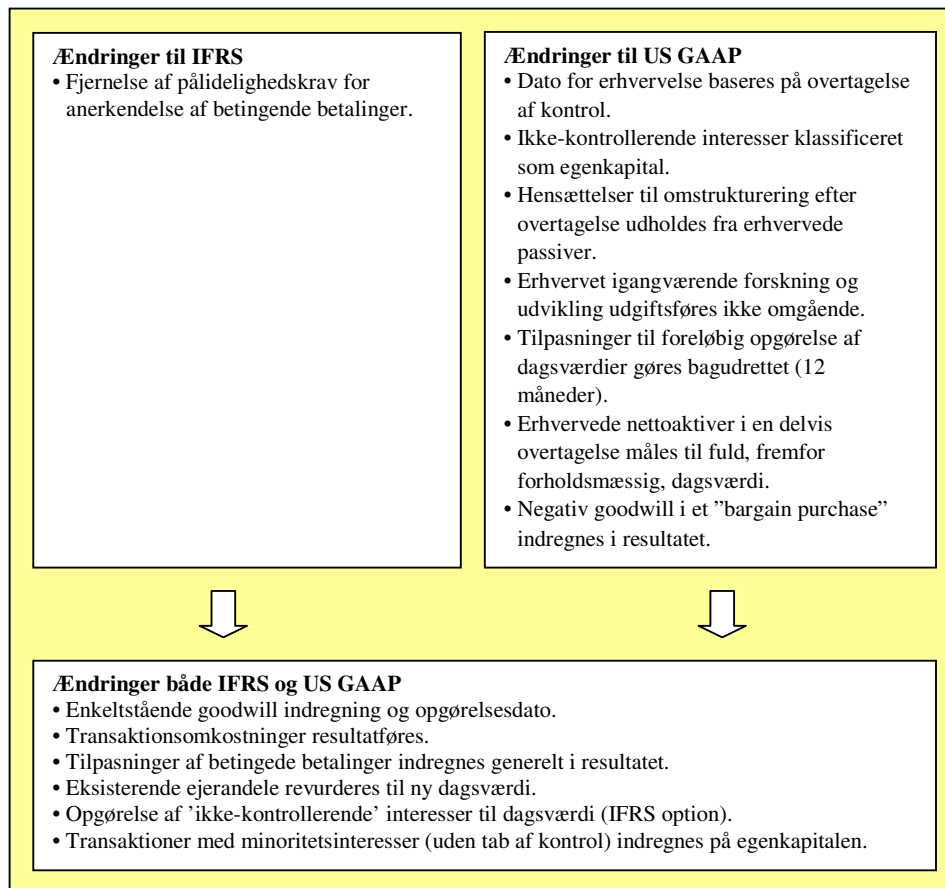
²⁷ Ernst & Young, "IFRS i praksis 2008", s.9

8.2 Ændringer til IFRS 3R og SFAS 141R

Det fælles projekt har medført en del ændringer til de to standarder. Standarderne er blevet mere sammenlignelige end tidligere, idet der er fjernet væsentlige forskelle mellem standarderne.

Ændringerne til henholdsvis IFRS og US GAAP er opstillet i nedenstående figur²⁸:

Figur 1: Oversigt ændringer til IFRS 3R og SFAS 141R

Som det fremgår af figuren, er der flere områder, hvor de to standarder har fået ensrettet deres regnskabsprincipper, hvilket i sig selv tilsiger bedre sammenlignelighed mellem regnskaberne til gavn for regnskabsbrugerne.

²⁸ Deloitte "Business combinations and changes in ownership interests", s. 4

Dette underbygges yderligere af diskussionen mellem IASB og FASB omkring overtagelsestidspunktet. På daværende tidspunkt havde begge organisationer forståelse for hinandens respektive synspunkter for henholdsvis overtagelsestidspunktet og aftaletidspunktet. De var ligeledes af den opfattelse, at det vigtigste mål var at opnå overensstemmelse mellem standarderne. Resultatet blev, at FASB til sidst ændrede deres SFAS 141, således at overtagelsestidspunktet fremadrettet baseres på overtagelse af kontrol²⁹.

Som det kan ses nederst i figur 1, er der områder, der har gennemgået ændringer i henholdsvis IFRS 3R og SFAS 141R. Når begge regnskabsstandarder ændrer fra mere eller mindre samme principper til et nyt princip, kan det dog være begrænset i hvilken grad, at sammenligneligheden forbedres. Ser man fx på indregning af minoritetsinteressernes andel af goodwill, ændrer begge standarder princip fra ikke at indregne minoritetsinteressernes andel af goodwill til at indregne fuld goodwill. Det skal i den forbindelse nævnes, at IFRS 3R stadig indeholder en valgmulighed mellem indregning af goodwill efter enten den udvidede moderselskabsteori eller enhedsteorien.

IFRS 3R's behandling af goodwill og minoritetsinteresser omtales senere i afsnit 9.4 "Indregning og måling af goodwill".

8.3 Forskelle mellem IFRS 3R og SFAS 141R

Selvom udarbejdelse af henholdsvis IFRS 3R og SFAS 141R har været et fælles projekt mellem de to organisationer, med henblik på at udligne forskelle mellem de to standarder, har organisationerne ikke været i stand til at fjerne alle forskelle.

Afhandlingen vil kun fremhæve enkelte udvalgte uoverensstemmelser mellem IFRS 3R og SFAS 141R. For en samlet opsummering af de væsentligste forskelle, der stadig eksisterer mellem standarderne, henvises til Bilag 1.

²⁹ IFRS 3R, pkt. BC66

8.3.1 Definitionen af kontrol

Definitionen af kontrol er stadig en uoverensstemmelse mellem de to standarder. IASB definerer kontrol således ”the power to govern the financial and operating policies of an entity so as to obtain benefits from its activities”³⁰, mens FASB definerer kontrol som ”controlling financial activities”³¹. Forskellen mellem de to definitioner må fortolkes, som kontrol efter FASB er opnået ved absolut flertal af de stemmeberettigede interesser. Mens kontrol efter IFRS bedre kan fortolkes som defacto kontrol, hvor kontrollen er opnået, når man kan træffe de økonomiske og driftsmæssige aktiviteter i virksomheden.

Det vurderes, at forskellen i definition af kontrol kun i sjældne tilfælde vil være genstand for forskellig rapportering efter IFRS 3R og SFAS 141R. Idet det kun vil være gældende for virksomhedssammenslutninger, hvor kontrollen udelukkende er opnået ved andre forhold end flertallet af de stemmeberettigede interesser. Denne form for bestemmende indflydelse antages kun at udgøre en mindre procentdel af det samlede antal sammenslutninger.

8.3.2 Indregning af goodwill på minoritetsinteresser

Efter SFAS 141R kræves det at minoritetsinteresser altid indregnes efter enhedsteorien, således at der altid beregnes fuld goodwill af den kontrollerede virksomhed. Efter IFRS 3R gives der mulighed for at vælge transaktion for transaktion, om minoritetsinteresser enten skal måles til dagsværdi eller efter indre værdis metode.

Denne forskel vurderes hyppigt at kunne give forskellige rapporteringer, såfremt den overtagende virksomhed, efter reglerne i IFRS 3R, ikke vælger at indregne fuld goodwill. Forskellen og betydningen af denne forskel uddybes yderligere i afsnit 9.4 ”Indregning og måling af goodwill”.

8.4 Delkonklusion

Baggrunden for den reviderede udgave af IFRS 3 har været at skabe konvergens til SFAS 141R samt levere yderligere guidelines til anvendelse af IFRS 3R. Selvom standarden ikke skaber fuldstændig overensstemmelse til US GAAP, så er de væsentlige forskelle mellem

³⁰ IFRS 3R Business Combinations, Appendix A

³¹ SFAS 141R Business Combinations, pkt. 3g

standarderne nu begrænset til, efter egen opfattelse, forholdsvis få afvigelser. Det vurderes, at reduktionen af forskelle mellem IFRS 3R og SFAS 141R har forbedret sammenligneligheden for regnskabsbrugere, når de skal sammenligne regnskaber på tværs af de to regnskabsregimer.

Den reviderede IFRS 3 fastlægges ud fra en normativ regnskabstilgang, dog indeholder IFRS 3R flere guidelines end hidtil, og er dermed blevet mere detailbaseret. Dette forventes at give bedre sammenlignelighed IFRS regnskaber imellem, samt give regnskabsbrugere en bedre mulighed for at vurdere de enkelte virksomhedssammenslutninger i regnskaberne.

Ud fra ovenstående gennemgang af regnskabsprincipperne samt konvergens mellem de to regnskabsstandarder er det derfor min opfattelse, at sammenligneligheden i IFRS 3R er forbedret, og de yderligere guidelines vil skabe bedre finansiell rapportering for regnskabsbrugere. Dog vurderes de forskellige regler omkring indregning af goodwill på minoritetsinteresser ikke at være hensigtsmæssig for sammenligneligheden.

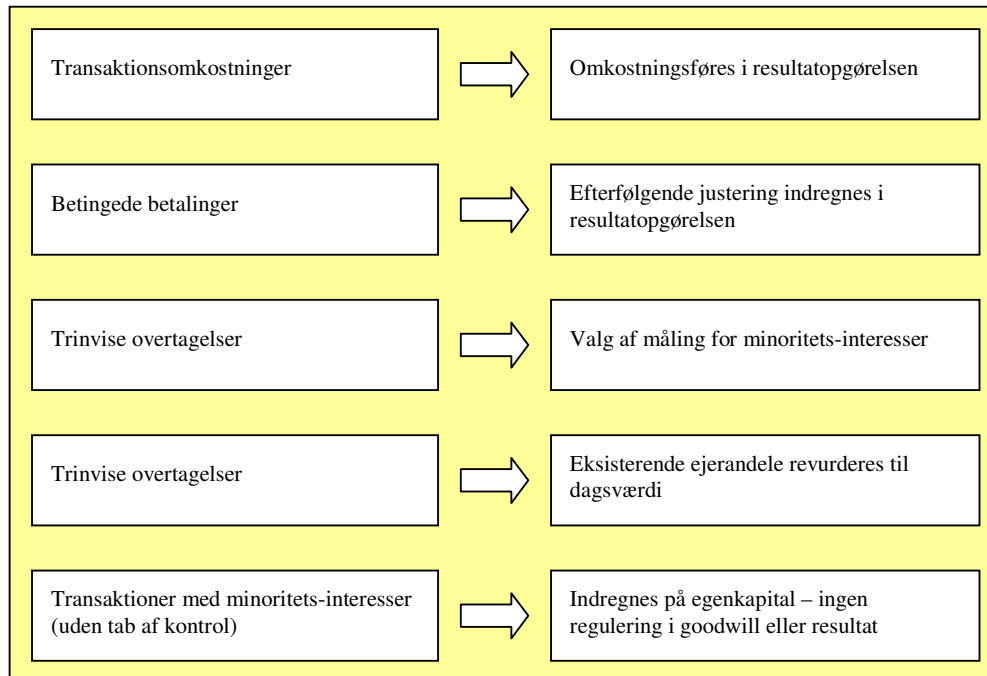
9 IFRS 3R – Business Combinations

Som nævnt i afsnit 5.2 Afhandlingsbeskrivelse vil dette kapitel kun omhandle ændringer af reglerne om virksomhedssammenslutninger som følge af IFRS 3R.

Det overordnede formål med den reviderede standard har været at udvide anvendelsen af dagsværdier i den regnskabsmæssige rapportering. Sammenlignes der til den tidligere gældende IFRS 3, ser man, at standarden har bevæget sig endnu over mod en tilgang, hvor alle de forskellige elementer i virksomhedssammenslutningen måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet.³²

Dog skal det i den forbindelse nævnes, at den reviderede IFRS 3R ikke har ændret væsentligt ved de overordnede retningslinjer for den regnskabsmæssige behandling af en virksomhedssammenslutning.³³

Overordnet kan de væsentligste ændringer i IFRS 3R opsummeres således:

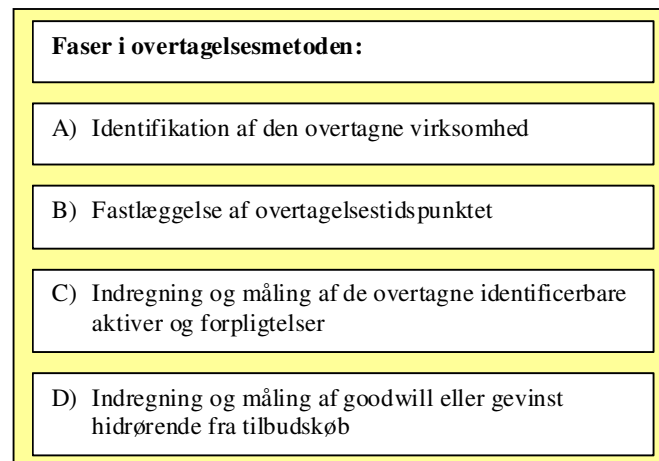

³² Ernst & Young "International GAAP 2009", s.540

³³ Ernst & Young "IFRS i praksis 2008", s. 10

Kapitlet vil have til formål at analysere disse ændringer samt redegøre for betydningen af disse. Som beskrevet i afsnit 5.2 "Afhandlingsbeskrivelse" vil gennemgangen være bygget op omkring en kronologisk tilgang til virksomhedssammenslutningen, dog vil de væsentligste ændringer til IFRS 3R, som illustreret ovenfor, være med til at vægte de enkelte trin i overtagelsen. Da overtagelsesmetoden er et krav efter IFRS 3R³⁴, vil analysen af ændringerne til standarden tage højde for de enkelte faser i overtagelsesmetoden. IFRS 3R angiver desuden hvilke faser, som overtagelsesmetoden kræver. Derfor kan der opstilles følgende figur for opbygningen:

Figur 2: Anvendelse af overtagelsesmetoden³⁵

Når ovenstående figur sammenholdes med den kronologiske opstilling i afsnit 5.2 "Afhandlingsbeskrivelse", ses det at den kronologiske opstilling er mere specifik på de enkelte faser, hvorfor denne anvendes for opgaven. For en fuldstændig sammenligning kan de 7 trin parres med de 4 officielle faser således: Trin 1-3 falder ind under A, trin 4 er lig med B, trin 5 dækkes af C, mens trin 6 er lig med punkt D. Trin 7 "Oplysninger" fremgår ikke, som en fase i overtagelsesmetoden, og vil derfor være medtaget som et tillæg til faserne i overtagelsesmetoden.

IFRS 3R har været gældende for virksomhedssammenslutninger, hvor den overtagende virksomhed har et regnskabsår påbegyndt d. 1. juli 2009 eller senere. For mange virksomheder, som har tilrettelagt deres regnskabsår efter kalenderåret, betyder det, at den reviderede standard vil være gældende for deres regnskabsår startende d. 1. januar 2010.

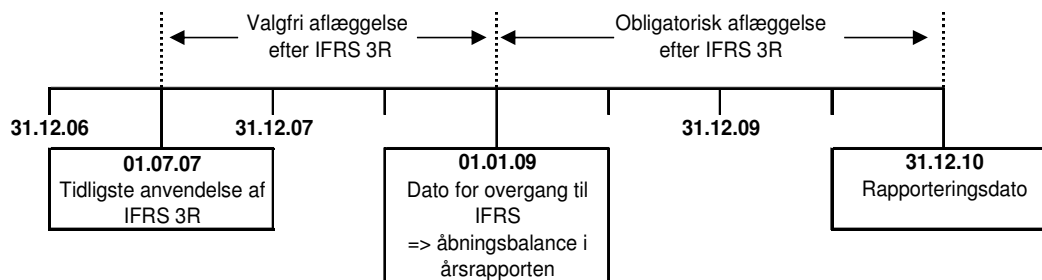
³⁴ IFRS 3R, pkt. 4

I den reviderede standard angiver pkt. 64, at standarden skal anvendes fremadrettet, hvilket vil sige, at virksomhedssammenslutninger gennemført før overgangen til IFRS 3R ikke skal reguleres på tidspunktet for anvendelse af den reviderede standard³⁶. Samtidig er det muligt at anvende standarden tidligere, hvis virksomheden ønsker dette. Såfremt virksomheden vælger at anvende standarden før tid, skal dette oplyses, og afledt heraf skal ændringer til IAS 27R – Consolidated and Separate Financial Statements ligeledes anvendes.

Såfremt virksomheden ikke tidligere har aflagt deres regnskab efter IFRS, men aflægger regnskabet efter IFRS for første gang, skal de virksomhedssammenslutninger, der ligger før datoen for overgang til IFRS ligeledes ikke genberegnes.

Ovenstående udredning af overgangsbestemmelserne for IFRS 3R kan derfor skitseres således:

Når virksomhedssammenslutningen ligger indenfor en regnskabsperiode, hvor IFRS 3R kan eller skal anvendes, er det afgørende, at afklare om overtagelsen også ligger indenfor definitionen af virksomhedssammenslutninger.

³⁵ IFRS 3R, pkt. 5

³⁶ IFRS 3R, pkt. 65

9.1 Definition af virksomhedssammenslutninger

IFRS 3R omhandler alene virksomhedssammenslutninger mellem uafhængige parter. Standarden undtager specifikt virksomhedssammenslutninger mellem virksomheder, som er underlagt fælles kontrol³⁷, dvs.:

- Virksomhedssammenslutninger mellem koncernvirksomheder
- Virksomhedssammenslutninger mellem virksomheder kontrolleret af samme person.

Samtidig vil oprettelse af joint ventures eller overtagelse af et aktiv eller en gruppe aktiver, som ikke udgør en virksomhed ligeledes ikke være omfattet af IFRS 3R³⁸.

Ovenstående afgrænsning for anvendelse af IFRS 3R ved overtagelse af et aktiv eller en gruppe aktiver synes i sig selv forholdsvis simpelt, dog vil der ligge en subjektiv vurdering fra den overtagende virksomheds side om den pågældende transaktion opfylder definitionen for en virksomhedssammenslutning. Det vanskelige vil her være at afgøre om den overtagende virksomhed ved den pågældende transaktion overtager en anden virksomhed efter IFRS 3R.

Sammenlignes den gældende definition af en virksomhed efter IFRS 3R, som angivet i afsnit 6.1 ”Præcisering”, med den tidligere definition i den gamle IFRS 3, ses det, at definitionen ikke længere indeholder begrebet ”producerede enheder”, hvilket gør den nye definition en anelse bredere end tidligere.

Dette underbygges af anvendelsesvejledningen i den nye IFRS 3R, hvor det angives, at selvom virksomheder normalt producerer enheder, er sådanne ikke krævede for, at en integreret mængde aktiver opfylder kriterierne for at være en virksomhed³⁹. Dette betyder, at en virksomhedssammenslutning fremover kun behøves at bestå af input og processer, mens output ikke længere er et krav.

Denne ændring i definitionen gør, at flere transaktioner må formodes at blive anerkendt som en virksomhedssammenslutning, og derfor skal behandles efter reglerne i IFRS 3R. Dette vil

³⁷ PwC ”Regnskabshåndbogen 2010”, s. 320

³⁸ IFRS 3R, pkt. 2a – 2b

³⁹ IFRS 3R, pkt. B7

betyde, at fx overtagelse af forsknings- og udviklingsaktiviteter efter den reviderede standard kan omfattes af definitionen på en virksomhed uanset stadie for udvikling og mulige resultater heraf. Overtagelse af sådanne aktiviteter skal derved behandles som en virksomhedssammenslutning. Ud fra det førnævnte eksempel med forskning og udviklingsaktiviteter, vurderes det at definitionen i IFRS 3R vil gøre at flere transaktioner fremover formodentlig vil falde ind under reglerne for virksomhedssammenslutninger.

Såfremt en transaktion ikke opfylder definitionen for en virksomhed, og dermed ikke falder ind under IFRS 3R, skal den overtagende virksomhed indregne de identificerbare immaterielle aktiver, som opfylder indregningskravet i IAS 38 ”Intangible Assets”, til deres relative dagsværdier. Ved indregning af aktiver udenfor IFRS 3R vil der ikke opstå en goodwill indregning som følge af transaktionen⁴⁰.

9.1.1 Identifikation af køber

For hver virksomhedssammenslutning kræves det, at én af parterne identificeres som den overtagende virksomhed⁴¹, hvilket i de fleste tilfælde vil være en forholdsvis enkelt sag at afgøre. Dette kan eksemplificeres ved en virksomhed, som går ud, og opkøber en anden virksomhed, og virksomhedssammenslutningen derfor primært gennemføres ved overdragelse af likvider, andre aktiver eller overtagelse af forpligtelser. Her vil den overtagende virksomhed være den virksomhed, som overdrager aktiverne og forpligtelserne⁴².

Det følger af IFRS 3R punkt 7, at bestemmelserne i IAS 27 – Consolidated and Separate Financial Statements omkring bestemmende indflydelse skal danne grundlag for identifikation af den overtagende virksomhed. Ifht. den tidligere IFRS 3 afviger dette ikke herfra, dog er bestemmelserne nu flyttet fra IFRS 3 til IAS 27.

Bestemmende indflydelse er i IAS 27 defineret ligesom tidligere angivet i afsnit 6.1

⁴⁰ IFRS 3R, pkt. 2b

⁴¹ IFRS 3R, pkt. 6

⁴² IFRS 3R, pkt. B14

”Præcisering”, hvorfor der henvises hertil. Yderligere fremgår det, at bestemmende indflydelse foreligger, når en virksomhed ejer såvel direkte som indirekte mere en halvdelen stemmerettighederne i den pågældende virksomhed⁴³.

Samtidig gør det sig gældende at bestemmende indflydelse også foreligger, når virksomheden har⁴⁴:

- råderet over mere end halvdelen af stemmerettighederne i kraft af en aftale med andre investorer
- beføjelse til at styre de finansielle og driftsmæssige forhold i en virksomhed i henhold til en vedtægt eller en aftale
- beføjelse til at udpege eller afsætte flertallet af medlemmerne i bestyrelsen eller et tilsvarende ledelsesorgan, og denne bestyrelse eller dette organ besidder den bestemmende indflydelse på virksomheden eller
- råderet over flertallet af stemmerne ved møder i bestyrelsen eller et tilsvarende ledelsesorgan, og denne bestyrelse eller dette organ besidder den bestemmende indflydelse på virksomheden.

Ovenstående guidelines fra IAS 27 underbygger ikke alle forhold og situationer omkring den bestemmende indflydelse, der kan gøre sig gældende ved en virksomhedssammenslutning. I definitionen af bestemmende indflydelse fremgår det, at det er nødvendigt at have beføjelsen til at styre beslutninger samt retten til de økonomiske følger af disse beslutninger. I den engelske litteratur benytter man sætningen ”the power to control”, som dækker over muligheden eller evnen til at styre, hvilket ikke nødvendigvis betyder beslutningerne aktivt bliver styret. Alene muligheden for at styre dem er nok til at denne del af kontrol definitionen. Omvendt er der ingen formodning om, at kontrollen er til stede, såfremt retten til de økonomiske følger af beslutningerne ikke eksisterer.

Økonomiske og driftsmæssige beslutninger er ikke nærmere defineret i IAS 27, men dette vil generelt dække over følgende⁴⁵:

Driftsmæssige beslutninger: Beslutninger vedr. salg, marketing, produktion, HR samt køb og salg af aktiver.

⁴³ IFRS 27, pkt. 13

⁴⁴ IFRS 27, pkt. 13 a-d

⁴⁵ Deloitte – “Business combinations and changes in ownership interests”, s. 22

Økonomiske beslutninger: Beslutninger vedr. udbytte, budget, kreditbetingelser, optagelse af gæld, likviditetsstyring, kapitalstruktur samt regnskabspraksis.

For at imødekomme tvivlstilfælde er der i IFRS 3R tilføjet punkter 14-18 i appendix B, som angiver yderligere forhold til afklaring af hvilken virksomhed, som er den overtagende. Disse punkter i appendix B erstatter de tidligere punkter 19-23 i IFRS 3.

Forholdene i appendix B er opsummeret i nedenstående figur:

Faktor	Erhverver er
Transaktion primært med kontanter, andre aktiver eller overtagelse af forpligtelser.	Normalt den virksomhed, som overfører kontanter eller andre aktiver eller påtager sig forpligtelserne - IFRS 3R, pkt. B14
Transaktion primært med kapitalandele	Normalt den virksomhed, der afgiver sin egenkapital interesser. Men i en omvendt virksomhedsovertagelse, kan den overtage dog udstede egenkapital interesser - IFRS 3R, pkt. B15
Relativ størrelse på virksomhederne	Normalt den virksomhed, hvis relative størrelse (målt i fx aktiver, indtægter eller overskud) væsentligt større end den anden virksomhed i virksomhedssammenslutningen - IFRS 3R, pkt. B16
Mere end to virksomheder i sammenslutningen.	Overvej hvilken virksomhed, der indledte sammenslutningen (såvel som relative størrelser). Den virksomhed, som indledte sammenslutningen, vil ofte være den overtagende virksomhed – IFRS 3R, pkt. B17
Ny virksomhed dannes, der udsteder egenkapitalinteresser	En af de sammensluttede virksomheder, der eksisterede før den kombination, der er identificeret ved at anvende vejledningen i de øvrige punkter - IFRS 3R, pkt. B18 Dette giver to scenarier: <ul style="list-style-type: none">• hvor den nye virksomhed udsteder egenkapitalinteresser i sig selv til gengæld for aktier i de eksisterende virksomheder, så bør én af de eksisterende virksomheder identificeres som den overtagende virksomhed.• hvor den nye virksomhed overfører kontanter (eller andre aktiver) til gengæld for kapitalinteresser i de eksisterende virksomheder (fx af provenuet af en emission af obligationer til nye investorer eller til eksisterende investorer i besiddelse af en minoritet interesser i de eksisterende virksomheder), så kan den nye virksomhed identificeres som den overtagende virksomhed.
Nyt selskab stiftet, som overfører kontanter, andre aktiver eller påtager sig forpligtelser	Den nye virksomhed kan være den overtagende virksomhed - IFRS 3R, pkt. B18

I tillæg hertil gives der yderligere vejledning til virksomhedssammenslutninger, som gennemføres ved udveksling af egenkapitalinteresser⁴⁶

Forhold	Erhverver er
Relativ stemmerettighederne i den sammensluttede virksomhed efter sammenslutningen	Normalt den virksomhed, hvis ejere som en gruppe bevarer eller får den største del af de samlede stemmerettigheder, efter at der er tale om en usædvanlig eller særlige afstemningsregler og optioner, warrants eller konvertible noter.
Ingen bestemmende indflydelse i den sammensluttede virksomhed, men tilstedeværelse af en stor minoritetsstemmeandel	Normalt den virksomhed, hvis én ejer eller gruppe af organiserede ejere besidder det største minoritetsandel i den sammensluttede virksomhed. Der bør udvises forsigtighed ved anvendelsen af denne metode for at sikre, at IAS 27 test om "power to control" er opfyldt.
Sammensætningen af ledelsesorganet for den sammensluttede virksomhed	Normalt den virksomhed, hvis ejere har mulighed for at vælge eller udpege et flertal af medlemmerne i den sammensluttede virksomheds ledelsesorgan.
Øverste ledelse i den sammensluttede virksomhed	Normalt den virksomhed, hvis (tidligere) ledelse dominerer ledelsen i den sammensluttede virksomhed.
Vilkår for udveksling af egenkapitalinteresser	Normalt den virksomhed, som betaler en overkurs i forhold til dagsværdien af egenkapitalinteresserne i de sammensluttede virksomheder før sammenslutningen.

Som tidligere nævnt vil det oftest være forholdsvist simpelt at afgøre hvilken virksomhed, som henholdsvis er den overtagende og overtagne. Dog kan der opstå virksomhedssammenslutninger, hvor afgørelse af køber og sælger vil være af mere eller mindre skønsmæssig karakter. I tillæg hertil vurderes den yderligere vejledning i IFRS 3R omkring identifikation af køber, at guide regnskabsudarbejderne bedre i deres afklaring af den overtagende og overtagne virksomhed, og derved forbedre den regnskabsmæssige rapportering. Virksomhederne imellem vil alt andet lige i højere grad drage ens konklusioner for ens transaktioner.

9.1.2 Opgørelse af kostpris

IFRS 3R kræver, at det erlagte vederlag i en virksomhedssammenslutning måles til dagsværdi. Vederlaget skal beregnes som summen af dagsværdi på følgende⁴⁷:

⁴⁶ IFRS 3R, pkt. B15

⁴⁷ IFRS 3R, pkt. 37

- overførte aktiver fra den overtagende virksomhed
- forpligtelser afholdt af den overtagende virksomhed til tidligere ejere af den overtagne virksomhed
- kapitalandele udstedt af den overtagende virksomhed

Vederlaget omregnes til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Fastlæggelse af dette tidspunkt omtales i afsnit 9.2 "Overtagelsestidspunktet". Udskydes betalingen af vederlaget, skal vederlaget altså tilbagediskonteres ved opgørelse af dagsværdien.

Standarden nævner desuden eksempler på mulige former for vederlag, såsom likvider, én af den overtagende virksomheds virksomheder eller dattervirksomheder, betinget vederlag, egenkapitalinstrumenter mv⁴⁸.

9.1.2.1 Vurdering af, hvad der indgår i transaktionen

Ved opgørelse af kostprisen skal den overtagende virksomhed afklare hvilke forhold, som skal indgå i vederlaget⁴⁹. I de tilfælde hvor de involverede parter ikke tidligere eller under virksomhedssammenslutningen har haft indbyrdes forhold, vil dette ikke give væsentlige udfordringer. Omvendt skal den overtagende virksomhed aktivt ind og forholde sig til de enkelte transaktioner, som måtte være gennemført mellem parterne i perioden omkring forhandlingerne. For at afklare dette skal virksomheden ind og forholde sig til følgende⁵⁰:

- årsagerne til transaktionen
- hvem startede transaktionen
- tidspunkt for transaktionen

Overordnet udelukker ingen af punkterne hinanden, ligesom de hver for sig ikke kan være afgørende for, om transaktionen skal indeholdes eller ej. Når den overtagende virksomhed skal forholde sig til ovenstående punkter, er det væsentlige at opnå forståelse for hvem, der vil profitere mest på transaktionen. Såfremt den overtagende virksomhed vil have størst udbytte af transaktionen, er der større sandsynlighed for, at transaktionen ikke skal indgå som en del af kostprisen.

⁴⁸ IFRS 3R, pkt. 37

IFRS 3R nævner specifikt følgende transaktioner, der ikke må indgå i opgørelsen af vederlaget⁵¹:

- en transaktion, der i praksis afregner allerede eksisterende forhold mellem den overtagende og overtagne virksomhed,
- en transaktion, der aflønner ansatte i eller tidligere ejere af den overtagne virksomhed for fremtidige tjenesteydelser, og
- en transaktion, der godtgør den overtagne virksomhed eller dennes tidligere ejere for betalingen af den overtagende virksomheds omkostninger ifm. overtagelsen.

Samtidig kan aftalen om virksomhedssammenslutningen indeholde elementer, der i princippet flytter risici fra den overtagende virksomhed over til den overtagne virksomhed. Sådanne elementer kan anses som købers regresret mod sælger og vil derfor ikke indgå i kostprisen. IFRS 3R benævner disse aktiver for refusionsaktiver og vil blive yderligere behandlet i afsnit 9.3.4.3 ”Refusionsaktiver”.

9.1.2.2 Betingende betalinger

Som tidligere nævnt kan en del af det erlagte vederlag bestå af betinget vederlag, hvilket vil sige, at købsprisen reguleres, såfremt en eller flere fremtidige begivenheder indtræffer. Disse former for aftaler indgås eksempelvis, når henholdsvis køber og sælger ikke kan blive enige om værdien af den overtagne virksomhed.

Ifølge IFRS 3R kræves det, at sådanne aftaler indregnes til dagsværdi på overtagelses-tidspunktet⁵², og alt efter indholdet af disse aftaler, indregnes disse betingede betalinger i balancen, hvis det er sandsynligt, at betalingen vil finde sted og beløbet kan opgøres pålideligt.

Indregningen af den betingede betaling sker forholdsmæssigt ud den sandsynlighed, som vurderes for, at den betingede betaling gennemføres. Det springende punkt vil i denne sammenhæng være en sandsynlighed på 50 %, da en mindre sandsynlighed vil gøre at den betingede betaling vurderes usandsynlig og derfor ikke indregnes. En sandsynlighed større end 50 % vil medføre en indregning svarende til:

⁴⁹ IFRS 3R, pkt. 51

⁵⁰ IFRS 3R, pkt. B50

⁵¹ IFRS 3R, pkt. 52

⁵² IFRS 3R, pkt. 39

Betinget vederlag x sandsynlighed = indregnet beløb i balance

Som nævnt i forrige sektion kan der være tvivl om betingede betalinger i forhold til aflønning af tidligere ejere i den overtagne virksomhed for fremtidige tjenesteydelser. Her giver IFRS 3R, i forhold til den tidligere standard, væsentlig mere vejledning om hvilke forhold, som skal overvejes, herunder fortsat ansættelse, aflønningsniveau, merbetalinger til ansatte, formel til opgørelse af vederlag mv⁵³.

Vedrørende betingede betalinger er reglerne for målingsperioden for eventuelle efterfølgende reguleringer begrænset til maksimalt 1 år⁵⁴. Reguleringer til betingede betalinger skal herefter ikke længere indregnes i kostprisen, medmindre de identificeres senest 12 måneder fra overtagelsestidspunktet og kan henføres til forhold, som eksisterede på dette tidspunkt. Dvs. reguleringer identificeret under 12 måneder fra overtagelsestidspunktet reguleres i kostprisen, mens reguleringer over 12 måneder gamle indregnes som tab eller gevinst i resultatopgørelsen. Dog vil betingede betalinger klassificeret som egenkapital, fx et fast antal egne aktier, ikke blive gennemført, og det vil derfor ikke have nogen indflydelse på resultatet, men vil alene resultere i en omklassifikation inden for egenkapitalen.

Denne begrænsede målingsperiode på maksimalt 1 år er en ændring i forhold til den tidligere IFRS 3, hvor reguleringer til betingede betalinger ikke havde nogen fremtidig tidsbegrænsning. Dette tilsiger at, der i forhold til den tidligere standard, fremadrettet vil være større interesse i at have hensættelsen til betingede betalinger så præcis som muligt, hvilket igen stiller større krav til den overtagende virksomhed og dennes opgørelsesmetoder. Samtidig vurderes denne praksis at skabe større volatilitet i resultatopgørelsen ved virksomhedssammenslutninger.

Samtidig med ovenstående ændringer i den reviderede standard skal det nævnes, at standarden nu giver væsentligt mere vejledning til anvendelse af punkterne omkring betingede betalinger. Ligesom der også gives væsentligt mere vejledning omkring ombytning af aktiebaseret aflønning. Denne yderligere vejledning vurderes at bibringe en mere ens forståelse af standarden, hvilket vil øge sammenligneligheden og give mere relevant information til gavn regnskabsbrugere.

⁵³ IFRS 3R, pkt. B54

⁵⁴ IFRS 3R, pkt. 45

9.1.2.3 Dagsværdi i relation til kostpris

Det overførte vederlag opgøres til dagsværdi ud fra følgende:

Regler for opgørelse af den samlede dagsværdi af vederlaget	
Vederlag i aktier	<ul style="list-style-type: none">• Den officielle kurs for et noteret egenkapitalinstrument på transaktionstidspunktet (børsnoterede virksomheder). Der eksisterer meget begrænsede muligheder for afvigelse herfra.• Hvis der ikke eksisterer en officiel børskurs, skal virksomheden skønne dagsværdien med henvisning til deres forholdsmæssige andel af den overtagende virksomheds dagsværdi eller med henvisning til den forholdsmæssige andel af den overtagne virksomheds dagsværdi. Virksomheden skal vælge den værdi, der kan opgøres med størst nøjagtighed.
Øvrige vederlag	<ul style="list-style-type: none">• Det kontante vederlag – i udenlandsk valuta omregnet til transaktionsdagens kurs• Dagsværdien på transaktionstidspunktet af monetære aktiver.

Table 1: Opgørelse af dagsværdi⁵⁵

Såfremt den regnskabsmæssige værdi af de overtagne aktiver eller forpligtelser fra den overtagende virksomhed afviger fra dagsværdien, skal den overtagende virksomhed vurdere, om aktiverne eller forpligtelserne ikke længere skal indgå under deres bestemmende indflydelse. Hvis aktiverne eller forpligtelserne overdrages til den overtagnes virksomheds tidligere ejere, skal forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi og dagsværdi indregnes i resultatopgørelsen som tab eller gevinst ved realisation⁵⁶.

I forbindelse med opgørelsen af dagsværdien af den overtagne virksomhed skal der fastsættes en dagsværdi for hele den overtagne virksomhed, selvom der ikke nødvendigvis er opnået 100 % ejerskab. Netop når det ikke er hele virksomheden, som overtages, vil det afgørende punkt være, hvornår bestemmende indflydelse opnås. Det må antages, at visse investorer er villige til at betale en ekstra præmie for den del af ejerskabet, som giver dem bestemmende indflydelse end den forholdsmæssige andel af dagsværdien for hele virksomheden ellers berettiger. Såfremt der er betalt en kontrol præmie for den bestemmende indflydelse, som knytter sig til synergier, der udelukkende kommer den overtagende virksomhed til gode, og dette klart fremgår af virksomhedssammenslutningen, skal den

⁵⁵ PwC "Regnskabshåndbogen 2010", s. 332

⁵⁶ IFRS 3R, pkt. 38

samlede dagsværdi af den overtagne virksomhed, korrigeres for denne kontrol præmie. Dækker præmien imidlertid over synergier, som både kommer den overtagende virksomhed samt minoritetsinteresserne til gode, eller kan kontrol præmien ikke klart identificeres i sammenslutningen, skal den samlede dagsværdi opgøres uden hensyntagen til kontrolpræmien.

Teoretisk vil denne regulering af kontrol præmie være forholdsvis simpel at udføre, dog må det forventes, at der ikke i alle virksomhedssammenslutninger vil fremgå, hvorvidt denne kontrol præmie er tillagt samt den beløbsmæssige størrelse på præmien. Det vil derfor i høj grad være op til den overtagende virksomhed at vurdere dette.

9.1.2.4 Omkostninger i forbindelse med overtagelsen

I forbindelse med virksomhedsovertagelser afholder den overtagende virksomhed ofte en række købsrelaterede omkostninger. Disse omkostninger dækker over en slags findeløn til den pågældende virksomhedssammenslutning, og dækker som regel over omkostninger til rådgivning fra eksperter og konsulenter, juridisk og regnskabsmæssig bistand samt interne administration omkostninger såsom drift af egen corporate finance afdeling.

Efter den reviderede IFRS 3 skal disse omkostninger nu indregnes i resultatopgørelsen i de regnskabsperioder, hvor de afholdes eller modtages⁵⁷. Dette er en væsentlig ændring i forhold til den tidligere standard, hvor de indgik som en del af kostprisen på de succesfulde virksomhedssammenslutninger⁵⁸. Mens omkostninger i forbindelse med sammenslutninger, hvor virksomhederne ikke kunne komme til enighed, skulle indregnes i resultatopgørelsen, når det var klart, at de involverede parter ikke kunne komme til enighed.

Baggrunden for ændringen har fra IASBs side været, at uanset om omkostninger afholdes internt eller eksternt, så repræsenterer de ikke et aktiv for den overtagende virksomhed, da ydelserne forbruges i takt med at de modtages⁵⁹. Desuden har det været diskuteret, hvorvidt disse omkostninger er en uundgåelig del af investeringen i den overtagne virksomhed, og er en del af det samlede beløb, som den overtagende virksomhed er villig til at betale for den overtagne virksomhed⁶⁰. IASB var dog ikke enig i denne betragtning, da det forudsættes at den pris, som den overtagende virksomhed er villig til at betale er dagsværdi, og

⁵⁷ IFRS 3R, pkt. 53

⁵⁸ IFRS 3, pkt. 24b

⁵⁹ IFRS 3R, pkt. BC85

omkostninger ikke indgår i denne betragtning. Omkostningerne er derfor særskilte transaktioner, og må behandles særskilt i henhold til omkostningens art, også selvom denne praksis afviger fra andre IFRS standarder, som fx IAS 16 – Property, Plant and Equipment.

Det overordnede mål med resultatføring af omkostninger, når de afholdes, uanset om de indledende forhandlinger resulterer i en virksomhedssammenslutning eller ej, er, at den regnskabsmæssige behandling af omkostninger er identisk, og derved forbedrer den finansielle rapportering⁶¹. Sammenholdes ændringen af den regnskabsmæssige behandling af transaktionsomkostninger med den nu lidt bredere definition af virksomhedssammenslutninger, må det formodes, at flere handler og aftaler vil blive behandlet efter reglerne i IFRS 3R, og derved indregnes transaktionsomkostninger i resultatopgørelsen. Tidligere ville disse handler fx være anset som køb af enkelt aktiver, og derfor behandlet efter reglerne i bl.a. IAS 16 eller IAS 38. Her ville omkostninger direkte forbundet med købet blive indregnet som en del af kostprisen⁶².

Når den reviderede standard tvinger den overtagende virksomhed til at indregne og deraf afledt rapportere omkostninger direkte forbundet med en virksomhedssammenslutning, opstår en problemstilling omkring fortrolighed. I en virksomhedssammenslutning er fortroligheden vigtig, da de implicerede parter ikke ønsker, at deres forhandlinger og planer offentliggøres inden der foreligger en konkret aftale⁶³. Dette skyldes, at rygter om en virksomhedssammenslutning kan have en væsentlig effekt på kunder, leverandører og medarbejdere samtidig med, at en del virksomhedsejere frygter, at deres salgspris vil blive for lav.

Den overtagende virksomhed skal rapportere transaktioner, der indregnes separat for kostprisen samt den beløbsmæssige effekt heraf⁶⁴. Ved denne præsentation, som gælder for sammenslutninger i det pågældende regnskabsår og frem til årsrapporten godkendes til offentliggørelse⁶⁵, vil den overtagende virksomhed altså afsløre, at den er involveret i forhandlinger om overtagelse af en anden virksomhed. Det fremgår ikke entydigt af IFRS 3R, om denne oplysning udelukkende gælder fuldførte virksomhedssammenslutninger, som

⁶⁰ IFRS 3R, pkt. BC87

⁶¹ IFRS 3R, pkt. BC88

⁶² IAS 16, pkt. 17

⁶³ Sille Wulff Mortensen "Fortrolighed vigtigere end pris", Børsen d. 13. oktober 2008

⁶⁴ IFRS 3R, pkt. B64 l-m

⁶⁵ IFRS 3R, pkt. 59

er afsluttet inden årsrapporten for seneste regnskabsår er klar til godkendelse for offentliggørelse, eller om dette omfatter alle omkostninger relateret til virksomhedssammenslutninger. Således at den overtagende virksomhed også skal oplyse alle omkostninger, som relaterer sig til uafsluttede virksomhedssammenslutninger eller aftaler, der er blevet afbrudt i løbet af regnskabsåret.

Samtidig er overgangsbestemmelserne omkring transaktionsomkostninger ikke helt klare for de omkostninger, som er afholdt inden overgang til IFRS 3R. Ved transaktionsomkostninger, der allerede er indregnet som et aktiv vedrørende en virksomhedssammenslutning under IFRS 3, hvor sammenslutningen forventes at blive en realitet, men den overtagende virksomhed nu overgår til IFRS 3R, skal disse omkostninger indregnes i resultatopgørelsen. Den overtagende virksomhed kan nu indregne disse omkostninger efter følgende metoder⁶⁶:

- Omkostningerne indregnes i resultatopgørelsen i indeværende regnskabsår
IFRS 3R er gældende for virksomhedssammenslutninger fremadrettet, hvor transaktionsomkostninger resultatføres, og derfor kan fremførte omkostningerne også behandles efter denne metode.
- Omkostningerne indregnes med effekt på overført resultat
Igen er IFRS 3R gældende fremadrettet, men da de pågældende omkostninger og services ikke er modtaget i indeværende periode, kan de føres direkte på overført resultat
- Omkostningerne indregnes i resultatopgørelsen i tidligere periode
Selvom IFRS 3R er gældende fremadrettet, er der ingen afsnit i IFRS 3R, som omhandler overgangsperioden og denne specifikke problemstilling. Derfor kan den overtagende virksomhed vælge at se det som ændring af regnskabspraksis, hvor omkostninger efter IAS 8 – Accounting Policies skal indregnes med bagudrettet effekt.

IFRIC har overvejet denne problemstilling og tilkendegivet, at den overtagende virksomhed har flere muligheder at fortolke problematikken på. Siden problemstillingen har midlertidig karakter, blev konklusionen fra IFRIC, at virksomhederne skal oplyse om deres valg af metode samt effekten af disse omkostninger.

I forlængelse heraf har IASB diskuteret muligheden for, at den overtagende virksomhed vil prøve at flytte omkostninger over til den overtagne virksomhed⁶⁷, således at omkostninger dels kan indeholdes i kostprisen, dels for at oplysningskravet ikke vil blive aktuelt. Det er

⁶⁶ Wiley "International GAAP 2010", s. 772

⁶⁷ IFRS 3R, pkt. BC89

dog blevet præciseret i IFRS 3R, at transaktioner, som godtgør den overtagne virksomheds tidligere ejere for sådanne omkostninger, ikke skal indgå kostprisen⁶⁸.

Ændringen af den regnskabsmæssige behandling af transaktionsomkostninger i forbindelse med en virksomhedssammenslutning vurderes overordnet at give en større volatilitet i resultatopgørelsen. Dette skyldes, at omkostningerne indregnes i resultatopgørelsen hvad enten sammenslutningerne gennemføres eller ej, samtidig med at indregningen sker i takt med at omkostningerne afholdes.

9.2 Overtagelsestidspunktet

Den reviderede IFRS 3 har samme definition på overtagelsestidspunktet som sin forgænger, nemlig at overtagelsestidspunktet er:

”Det tidspunkt, hvor den overtagende virksomhed opnår bestemmende indflydelse på den overtagne virksomhed”⁶⁹

I forhold til den tidligere standard er vejledningen omkring trinvis overtagelser i relation til overtagelsestidspunktet fjernet, idet dette ikke længere er relevant. Virksomhedssammenslutning opstår, som anført ovenfor, udelukkende, når der opnås bestemmende indflydelse. De ændrede regler vedr. trinvis overtagelser omtales senere i afsnit 9.4.3 ”Trinvis overtagelser”.

Generelt set vil overtagelsestidspunktet være den dato, hvor den overtagende virksomhed betaler vederlaget, og overtager aktiver og passiver fra de tidligere ejere, og vil dermed være lig med afslutningstidspunktet⁷⁰. Overtagelsestidspunktet kan dog ligge før og efter dette tidspunkt, hvorfor den overtagende virksomhed bør forholde sig til de pågældende forhold for den enkelte sammenslutning. Da overtagelsestidspunktet refererer til et tidspunkt, hvor der opnås kontrol over nye aktiver og forpligtelser, ligger det i sagens natur, at dette tidspunkt ikke kan aftales med tilbagevirkende kraft.

⁶⁸ IFRS 3R, pkt. 52c

⁶⁹ IFRS 3R, appendix A

⁷⁰ IFRS 3R, pkt. 9

IFRS 3R giver ikke yderligere vejledning i hvilke forhold, som den overtagende virksomhed skal forholde sig til vedrørende overtagelsestidspunktet, men det må formodes at være følgende⁷¹:

Børsnoterede aktier: Når købstilbuddet er ubetinget og accepteres, så ejerandelen giver bestemmende indflydelse (generelt 50 %).

Privatejede virksomheder: Når købstilbuddet accepteres og evt. forudsætninger er opfyldt.

En række andre indikatorer, der kan være relevante:

- den dato, den overtagende virksomhed påbegynder styring af virksomhedens driftsmæssige og økonomiske beslutninger
- den dato, fra hvilken de økonomiske fordele tilfalder den overtagende virksomhed
- den dato, betalingen overføres (selv om dette ikke er afgørende, da betalingen kan ændres efterfølgende eller afvikles i rater)
- udpegelse af flertal i bestyrelsen for den overtagne virksomhed (i mange tilfælde vurderes dette forhold som den senest mulige dato, hvor kontrollen kan overgå)
- det tidspunkt, hvor konkurrencemyndigheder godkender virksomhedssammenlutningen

IFRS 3R ændrer altså ikke overtagelsestidspunkt, når der sammenlignes med dens forgænger, og da der ikke gives yderligere vejledning omkring afklaring af tidspunktet eller oplysninger i den forbindelse, vurderes dette ikke at ændre ved informationerne til regnskabsbrugere, selvom de fx i forbindelse med afklaring af godkendelse hos konkurrencemyndighederne kunne ønske disse informationer tidligere.

⁷¹ Deloitte "Business combination and changes in ownership interests", s. 33

9.3 Indregning og måling af aktiver og forpligtelser

9.3.1 Indregning, generelt

Den overtagende virksomhed skal indregne de aktiver og forpligtelser, der eksisterer på overtagelsestidspunktet⁷², herunder kræves det, at aktiverne og forpligtelserne opfylder de kvalitative kriterier, som beskrevet i afsnit 7.4 ”Årsregnskabers kvalitative egenskaber” samt de øvrige generelle kriterier i begrebsrammen⁷³. I den forbindelse skal den overtagende virksomhed ikke tage højde for, om aktiverne eller forpligtelserne i forvejen er indregnet i den overtagne virksomhed⁷⁴.

Sammenlignes den nuværende og den tidligere IFRS standard om virksomheds-sammenslutninger, fremgår sandsynlighedskriteriet ikke længere direkte af standarden, som det gjorde i den tidligere standard⁷⁵. Dette skyldes netop, at IASB finder indregningskriterier i begrebsrammen for fyldestgørende, og det derved vil være overflødigt at regulere de samme forudsætninger i en særskilt standard⁷⁶. Herunder blev det vurderet, at så længe sandsynlighedskriteriet fra begrebsrammen⁷⁷ finder anvendelse på indregning af de overtagne aktiver og forpligtelser, vil dette afspejle den usikkerhed, som knytter sig til indregningen af de pågældende aktiver og forpligtelser⁷⁸.

Som undtagelse til de generelle indregningskriterier er fortsat eventualforpligtelser. Her vil sandsynlighedskriteriet fortsat ikke skulle anvendes, hvilket betyder, at selvom det er mindre end 50 % sandsynligt, at økonomiske fordele vil til- eller fragå den overtagne virksomhed, skal eventualforpligtelser stadig indregnes i den overtagne virksomhed. Dog vil det kun gælde for eventualforpligtelser, som er en aktuel forpligtelse, der hidrører fra tidligere begivenheder, og som kan måles med tilstrækkelig pålidelighed⁷⁹.

Efterfølgende indregnes eventualforpligtelser efter samme princip, som på overtagelses-

⁷² IFRS 3R, pkt. 10

⁷³ IFRS 3R, pkt. 11

⁷⁴ IFRS 3R, pkt. 13

⁷⁵ IFRS 3, pkt. 37

⁷⁶ IFRS 3R, pkt. BC97

⁷⁷ IASB Framework, pkt. 85

⁷⁸ IFRS 3R, pkt. BC96

⁷⁹ IFRS 3R, pkt. 22-23

tidspunktet. Såfremt forudsætninger, som lå til grund for første indregning, ændres, afspejles dette ligeledes i den indregnede eventualforpligtelse, herunder indregnes forpligtelsen i overensstemmelse med IAS 37, hvis dette beløb er højere⁸⁰.

Når indregning sker til trods for, at sandsynlighedskriteriet ikke er opfyldt, er det ud fra den betragtning, at den overtagende virksomhed alt andet lige vil være villig til at betale for at få usikkerheden omkring eventualforpligtelsen fjernet, uanset det hvad det senere udfald af eventualforpligtelsen måtte være. Denne betragtning vurderes fornuftig, og samtidig kan det nævnes, at denne indregning harmonerer med IASB reviderede udkast til IAS 37, hvor hensatte forpligtelser måles til det laveste af⁸¹:

- Nutidsværdien af ressourcer, der skal anvendes til at opfylde forpligtelsen
- Det beløb virksomheden skal betale, for at afvikle forpligtelsen før tid
- Det beløb virksomheden skal betale, for at overdrage forpligtelsen til tredjemand

Yderligere undtagelser til indregning er nævnt i afsnit 9.3.4 ”Undtagelser til indregnings- og målingskriterierne”.

9.3.2 Måling, generelt

Den overtagende virksomhed skal måle de overtagne identificerbare aktiver og forpligtelser til dagsværdien på overtagelsestidspunktet⁸². Som nævnt i afsnit 6.1 ”Præcisering” dækker dagsværdi over en overdragelsespris på aktiver og forpligtelser, hvilket vil sige, at dagsværdien dækker over de fremtidige pengestrømme, som aktiverne og forpligtelser vil generere. Pengestrømmene tilbagediskonteres til overtagelsestidspunktet, og udtrykker derved den fremtidige forventning for aktiverne og forpligtelserne for den overtagende virksomhed. Herved kan regnskabsbrugerne vurdere de fremtidige forventninger til den overtagende virksomhed, således at regnskabsbrugernes prognoseopgave understøttes bedst muligt.

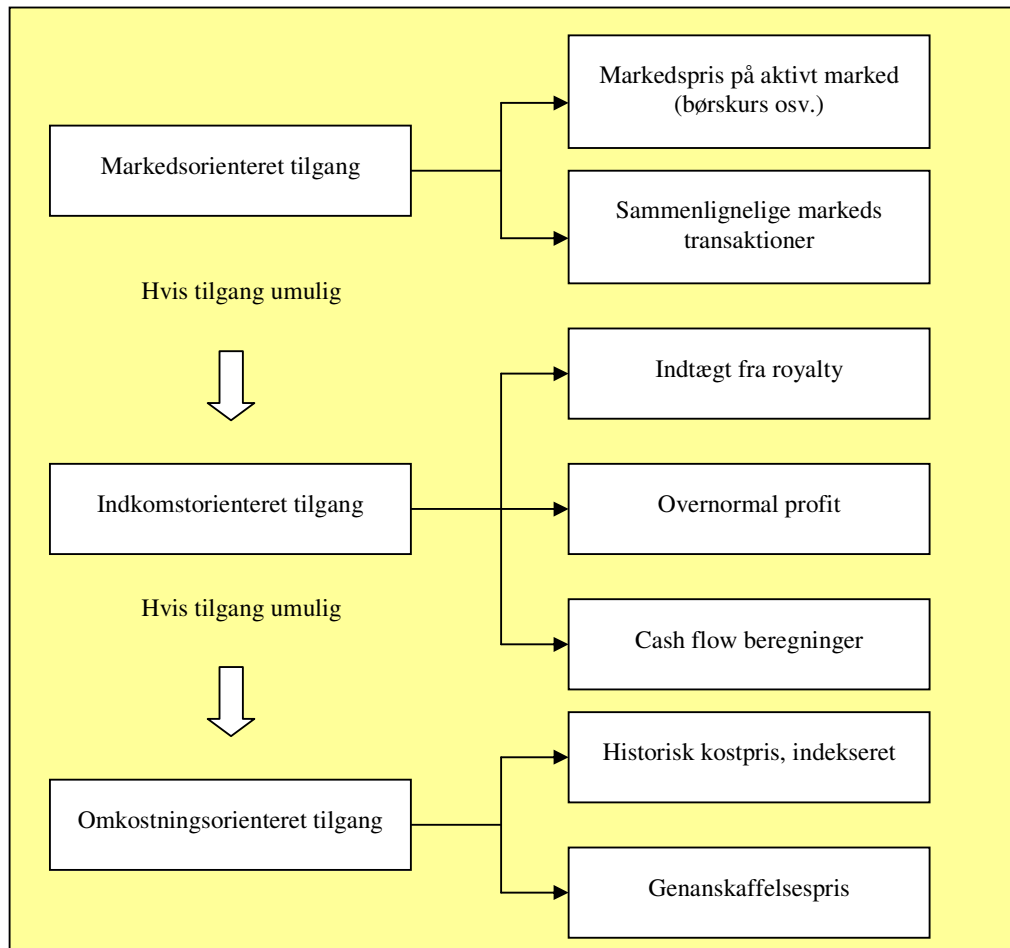
Der kan dog være usikkerhed forbundet med måling til dagsværdi, og der vil ikke altid kunne opgøres en nøjagtig overdragelsespris mellem to uafhængige parter, hvorfor den

⁸⁰ IFRS 3R, pkt. 56

⁸¹ PwC ”IAS 37 – Udkast til ændringer”, PwC.com

overtagende virksomhed ofte selv må vurdere og opgøre dagsværdien efter bedste evne. IASB har i deres udkast til standard om måling af dagsværdi opstillet et dagsværdihierarki⁸³, som guider den overtagende virksomhed til indgangsvinklen for deres målinger:

Figur 3: Tilgang til dagsværdi⁸⁴

Som det fremgår af figuren går metoden fra en markedsorienteret indgangsvinkel over mod en kostbaseret indgangsvinkel. Det vurderes at den markedsorienterede indgangsvinkel bedre afspejler de fremtidige pengestrømme, og derfor gør regnskabsbrugerne bedre i stand til at vurdere fornuften i virksomhedssammenslutningen, eller om ledelsen i den overtagende virksomhed alternativt skulle have disponeret ressourcerne anderledes som fx udloddet

⁸² IFRS 3R, pkt. 18

⁸³ IFRS ED Guidance on fair value measurement – IASB Press Release, d. 28 Maj 2009

⁸⁴ Wiley "International GAAP 2009", s. 661

udbytte. Samtidig vurderes det også, at jo flere aktiver og forpligtelser, der måles efter en kostbaseret opgørelse, jo mere utroværdig og upålidelig bliver indregningen af den overtagne virksomhed. Samtidig kan den reelle effekt af virksomhedssammenslutningen blive sløret, og derved vanskeliggøre prognose- og kontrolopgaven for regnskabsbrugere.

Der henvises desuden til Bilag 2 ”Udkast til guidance on fair value measurement” for yderligere gennemgang af tilgang og måling til dagsværdi.

IFRS 3R afdækker desuden, hvordan dagsværdien for en række aktiver og forpligtelser skal bestemmes. Øvrige aktiver og forpligtelser, som ikke er reguleret i IFRS 3R, følger IFRS’ normale retningslinjer for fastsættelse dagsværdi, der reguleres i de særskilte regnskabsstandarder, som bl.a. IAS 39 – Financial Instruments: Recognition and measurement, IAS 16 – Property, Plant and Equipment samt IAS 38 – Intangible assets.

Disse retningslinjer for opgørelse af dagsværdi er opsummeret i nedenstående figur:

	Målegrundlag
Børsnoterede værdipapirer	Børskurs.
Ikke-noterede værdipapirer	Dagsværdi baseret på en værdiansættelsesmodel.
Kapitalandele i associerede virksomheder	Dagsværdi, som skal fastlægges ud fra en selvstændig vurdering af identificerbare nettoaktiver. Dette skal ligeledes bruges i den efterfølgende almindelige måling efter equity-metoden.
Tilgodehavender og kontrakter med en positiv værdi	Nutidsværdien af de beløb, der forventes at blive indbetalt efter nedskrivning for uerholdelige beløb og inddrivelsesomkostninger/omkostninger, der medgår til at levere den pågældende ydelse. Kortfristede tilgodehavender tilbagediskonteres ikke, når forskellen mellem det nominelle og det tilbagediskonterede beløb er uvæsentlig.
Færdigvarer og handelsvarer	Forventet salgspris med fradrag af salgsomkostninger og en rimelig avance for den overtagende virksomheds salgsindsats baseret på avancen på tilsvarende færdigvarer og handelsvarer.
Varer under fremstilling	Forventet salgspris med fradrag af færdiggørelsesomkostninger, salgsomkostninger og en rimelig avance for den overtagende virksomheds færdiggørelse og salgsindsats baseret på avancen på tilsvarende færdigvarer.
Råvarer	Genanskaffelsesværdi.
Grunde og bygninger	Dagsværdi.
Eventualforpligtelser	Det beløb, som en uafhængig tredjemand ville kræve for at overtage forpligtelsen.

Målegrundlag, fortsat	
Gæld	Nutidsværdien af de beløb, der skal betales. Kortfristet gæld opgøres til nominel værdi, når forskellen mellem det nominelle og det tilbagediskonterede beløb er uvæsentlig.
Tabsgivende kontrakter, uafdækkede pensionsforpligtelser og andre identificerbare forpligtelser	Nutidsværdien af de beløb, der skal betales for at opfylde forpligtelsen.

Tabel 2: Måling til dagsværdi⁸⁵

IFRS 3R undtager visse aktiver fra de generelle målingsprincipper samt øvrige områder fra både indregnings- og målingsprincipperne. Disse undtagelser er gennemgået i afsnit 9.3.4 ”Undtagelser til indregnings- og målingskriterierne”.

9.3.3 Immaterielle aktiver indregnes og måles uanset pålidelighed

Vedrørende immaterielle aktiver har IASB ændret reglerne for indregning. Tidligere var det et krav at immaterielle aktiver kun blev indregnet, såfremt de kunne opgøres pålideligt, og derved indregnes separat fra goodwill. FASB havde i deres SFAS 141R ikke noget lignende krav, hvorfor IASB besluttede sig for at fjerne denne uoverensstemmelse mellem de to regnskabsstandarder. Pålidelighedskravet for indregning af immaterielle aktiver findes i IAS 38, derfor blev der, sammen med den reviderede version af IFRS 3, udsendt en ændring til IAS 38. Standarden anfører nu, at sandsynlighedskriteriet for indregning altid anses for opfyldt, når immaterielle aktiver er anskaffet i forbindelse med en virksomheds-sammenslutning⁸⁶.

Baggrunden for denne beslutning var, at organisationerne ikke ønskede den forskel, som ville opstå i klassifikationen af immaterielle aktiver med bestemt og ubestemt levetid, såfremt aktiverne ikke kunne opgøres pålideligt. Under IFRS ville værdien af de pågældende aktiver alt andet lige blive indregnet som en del af goodwill og dermed ingen afskrivning, mens aktiverne efter US GAAP ville blive indregnet efter deres kategori af immaterielle aktiver og dermed afskrevet over den vurderede levetid. Selvom denne rettelse strider mod

⁸⁵ PwC ”Regnskabshåndbogen 2010”, s. 326

⁸⁶ IAS 38, pkt. 33

det generelle krav om pålidelighed i begrebsrammen, vurderede IASB trods alt, at dette ville øge nytteværdien af årsrapporten, og dermed give bedre information til regnskabsbrugeren⁸⁷.

I og med det følger af IAS 38, at immaterielle aktiver skal indregnes, også selvom disse kun kan opgøres upålideligt, kan IASBs holdning tolkes som, at det vil være mere retvisende at måle den øgede usikkerhed i dagsværdien end helt at undlade indregning på grund af manglende evne til at opgøre dagsværdien pålideligt. Den overtagende virksomhed skal herefter indregne et aktiv, som i væsentlig grad vil være påvirket af egne skøn. Dog skal virksomheden indregne aktivet som et vægtet gennemsnit af de mulige dagsværdier, der ligger i de scenarier som virksomheden har opstillet for aktivet⁸⁸. Dette kan eksemplificeres således:

			sand- synlighed		vurderet dagsværdi		
Scenarie 1:	sandsynlighed	x	vurderet dagsværdi	25%	x	1.500	= 375
Scenarie 2:	+ sandsynlighed	x	vurderet dagsværdi	40%	x	2.000	= 800
Scenarie 3:	+ sandsynlighed	x	vurderet dagsværdi	35%	x	3.000	= 1.050
Vurderet dagsværdi til indregning							2.225

Afledt af ovenstående gennemgang skal immaterielle aktiver indregnes, når de eksisterer på overtagelsestidspunktet og aktiverne er identificerbare⁸⁹, hvilket betyder at aktivet:

- Er separerbart, hvilket vil sige, at det kan sælges/overdrages, gives i licens, udlejes eller udveksles separat fra den overtagne virksomhed
- Er kontraktligt eller juridisk baserede, uanset om disse kan overdrages eller udskilles fra den overtagne virksomhed

Begge punkter behøves ikke at være opfyldt for at aktiverne kvalificerer sig til indregning. Fx vil operationelle leasingkontrakter ikke være separerbare fra den overtagne virksomhed, men er baseret på kontrakt med leasingselskabet, hvorfor det immaterielle aktiv indregnes. I tillæg hertil skal nævnes, at det i de årlige forbedringstiltag fra IASB er præciseret, at to

⁸⁷ IFRS 3R, pkt. BC102

⁸⁸ IAS 38, pkt. 35

⁸⁹ IAS 38, pkt. 12

komplementære immaterielle aktiver, der har ens levetid, også kan indregnes som et selvstændigt aktiv⁹⁰.

Faktisk overvejede IASB i forbindelse med IFRS 3R, at stille krav om separat indregning af den overtagne virksomheds rettighed ved operationelle leasing-aktiver, således at den overtagne virksomhed skulle indregne leasingaftalen brutto med både en rettighed og en forpligtelse. Dog blev konklusionen, at så længe der ikke forelå en konkret plan for den efterfølgende regnskabsmæssige behandling, så blev kontinuitet i den regnskabsmæssige behandling af leasing vægget højere end anvendelsen af dagsværdi⁹¹.

Derfor blev resultatet, at der i den reviderede standard blev tilføjet yderligere vejledning til indregning af operationelle leasingaftaler. Det følger af vejledningen, at såfremt den operationelle leasingaftale ikke vurderes at være lig med markedsvilkår på overtagelsestidspunktet, skal den overtagne virksomhed indregne et immaterielt aktiv eller forpligtelse, alt efter om aftalen vurderes gunstig eller ej. Selvom det yderligere vejledning ikke er en konkret ændring af praksis ved virksomhedssammenslutninger, må de ekstra guidelines betragtes som en forbedring af regnskabsstandard, idet vejledningen forventes at bidrage til en mere ensartet behandling af operationelle leasingaftaler. Dette skal ses i sammenhæng med, at operationelle leasingaftaler må betegnes som almindelig forekomne uanset branche og virksomhedstype.

Den overordnede måling af immaterielle aktiver kan derfor opstilles i således:

	Målegrundlag
Immaterielle anlægsaktiver, herunder patentrettigheder, licenser og udviklingsprojekter samt gunstige operationelle leje- og leasingaftaler	<p>Dagsværdi, der fastlægges med udgangspunkt i et aktivt marked, eller, hvis der ikke eksisterer et aktivt marked, til en værdi, som afspejler, hvad virksomheden ville have betalt for aktivet hos en uafhængig tredjemand baseret på den bedste til rådighed værende information. Dette kan ske fra både en indkomst tilgang samt en omkostnings betragtning.</p> <p>Det kan være gunstige leje- og leasingaftaler, hvor den fordelagtige del af den ikke-indregnede operationelle kontrakt skal klassificeres som immateriel.</p>

⁹⁰ KPMG "IFRS Briefing Sheet", april 2009

⁹¹ IFRS 3R, pkt. BC130

For at vise hvilke immaterielle aktiver, som kan indregnes og hvilke, der ikke kvalificerer sig til indregning, er der opstillet eksempler herpå i de illustrative eksempler til IFRS 3R:

Marketingrelaterede immaterielle aktiver	Marketingrelaterede immaterielle aktiver	Kontraktbaserede immaterielle aktiver	Teknologibaserede immaterielle aktiver
<ul style="list-style-type: none">• Varemærker• Arbejdstøj (bestemt farve, form)• Navne på hjemmesider• Konkurrenceklausuler• ...	<ul style="list-style-type: none">• Kundelister• Indgåede ordrer• Kundekontrakter og kunderelationer• Ikke-kontraktbaserede kundeforhold• Salgs- og distributionsnetværk• ...	<ul style="list-style-type: none">• Royaltyaftaler• Markedsføring, service- eller leverandørkontrakter• Leasing eller franchiseaftaler• Rettighed til at sende radio eller TV• Andre tilladelser• ...	<ul style="list-style-type: none">• Patenteret teknologi• Upatenteret teknologi• Computer software• Databaser• ...

Aktiver der ikke skal identificeres og separeres fra goodwill:

- Arbejdsstyrken
- Evnen til at servicere kunderne
- Geografisk tilstedeværelse
- Igangværende træning og rekrutteringsprogrammer
- Gode kredit ratings/adgang til kapitalmarkeder
- Gode relationer til myndigheder
- ...

Figur 4: Eksempler på immaterielle aktiver⁹²

Aktiver, som ikke skal identificeres separat, indgår i goodwill på overtagelsestidspunktet. Ser man fx på arbejdsstyrken som immaterielt aktiv, vil dette udgøre en værdi for den overtagende virksomhed, idet de ved overtagelse alt andet lige kan fortsætte driften i den overtagne virksomhed.

⁹² PwC "Regnskabshåndbogen 2010", s. 325

Dog kan den overtagne arbejdsstyrke ikke antages at repræsentere den kvalificerede arbejdskrafts intellektuelle kapital, og udgør derfor ikke et identificerbart aktiv⁹³. Samtidig kræves det i begrebsrammen, at et aktiv er en af virksomheden kontrolleret ressource. I forhold til danske ansættelsesforhold kan den overtagende virksomhed heller ikke antage at have de ansatte medarbejdere under kontrol, idet de med relativ kort varsel kan opsiges deres stilling og specialviden samt erfaring derved er mistet.

Kriterierne for identificerbarhed indeholder hverken vejledning eller begrænsninger til de parametre, som benyttes til vurderingen af dagsværdi⁹⁴. Dette vil sige, at en forudsætning, som ligger i fremtiden og har indflydelse på virksomhedens beregning af dagsværdi, ikke skal opfylde kriterierne for identificerbarhed for at kunne indgå i dagsværdi beregningen. Derved kan de indirekte indgå som immaterielt aktiv i balancen for den overtagne virksomhed.

Det vurderes, at indregning af aktiver, som kun kan måles upålideligt, isoleret set ikke er en forbedring af informationsværdien ved virksomhedssammenslutninger. Dog skal ændringen ses i forhold til, at den unøjagtige måling af aktivet vil have modpost på den allokerede goodwill. Derfor vil indregning af aktivet bidrage med relevant information til regnskabsbrugere, dog skal informationen vurderes med en vis skepsis, da værdien kan indeholde væsentlige usikkerheder, og derfor have begrænset værdi i forhold til kontrol- og prognoseopgaven.

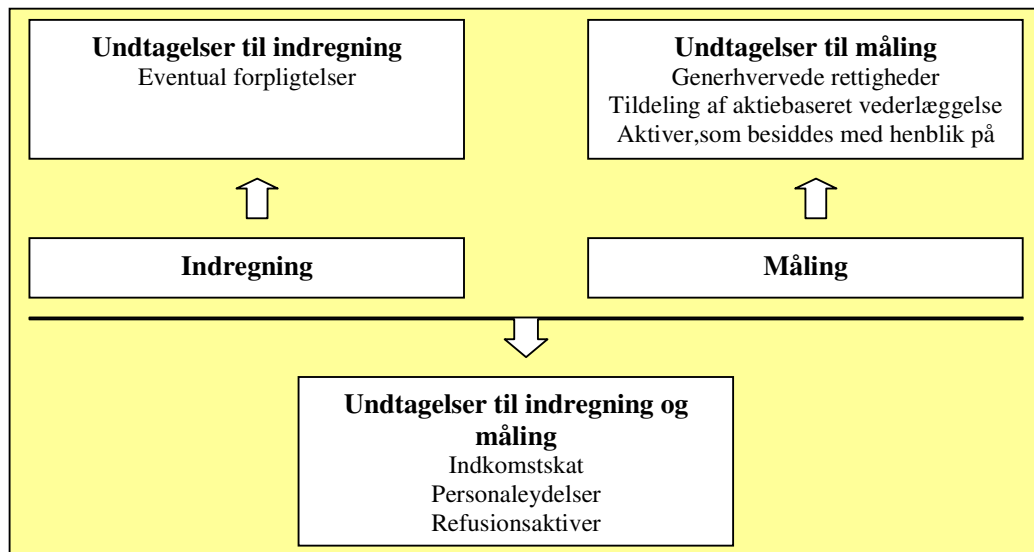
⁹³ IFRS 3R, pkt. B37

⁹⁴ IFRS 3R, pkt. B40

9.3.4 Undtagelser til indregnings- og målingskriterierne

Ud fra praktiske og omkostningsmæssige hensyn er der til de generelle indregnings- og målingskriterier indarbejdet undtagelser til disse i IFRS 3R.⁹⁵ Disse undtagelser fremgår af punkterne 22-31 og kan skitseres i nedenstående figur⁹⁶:

Disse undtagelser fremgik ikke af den tidligere IFRS 3, og kan derfor betragtes som yderligere vejledning til den overtagende virksomhed i indregning og måling af aktiver og forpligtelser i den overtagne virksomhed.

Vedrørende undtagelse til indregning af eventualforpligtelser er dette tidligere gennemgået i afsnit 9.3.1 "Indregning, generelt", og uddybes derfor ikke yderligere. Til at illustrere det målegrundlag, som undtagelser angiver, kan Tabel 2: Måling til dagsværdi fra afsnit 9.3.2 "Måling, generelt" fortsættes:

⁹⁵ IFRS 3R, pkt. BC117

⁹⁶ Deloitte "Business combinations and changes in ownership interests", s. 55

	Målegrundlag
Generhvervede rettigheder	<p>Dagsværdi, der fastlægges med udgangspunkt i et aktivt marked, eller, hvis der ikke eksisterer et aktivt marked, til en værdi, som afspejler, hvad virksomheden ville have betalt for aktivet hos en uafhængig tredjemand baseret på den bedste til rådighed værende information.</p> <p>Døg må kun den resterende løbetid på rettigheden tages med i betragtning. Samtidig skal forskellen mellem den opgjorte dagsværdi og værdien efter de vilkår, som reelt ligger til grund for rettigheden, indregnes som tab eller gevinst i resultatopgørelsen.</p>
Tildeling af aktiebaseret vederlæggelse	Måles efter den markedsbaserede værdiansættelse i overensstemmelse med IFRS 2.
Aktiver, der besiddes med salg for øje.	Dagsværdi fratrukket omkostninger forbundet med salg i overensstemmelse med IFRS 5.
Skatteaktiver og – forpligtelser	<p>De skal måles med udgangspunkt i den sammensluttede virksomheds forhold.</p> <p>Skatteaktiver eller -forpligtelser opgøres inklusive skatteeffekten af foretagne omvurderinger af de identificerbare aktiver og forpligtelser til dagsværdier og tilbagediskonteres ikke. Det vil sige, at selve opgørelsen af skatteaktivet ikke sker til dagsværdi, men ved brug af reglerne i IAS 12.</p>
Personaleydelser	Personaleydelser omfatter alle former for vederlag, som virksomheden giver for ansattes arbejdsydelser fx lønninger, sygefravær, bonus, pensionsbidrag, jubilæumsydelser, fratrædelsesgodtgørelser mv. De enkelte ydelser indregnes og måles efter art og kategori i henhold til IAS 19.
Refusionsaktiver	<p>Refusionsaktiver dækker over aftaler omkring usikkerheder, hvor ejerne af den overtagne virksomhed ønsker at holde den overtagende virksomhed skadesløs for pågældende usikkerhed. Dette betyder at refusionsaktiver i sin natur knytter sig til andre forhold i den overtagne virksomhed og aktiverne skal derfor indregnes og måles efter samme forudsætninger, som disse aktiver eller forpligtelser.</p> <p>Dækker refusionsaktiver fx over en eventalforpligtelse, som ikke indregnes fordi forpligtelsen ikke kan opgøres pålideligt, så indregnes refusionsaktivet heller ikke.</p>

Tablet 3: Måling af undtagelser

Nedenfor er der knyttet en uddybende bemærkning til udvalgte undtagelser.

9.3.4.1 Generhvervede rettigheder

Bevæggrundene for at den overtagende virksomhed kun kan medtage rettighedens resterende løbetid i sin opgørelse, er, at aftalen, som ligger til grund for rettigheden, ikke længere er indgået med tredjemand. Derfor kan virksomheden reelt selv bestemme, om løbetiden på rettigheden skal forlænges, og aktivet vil derfor ikke længere have en bestemt levetid⁹⁷.

Med den begrænsede løbetid på rettigheden opnås der samtidig overensstemmelse med den efterfølgende regnskabsmæssige behandling, hvor rettigheden afskrives over den resterende levetid, som vil være lig med kontraktens løbetid.

9.3.4.2 Aktiver, der besiddes med salg for øje

Denne undtagelse til kriterierne er medtaget i IFRS 3R for at undgå ”Day 2 losses”. IASB er ikke interesseret i, at den overtagende virksomhed fx måler en bygning, som er sat til salg hos mægler, til den vurderede salgspris på overtagelsestidspunktet for efterfølgende at måle den samme bygning til salgspris minus salgsomkostninger, som er påkrævet efter IFRS 5 – Non-current assets held for sale and discontinued operations⁹⁸.

9.3.4.3 Refusionsaktiver

Refusionsaktiver er et nyt begreb i forhold til den tidligere IFRS 3. Som tidligere nævnt skal dette ses som en regresret over mod de tidligere ejere af den overtagne virksomhed, hvilket betyder, at modposten til refusionsaktivet vil være kostprisen på den overtagne virksomhed. Herefter vil den overtagende virksomhed have et tilgodehavende over mod de tidligere ejere af den overtagne virksomhed, hvorfor tilgodehavendet skal vurderes for eventuelle tab som følge af debitorer manglende evne eller vilje til betaling. Reguleringer til refusionsaktiver indregnes via resultatopgørelsen, således at koncernregnskabet holdes neutralt for ændringer, som alligevel godtgøres af tredjemand.

Dette var ikke gældende under den tidligere IFRS 3, hvor disse reguleringer ville bevirke en ændring til kostprisen, og dermed den indregnede goodwill. Samtidig skulle den overtagne virksomhed indregne tab eller gevinst i resultatet, og derved ændre resultatet for koncernen. Denne uhensigtsmæssighed er nu elimineret med bestemmelserne om refusionsaktiver i IFRS 3R.

9.4 Indregning og måling af goodwill

Når den overtagende virksomhed har opgjort det erlagte vederlag eller kostprisen for den overtagne virksomhed samt identificeret de overtagne aktiver og forpligtelser, vil en positiv forskel mellem de to beløb udgøre goodwill.

I IFRS 3R defineres goodwill således:

”Et aktiv, der repræsenterer de fremtidige økonomiske fordele, der hidrører fra andre aktiver, der er overtaget ved en virksomhedssammenslutning, og som ikke identificeres individuelt og indregnes separat.”

Sammenlignes definitionen med den tidligere version af standarden, er det stort set kun formuleringen, der er ændret en anelse, mens indholdet kan siges at være identisk.

IASB har således holdt fast i, at det ikke vil være muligt at opgøre goodwill direkte, hvorfor det fortsat anses som en residual og indregnes som et aktiv⁹⁹.

IASB valgte ikke at genoverveje de konklusioner, som var truffet i den første fase af projektet, hvorfor det vurderes at goodwill teoretisk dækker over:

- Dagsværdien af going concern elementet i den overtagne virksomhed, idet netto aktiverne forventes at generere et højere afkast samlet end de ville have gjort separat.
- Dagsværdien af forventede synergier og andre fordele ved bestemmende indflydelse i både den overtagende og overtagne virksomhed.
- Dagsværdien af aktiver og forpligtelser, som følge af de enten ikke opfylder indregningskriteriet, IFRS 3R forbyder indregning eller omkostningen til indregning ikke er modsvaret af fordelene ved indregning af det pågældende aktiv.
- Overbetalinger af den overtagende virksomhed
- Fejl i måling af dagsværdi af kostpris, dagsværdien af de overtagne aktiver og forpligtelser eller krav i standarden til at fravige dagsværdi på de overtagne aktiver eller forpligtelser

Det er kun de første to punkter, som IASB opfatter som goodwill. Hvor det første punkt omfatter goodwill i den overtagne virksomhed, som kan stamme fra tidligere virksomhedssammenslutninger eller være internt oparbejdet, mens det andet punkt udelukkende vil være goodwill fra netop denne specifikke virksomhedssammenslutning.

⁹⁷ Wiley ”International GAAP 2009”, s. 673

⁹⁸ Wiley ”International GAAP 2009”, s. 673

⁹⁹ IFRS 3R, pkt. BC134

IASB benævner denne type goodwill, som kerne-goodwill¹⁰⁰. I andre teoretiske sammenhænge er det også nævnt, som virksomhedens evne til at generere overnormal profit. IASB ikke finder det muligt at allokere den samlede goodwill ud på de 5 punkter og samtidig forventes det, at goodwill alligevel primært vil bestå af de to første punkter, og indregnes alle punkterne stadig i goodwill beløbet. Med hensyn til det tredje punkt, så henvises der til Figur 4: Eksempler på immaterielle aktiver, hvor eksempler på aktiver, som ikke kan indregnes, nævnes.

Da IASB er opmærksom på denne problemstilling omkring indholdet af goodwill, skal den overtagende virksomhed også bestræbe sig på at:

- Måle det erlagte vederlag korrekt
- Indregne identificerede aktiver og forpligtelser til deres dagsværdi i stedet for deres regnskabsmæssige værdi
- Indregne alle immaterielle aktiver, som opfylder kriterierne i IFRS 3R

Således at ovenstående problemstillinger omkring indholdet af goodwill minimeres. Det sidste punkt i den ovenstående punktopstilling refererer til problemstillingen nævnt under afsnit 9.3.3 omkring indregning af immaterielle aktiver uanset om de kan opgøres pålideligt. Ud fra IASBs synspunkter omkring goodwill vurderes det fornuftigt at minimere goodwill, således at den indregnede goodwill så vidt muligt består af kernegoodwill. Dog vurderes det, at indregningen af upålidelige immaterielle aktiver kan have en tendens til at skulle minimere goodwill frem for at præsentere et retvisende billede.

9.4.1 Måling af goodwill

Sammenlignes punkterne i de to standarder, som redegør for målingen af goodwill, fremgår det at opgørelse af goodwill er ændret. Tidligere skulle goodwill måles til den værdi, hvor kostprisen for virksomhedssammenslutningen oversteg den overtagne virksomhedsandel af nettoaktiverne¹⁰¹, hvilket reelt svarer til den udvidede moderselskabsteori.

I den reviderede standard giver IASB mulighed for enten at måle goodwill efter den hidtil gældende opgørelsesmetode eller at måle goodwill som forskellen mellem dagsværdien for

¹⁰⁰ Wiley "International GAAP 2009", s. 675

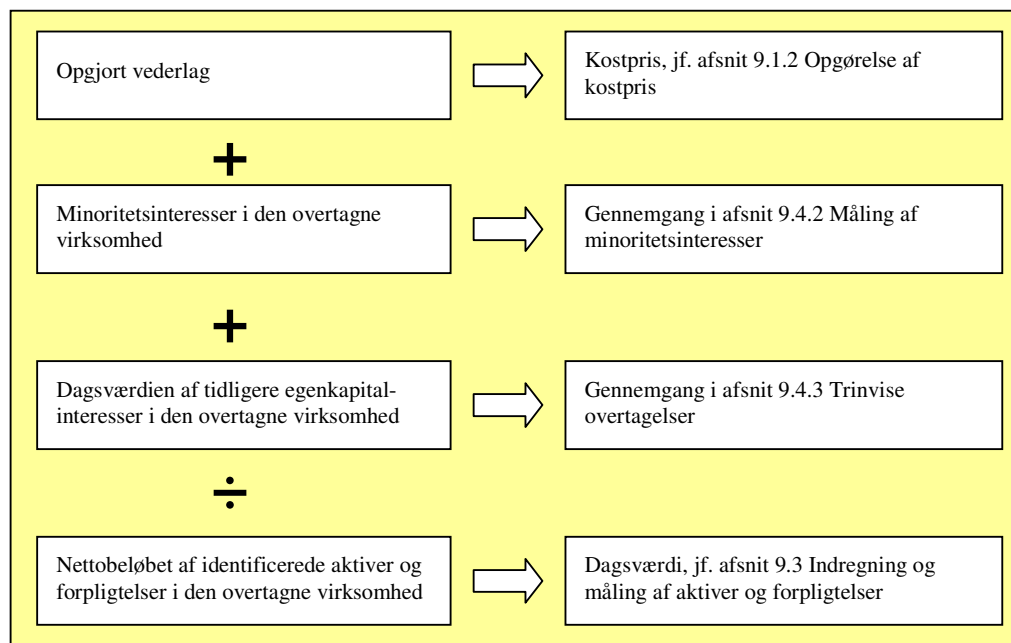
¹⁰¹ IFRS 3, pkt. 51

hele den overtagne virksomhed og de identificerede aktiver og forpligtelser.

Dette betyder, at IFRS 3R nu giver mulighed for at måle goodwill efter enhedsopfattelsen, hvor goodwill opgøres ud fra en betragtning om at den overtagende virksomhed med sin bestemmende indflydelse råder fuldstændigt over netto-aktiverne i den overtagne virksomhed og ikke kun den forholdsmæssige ejerandel. Denne ændring betyder samtidig, og som tidligere gennemgået, at en virksomhedssammenslutning kun opstår på det tidspunkt, hvor den overtagende virksomhed opnår bestemmende indflydelse, og opgørelsen skal derfor også reflektere tidligere købte ejerandele i den overtagne virksomhed.

Dette betyder, at måling af goodwill nu skal tage højde for disse aspekter og måling af goodwill kan herefter opstilles således¹⁰²:

Figur 5: Formel for opgørelse af goodwill

Et positivt resultat af ovenstående formel i figuren vil være lig med positiv goodwill, og skal derfor indregnes som et aktiv i balancen, mens et negativt resultat vil være lig med et tilbudskøb, hvilket vil blive gennemgået i afsnit 9.4.6 ”Tilbudskøb”.

¹⁰² IFRS 3R, pkt. 32

Som det ligeledes fremgår af ovenstående figur er det første og sidste punkt gennemgået i tidligere afsnit, mens måling af minoritetsinteresser og trinvis overtagelser bliver gennemgået i de følgende afsnit

I forhold til begrebsrammens grundlæggende forudsætning omkring periodiseringsprincippet og overtagelsestidspunktet, så tilsiger periodiseringsprincippet, at den overtagne virksomhed skal indregnes i balancen og resultatopgørelsen, når der opnås bestemmende indflydelse. Antagelsen om at en virksomhedssammenslutning udelukkende opstår på det tidspunkt, hvor der opnås bestemmende indflydelse, og det er på dette tidspunkt, at den overtagende virksomhed måler dagsværdien af aktiver og forpligtelser i den overtagende virksomhed, vurderes at være en forbedring ved den reviderede standard. Derved indregnes den overtagne virksomheds aktiver og forpligtelser ikke til flere forskellige dagsværdier, alt afhængig af hvornår den overtagende virksomhed har erhvervet yderligere egenkapitalinteresser. Dette vurderes positivt, idet dagsværdierne kan ligge på vidt forskellige niveauer alt efter forskellen i akquisitionstidspunktet og den økonomiske konjunktur på det givne tidspunkt.

9.4.2 Måling af minoritetsinteresser

Ændringen i IFRS 3R kan ses under målingsprincipper, hvor det fremgår at den overtagende virksomhed skal måle eventuelle minoritetsinteresser til enten¹⁰³:

- Minoritetens forholdsmæssige andel af identificerede aktiver og forpligtelsers dagsværdi, eller
- Dagsværdi

I udarbejdelsen af den reviderede standard var det IASB holdning, at minoritetsinteressen i princippet skal måles til dagværdi ligesom hovedreglen for de andre identificerede aktiver og forpligtelser¹⁰⁴. Dog kunne IASB ikke nå til den nødvendige enighed, om hvilken metode der skulle benyttes, og derfor er det nu op til den enkelte virksomhed at vælge den metode, som de ønsker at bruge.

Som udgangspunkt er det IASB opfattelse, at den finansielle rapportering giver bedre information til regnskabsbrugeren, såfremt den afspejler alle kontrollerede økonomiske

¹⁰³ IFRS 3R, pkt. 19

¹⁰⁴ Wiley "International GAAP 2009", s. 687

ressourcer under den overtagende virksomheds kontrol¹⁰⁵. Samtidig vurderes indregning af minoritetsinteressen til dagsværdi at være i overensstemmelse med begrebsrammens kvalitative krav om relevans for regnskabsbrugeren, således at denne bliver bedre hjulpet til at vurdere tidligere og fremtidige begivenheder. Dette kræver, at den overtagende virksomhed måler den overtagne virksomhed til dens samlede værdi, hvilket indebærer subjektive skøn og synergi-effekter, som forventes efter overtagelse, samtidig kan planlagte omstruktureringer være med til at vanskeliggøre disse skøn¹⁰⁶. Dette kan betyde, at den indregnede goodwill bliver utroværdig eller misledende, og derfor ikke giver bedre information til regnskabsbrugeren¹⁰⁷. Måling af minoritetsinteressen til den forholdsmæssige andel af identificerede aktiver og forpligtelser vil derimod give en mere pålidelig indregning, da denne måling er baseret på kostprisen for andelen af den overtagne virksomhed, hvilken som regel kan opgøres pålideligt¹⁰⁸.

IFRS 3R foreskriver intet om, at den overtagende virksomhed skal vælge samme metode for alle sine virksomhedsovertagelser eller ej. Indirekte betyder det, at principperne omkring ensartet regnskabspraksis for ensartede transaktioner, begivenheder og forhold ikke glæder for virksomhedssammenslutninger¹⁰⁹, hvorfor den overtagende virksomhed kan vælge opgørelsesmetode fra overtagelse til overtagelse.

¹⁰⁵ IFRS 3R, pkt. BC136

¹⁰⁶ IFRS 3R, pkt. AV4

¹⁰⁷ IFRS 3R, pkt. AV7

¹⁰⁸ IFRS 3R, pkt. AV6

¹⁰⁹ IAS 8, pkt. 13

For at illustrere betydningen af dette, er der opstillet følgende eksempel:

Beregning af goodwill:		
Virksomhedssammenslutning mellem X (den overtagende virksomhed) og Y (den overtagne virksomhed)		
- I 2007 købte X 25% af Y for 260 mDKK		
- I 2010 købte X yderligere 40% af Y for 600 mDKK		
På overtagelsestidspunktet udgjorde dagsværdien følgende:		
Dagsværdien af identificerede aktiver og forpligtelser i Y udgør netto i alt 1.150 mDKK		
Dagsværdien af X's oprindelige køb på 25% blev målt til 375 mDKK		
Dagsværdien af minoritetsinteressernes 35% blev målt til 500 mDKK		
Ud fra de to opgørelsesmetoder er goodwill beregnet:		
(Værdier opgjort i mDKK)	Forholdsmæssig fordeling	Fuld fordeling
Dagsværdi af det erlagte vederlag	600	600
Minoritetsinteresser	403	500
Tidligere egenkapitalinteresser	375	375
	1.328	1.450
Dagsværdi af identificerede aktiver og forpligtelser	1.150	1.150
Goodwill	228	325

Tabel 4: Beregning af goodwill efter IFRS 3R

Som det fremgår af eksemplet er goodwill størst (i dette eksempel + 97 mDKK), hvor den overtagende virksomhed vælger at indregne minoritetsinteresser til dagsværdi frem for deres forholdsmæssige andel af de identificerede nettoaktiver, hvilket som regel vil være tilfældet.

Ligeledes fremgår det også af eksemplet, at dagsværdien af den overtagende virksomheds andel i den overtagne virksomhed og minoritetsinteressen målt pr. aktie ikke er den samme, hvilket som hovedregel skyldes den tidligere omtalte kontrolpræmie¹¹⁰, som den overtagende virksomhed er villig til at betale for bestemmende indflydelse.

¹¹⁰ IFRS 3R, pkt. B45

Indregning af de to ovenstående beregninger i regnskabet vil se således ud:

(Værdier i mDKK)	Aktiver	Passiver
Forholdsmæssig fordeling:		
Dagsværdi af identificerede aktiver og forpligtelser	775	
Goodwill	228	
Minoritetsinteresse		403
Bankgæld		600
	1.003	1.003
Fuld fordeling:		
Dagsværdi af identificerede aktiver og forpligtelser	775	
Goodwill	325	
Minoritetsinteresse		500
Bankgæld		600
	1.100	1.100

Tabel 5: Regulering ved indregning af den overtagende virksomhed

Indregningen af de 775 mDKK sker på baggrund af den opgjorte dagsværdi af de 25 % på 375 mDKK, således at de identificerede aktiver og forpligtelser herefter vil være bogført til den beregnede dagsværdi på 1.150 mDKK.

Samtidig med at goodwill bliver forskellig mellem de opgørelsesmuligheder, vil minoritetsinteressen indregnet under egenkapital¹¹¹ efter metoderne også blive forskellig, og som regel vil minoritetsinteressen være større ved måling til dagsværdi. Ved den efterfølgende regnskabsmæssige behandling af goodwill stiller IASB krav om, at denne testes for nedskrivning ved indikationer på værdiforringelse af det CGU, som den pågældende goodwill er tilknyttet, dog minimum én gang årligt¹¹². Resultater disse nedskrivningstest i at det bogførte goodwill beløb ikke længere i CGU'ens

¹¹¹ IAS 1, pkt. 54q

¹¹² IAS 36, pkt. 9-10

genindvindingsværdi, skal det overskydende beløb indregnes i resultatopgørelse og ikke påvirke den minoritetsinteresse, der allerede er indregnet i egenkapitalen.

Endnu en forskel ved de to opgørelsesmetoder vil være efterfølgende opkøb af aktier i den overtagne virksomhed. Her vil dette som regel give en større regulering i egenkapitalen ved indregning af minoritetsinteresser efter deres forholdsmæssige andel af identificerede aktiver og passiver, hvilket kan illustreres ved at videreføre eksemplet:

Efterfølgende opkøb af minoritetsinteresser:

Virksomhedssammenslutning mellem X (den overtagende virksomhed) og Y (den overtagne virksomhed)

- Dagsværdien af identificerede aktiver og forpligtelser i Y udgør stadig netto i alt 1.150 mDKK
- Ingen regulering til goodwill tidligere allokeret ved overtagelse
- Minoritetsinteressen på de resterende 35 % er købt for 700 mDKK

Regulering som konsekvens af opkøb vil være følgende:

(Værdier i mDKK)	Balance
Forholdsmæssig fordeling:	
Minoritetsinteresse	403
Bankgæld	-700
Negativ regulering i egenkapital	-297
Fuld fordeling:	
Minoritetsinteresse	500
Bankgæld	-700
Negativ regulering i egenkapital	-200

Tabel 6: Efterfølgende opkøb af minoritetsinteresser

Fuld indregning af goodwill giver i ovenstående eksempler en ekstra goodwill på 97 mDKK, hvilket alt andet lige bedre viser regnskabsbrugerne den kernegoodwill, som den overtagende virksomhed har fået kontrol over ved den pågældende virksomhedssammenslutning. Det vanskelige for regnskabsbrugerne er dog at forholde sig til, om goodwill er udtryk for kernegoodwill eller det snarere er overbetalinger eller fejl i måling af dagsværdi af de overtagne aktiver og forpligtelser.

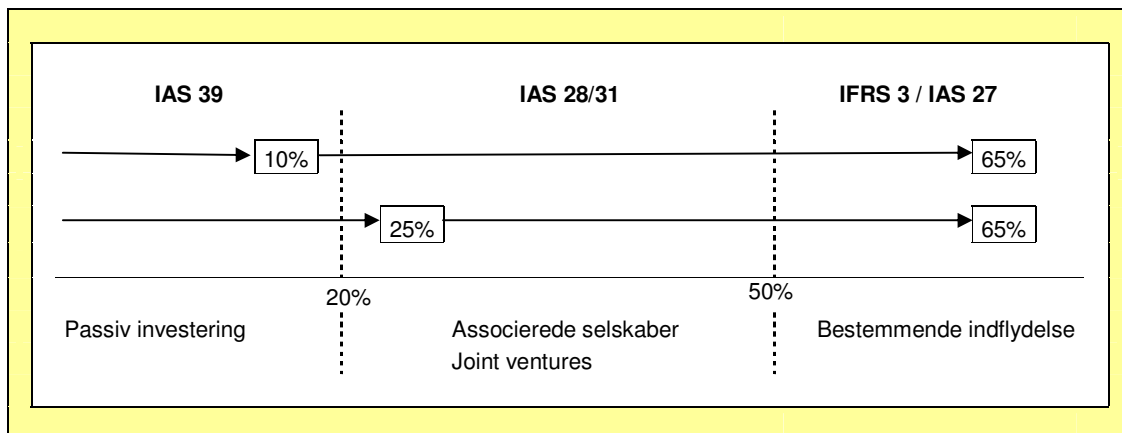

Som det ses af Tabel 6: Efterfølgende opkøb af minoritetsinteresser vil efterfølgende reguleringer, hvor den bestemmende indflydelse ikke ændres, ikke påvirke den indregnede goodwill. I og med at den indregnede goodwill i eksemplet stiger med 97 mDKK ved fuld indregning, vil den overtagende virksomhed samtidig være mere eksponeret for større nedskrivninger på denne goodwill fremadrettet.

9.4.3 Trinvis overtagelser

Når den overtagende virksomhed opnår bestemmende indflydelse i en virksomhed, hvor den allerede har ejerinteresser, vil dette ifølge IFRS 3R være en trinvis overtagelse eller en virksomhedssammenslutning, der gennemføres i flere faser¹¹³.

Trinvis overtagelser kan illustreres således:

Tabel 7: Trinvis virksomhedssammenslutning, hvor kontrol er opnået gennem 2 transaktioner¹¹⁴

Som det fremgik af goodwill opgørelsen, som nævnt i afsnit 9.4.1 "Måling af goodwill", skulle opgørelsen tage højde for dagsværdien af tidligere egenkapitalinteresser i den overtagne virksomhed. Når virksomhedssammenslutninger gennemføres i flere faser, vil den tidligere overtagne del ikke længere afspejle dagsværdien på overtagelsestidspunktet, hvorfor den overtagende virksomhed skal regulere den allerede indregnede del til den netop

¹¹³ IFRS 3R, pkt. 41

¹¹⁴ Deloitte "Business combinations and changes in ownership interests", s. 96

opgjorte dagsværdi. Denne regulering kan sidestilles med afhændelse af egenkapitalinteressen, og reguleringen skal derfor indregnes i resultatopgørelsen¹¹⁵.

Videreføres eksemplet fra Tabel 4: Beregning af goodwill efter IFRS 3R kan reguleringen til dagsværdi skitseres således:

Beregning af goodwill:		
Virksomhedssammenslutning mellem X (den overtagende virksomhed) og Y (den overtagne virksomhed)		
- I 2007 købte X 25% af Y for 260 mDKK		
- I 2010 købte X yderligere 40% af Y for 600 mDKK		
Dagsværdien af X's oprindelige køb på 25% blev målt til 375 mDKK		
Fra 2007 til 2010 har X indregnet 40 mDKK i resultatopgørelsen ved indkomst fra Y (associerede selskab)		
Under disse forudsætninger skal X regulere sit regnskab således:		
(Værdier opgjort i mDKK)		Resultatopg.
Resultatopgørelse:		
Andel af resultat efter skat i associerede virksomheder (Indregnet i resultat fra 2007-2010)	40	
Regulering til dagsværdi	75	115
		115
Balance i den overtagende virksomhed:		
		Balance
Kapitalandele i associerede virksomheder		
- Kostpris	260	
- Andel af resultat	40	
- Regulering til dagsværdi	75	
- Overført til kap.andele i datterselskaber	-375	0
Kapitalandele i datterselskaber		
- Kostpris	0	
- Overført fra kap.andele i ass. Virksomheder	375	375

Tabel 8: Regulering af kapitalandel inden reguleringen fra Tabel 5

¹¹⁵ IFRS 3R, pkt. 42

9.4.4 Regulering i ejerforhold uden tab af bestemmende indflydelse

Reguleringer til ejerandele, efter der er opnået bestemmende indflydelse og den overtagende virksomhed ikke mister sin bestemmende indflydelse, sker ved regulering af de allerede indregnede minoritetsinteresser. Reguleringen sker som skitseret i Tabel 6: Efterfølgende opkøb af minoritetsinteresser og vil ikke have resultateffekt, men alene være forskydning mellem minoritetsinteresser og modervirksomhedens egenkapital¹¹⁶.

På baggrund af den skitserede regulering, vurderes det, at den overtagende virksomhed skal overveje sit valg for måling af minoritetsinteresser. Såfremt den overtagende virksomhed har til hensigt senere at erhverve den resterende andel af minoritetsinteresserne, kan egenkapitalen blive udhulet af den senere goodwill. Derfor bør den overtagende virksomhed overveje den metode, som giver størst goodwill indregning, og derved giver mindst mulig regulering til egenkapitalen efterfølgende.

Omvendt vil salg af kapitalinteresser heller ikke give reguleringer til goodwill eller have resultatpåvirkning. Et salg af kapitalinteresser vil påvirke egenkapitalen med forskellen mellem det erlagte vederlag og den opgjorte værdi af minoritetsinteressen. Dette er illustreret i nedenstående eksempel:

Efterfølgende salg af minoritetsinteressen:	
Virksomhedssammenslutning mellem X (den overtagende virksomhed) og Y (den overtagne virksomhed)	
- Dagsværdien af identificerede aktiver og forpligtelser i Y udgør stadig netto i alt 1.150 mDKK	
- Virksomhed X ejer nu 100% af Y, men sælger nu 30% for 800 mDKK	
- Ingen regulering til goodwill, da bestemmende indflydelse opretholdes	
Regulering som konsekvens af salg vil være følgende:	
<u>(Værdier i mDKK)</u>	<u>Passiver</u>
Regulering af egenkapital:	
Minoritetsinteresse	-345
Likvider	800
<u>Positiv regulering i egenkapital</u>	<u>455</u>

Tabel 9: Salg af kapitalinteresse uden tab af bestemmende indflydelse

¹¹⁶ IAS 27R, pkt. 30

9.4.5 Tab af bestemmende indflydelse

Såfremt den overtagende virksomhed mister sin bestemmende indflydelse skal den¹¹⁷:

- Ophøre med at indregne aktiver og forpligtelser, herunder goodwill og minoritetsinteresser, til den regnskabsmæssige værdi.
- Indregne dagsværdi af det vederlag, som er modtaget ved salget.
- Indregne en eventuel bevaret kapitalandel i den tidligere overtagne virksomhed.
- Omklassificere gevinster og tab fra aktiver eller forpligtelser, så de præsenteres som om disse underliggende aktiver eller forpligtelser var afhændet separat.
- Indregne eventuelle differencer, som en del af resultatet i den tidligere overtagende virksomhed.

Ovenstående reguleringer skal ske den dato, hvor den bestemmende indflydelse mistes. Den dato, hvor bestemmende indflydelse mistes, skal regnskabet reguleres således:

Efterfølgende tab af bestemmende indflydelse:

- X (den overtagende virksomhed) sælger 75% ud af 100% af sine kapitalandele i Y
- Dagsværdien af identificerede aktiver og forpligtelser i Y udgør stadig netto i alt 1.150 mDKK
 - Virksomhed X sælger de 75% for 2.000 mDKK
 - Dagsværdien af de resterende 25% er 620 mDKK

Regulering som konsekvens af salg vil være følgende:

<u>Opgørelse af gevinst ved salg</u>	<u>(Værdier i mDKK)</u>
Dagsværdi af vederlag	2.000
Dagsværdi af resterende kapitalandel	620
<u>Omklassificering af tab eller gevinster</u>	<u>0</u>
	2.620
<u>Dagsværdi af aktiver og forpligtelser</u>	<u>-1.150</u>
<u>Gevinst</u>	<u>1.470</u>

<u>Oplysning i regnskab iflg. IAS 27R</u>	<u>(Værdier i mDKK)</u>
Dagsværdi af resterende kapitalandel	620
<u>25% af aktiver og forpligtelser, som ikke længere indregnes</u>	<u>-288</u>
<u>Andel af gevinst, der kan henføres til bevaret kapitalandel</u>	<u>333</u>

¹¹⁷ IAS 27R, pkt. 34

Som det ses af ovenstående eksempel, opgøres gevinsten ved salg af kapitalandelen, og den resterende kapitalandel indregnes som associeret selskab efter reglerne i IAS 28. Samtidig skal virksomheden oplyse den andel af gevinsten, der kan henføres til den kapitalandel i det nu associerede selskab, som beholdes¹¹⁸.

9.4.6 Tilbudskøb

Som nævnt i afsnit 9.4.1 ”Måling af goodwill” vil goodwill være resultatet af formelen i Figur 5, og såfremt dette resultat er negativt, vil det betyde, at den overtagende virksomhed reelt har gjort et tilbudskøb. I lighed med den tidligere IFRS 3 skal den overtagende virksomhed indregne gevinsten af købet på overtagelsestidspunktet¹¹⁹. Dette kan være gældende, hvis de tidligere ejere af den overtagne virksomhed af økonomiske grunde har følt sig tvungen til at sælge virksomheden¹²⁰. Før den overtagende virksomhed indregner gevinsten skal den dog foretage en ny gennemgang af indregningen og målingen af de overtagne aktiver og forpligtelser, for at sikre sig at allokeringen af kostprisen er sket korrekt. Dette har til formål at sikre målingerne tager tilstrækkelig højde for alle tilgængelige oplysninger på overtagelsestidspunktet¹²¹. I forhold til den tidligere standard angiver IFRS 3R nu, at gennemgangen ikke kun skal omfatte overtagne aktiver og forpligtelser, men også minoritetsinteresser, tidligere overtagne kapitalandele samt opgørelsen af kostprisen.

Det er dog IASBs vurdering, at IFRS 3R reducerer sandsynligheden for at gevinster ved virksomhedssammenslutninger opstår, men erkender, at de kan forekomme om end det bør være sjældent¹²². Samtidig vil der i forbindelse med et tilbudskøb ikke kunne indregnes goodwill for den pågældende sammenslutning¹²³.

Igen vil det have indflydelse på gevinsten om den overtagende virksomhed vælger at måle minoritetsinteresserne til dagsværdi eller den forholdsmæssige andel af den overtagne virksomheds nettoaktiver. Dette er skitseret i nedenstående eksempel:

¹¹⁸ IAS 27R, pkt. 41f

¹¹⁹ IFRS 3R, pkt. 34

¹²⁰ IFRS 3R, pkt. 35

¹²¹ IFRS 3R, pkt. 36

¹²² IFRS 3R, pkt. BC 172

Beregning af gevinst ved et tilbudskøb:

Virksomhedssammenslutning mellem X (den overtagende virksomhed) og Y (den overtagne virksomhed)

- I 2010 købte X 75% af Y for 600 mDKK

På overtagelsestidspunktet udgjorde dagsværdien følgende:

Dagsværdien af identificerede aktiver og forpligtelser i Y udgør netto i alt 1.250 mDKK

Dagsværdien af minoritetsinteressernes 25% blev målt til 350 mDKK

Ud fra de to opgørelsesmetoder er goodwill beregnet:

(Værdier opgjort i mDKK)	Forholdsmæssig fordeling	Fuld fordeling
Dagsværdi af det erlagte vederlag	600	600
Minoritetsinteresser	312	350
	912	950
Dagsværdi af identificerede aktiver og forpligtelser	1.250	1.250
Gevinst ved virksomhedssammenslutning	-338	-300

Som det ses af beregningen i eksemplet vil gevinsten variere alt efter valg af metode samt forskellen mellem dagsværdien af minoritetsinteresserne og deres forholdsmæssige andel af nettoaktiver.

9.4.7 Betydning af valgmulighed for opgørelse af goodwill

I forbindelse med en virksomhedssammenslutning vil den overtagende virksomhed som regel udarbejde en PPA, hvor der redegøres for hvilke aktiver og forpligtelser, der er overtaget og ikke mindst værdien af disse. Grundtanken ved en PPA er, at kostprisen bedst muligt skal afspejle, hvad der reelt er overtaget og derved reducere goodwill. Dette har til formål at fremstille den givne virksomhedssammenslutning så transparent som muligt og derved optimere informationsværdien for regnskabsbrugerne bedst muligt.

Selvom PPA afledt vil reducere goodwill, udgør kerne-goodwill, som tidligere nævnt, en reel værdi for den overtagende virksomhed, hvorfor den også vil have en informationsværdi for

¹²³ IFRS 3R, pkt. BC 175

regnskabsbrugerne. Spørgsmålet er herefter, hvordan den overtagende virksomhed vælger at opgøre den erhvervede goodwill.

I og med at IASB giver mulighed for at måle minoritetsinteresser til enten dagsværdi eller den forholdsmæssige andel af den overtagne virksomheds nettoaktiver, giver dette afledt heraf nogle udfordringer for regnskabsbrugerne, idet det vanskeliggøres at sammenligne virksomhedssammenslutningerne imellem. Sammenligningen vanskeliggøres dels ved at den overtagende virksomhed kan vælge princip fra sammenslutning til sammenslutning, dels ved det valgte princip kan afvige til US GAAP samt lokale rapporteringsstandarder, fx årsregnskabsloven, som ikke tillader indregning af minoritetsinteresser til dagsværdi.

Alt efter den givne branche som den overtagende virksomhed befinder sig i, vil sammenligneligheden afhænge af, hvordan konkurrenterne kan og vil måle minoritetsinteressen. Befinder den overtagende virksomhed sig i en branche, hvor konkurrenter primært aflægger regnskab efter US GAAP, og derfor kun har mulighed for at måle minoritetsinteressen til dagsværdi, vil sammenligningen være mere besværlig, såfremt den overtagende virksomhed vælger den forholdsmæssige måling. Vælger den overtagende virksomhed at variere måling fra gang til gang bliver sammenligningen igen endnu mere besværlig, og som angivet i begrebsrammen vil mindre sammenlignelighed give mindre forståelighed og derfor mindske informationsværdien.

For investorer og långiveres synsvinkel vurderes det foretrukne princip at være indregning af minoritetsinteresser til dagsværdi, idet den reelle værdi af den overtagne virksomhed afspejles bedst muligt. Dog kan det ikke udelukkes, at der kan forekomme tilfælde, hvor måling til dagsværdi vil være så upålidelig, at måling til den forholdsmæssige andel af nettoaktiver vil være mere retvisende. Selvom minoritetsinteresserne ikke er en del af regnskabsbrugerne i begrebsrammen, vil disse også opnå den bedste information af måling til dagsværdi, idet de derved kan se et retvisende billede af deres andel af den overtagne virksomhed.

For den overtagende virksomhedssynsvinkel kan det fortrukne princip dog være præget af andre faktorer end blot at yde den mest retvisende regnskabsinformation til regnskabsbrugerne, og beslutningen kan derfor være situationsbestemt. Som tidligere skitseret kan efterfølgende opkøb af minoritetsinteresser have betydning for reguleringer på egenkapitalen og samtidig vil valg af princip også have en afledt konsekvens på den

overtagende virksomheds nøgletal. Konsekvenser, hvor det ikke kan afvises at den overtagende virksomhed, som minimum, vil vægte disse lige så højt, som den bedste regnskabsinformation til regnskabsbrugerne i sig selv.

Det vurderes, at IASB med fordel for de kvalitative egenskaber i den finansielle rapportering, kunne have valgt udelukkende at tillade måling af minoritetsinteressen til dagsværdi. Dette ville sikre ensartet måling samtidig med, at informationsværdien vurderes at blive forbedret.

9.5 Oplysninger

Det overordnede formål med oplysningsbestemmelserne i IFRS 3R er en slags videreførelse af tankegangen fra begrebsrammen, hvorfor det overordnede formål med bestemmelserne er, at regnskabsbrugerne skal have mulighed for at vurdere de overtagne aktiver og forpligtelser i virksomhedssammenslutningen og derved vurdere den økonomiske effekt af sammenslutningen¹²⁴.

Sammenligner man de to standarder ses det, at den reviderede standard nu kun indeholder 5 punkter, som har til hensigt at beskrive formålet med punkterne, mens den mere praktiske vejledning omkring vejledning er flyttet til anvendelsesvejledningen i appendiks B i IFRS 3R. Denne vejledning fremgik tidligere direkte af standarden.

Samtidig med at vejledningen er flyttet til det efterfølgende appendix, har IASB opdateret kravene for oplysningerne, hvilket betyder, at der er kommet nye til, mens enkelte er faldet bort.

Nye oplysningsbestemmelser efter IFRS 3R er opridset i nedenfor:

Oplysningsbestemmelser for virksomhedssammenslutninger	
Oplysningskrav	Uddybende kommentar
Årsager til virksomhedssammenslutninger og opnåelse af kontrol	Oplysning om de primære årsager til virksomhedssammenslutningen. En beskrivelse af, hvordan den overtagende virksomhed har opnået kontrol over den overtagne virksomhed.

¹²⁴ Ernst & Young ”IFRS i praksis 2008”, s. 21

Oplysningsbestemmelser for virksomhedssammenslutninger, fortsat	
Oplysningskrav	Uddybende kommentar
Betingede betalinger og aftaler om godtgørelse til/refusion fra den overtagne virksomhed	<p>Oplysning om indregnede beløb som følge af betingede betalinger og aftaler om godtgørelse og refusioner. Samt beskrivelse af de forskellige arrangementer og grundlaget for måling af værdierne.</p> <p>Oplysning om et interval for den forventede afgørelse af sådanne aftaler, eller alternativt oplysning om, at et sådan interval ikke kan fastlægges og argumentation herfor. Såfremt aftalerne ikke inkluderer en beløbsbegrænsning, skal dette oplyses.</p>
Overtagne tilgodehavender	<p>Oplysning om såvel dagsværdien som bruttoværdien af overtagne tilgodehavender (dvs. før nedskrivning af tilgodehavender)</p> <p>Oplysning om ledelsens bedste skøn på overtagelsesdatoen over tilgodehavender, der ikke forventes indbetalt. Oplysningerne skal gives i typer af tilgodehavender såsom</p> <ul style="list-style-type: none">• Lån• Tilgodehavender fra finansiel leasing• Andre typer af tilgodehavender
Eventualforpligtelser	<p>Kort beskrivelse af forpligtelsen og dens forventede tidsperspektiv. Samt indikation af usikkerhed forbundet med beløb og tidsmæssig placering af betaling. Herunder oplyses om de væsentligste forudsætninger anvendt ved opgørelse af forpligtelsen eller betalingstidspunktet</p> <p>Såfremt hele eller dele af forpligtelsen forventes refunderet, angives beløbet på et eventuelt indregnet refusionsaktiv.</p>
Transaktioner, der er adskilt fra kostprisen på købet	<p>Oplysninger om transaktioner og aftaler mellem den overtagende og den overtagne virksomhed, der i forbindelse med opgørelse af kostprisen, er blevet adskilt fra denne.</p> <p>Beskrivelse af hver transaktion samt oplysning om, hvordan transaktionen regnskabsmæssigt er behandlet. Herunder oplysning af om den beløbsmæssige størrelse af transaktionen samt hvor transaktionen er indregnet.</p> <p>Det skal særskilt fremgå, hvis transaktionen er en indfrielse af en aftale indgået mellem parterne før virksomhedssammenslutningen. Det skal oplyses, hvilken metode, der er anvendt til at fastsætte indfrielsesbeløbet.</p>
Trinvis virksomhedssammenslutninger	<p>Oplysning om dagsværdien af de kapitalandele den overtagende virksomhed ejede i den overtagne virksomhed umiddelbart før sammenslutningen.</p> <p>Oplysning om gevinst eller tab som følge af den omvurdering til dagsværdi samt hvor i totalindkomsten gevinst eller tab er indregnet.</p>

Oplysningsbestemmelser for virksomhedssammenslutninger, fortsat	
Oplysningskrav	Uddybende kommentar
Foreløbige opgørelser af dagsværdier på aktiver og forpligtelser	<p>Oplysninger om foreløbige opgørelser af dagsværdier, såfremt specifikke aktiver, forpligtelser, minoritetsinteresser eller andele af betalinger ikke har kunnet fastlægges endeligt.</p> <p>Oplysning om årsagen til at den regnskabsmæssige behandling af sammenslutningen ikke er færdiggjort samt hvilke elementer, der ikke er endelige.</p> <p>Oplysninger om reguleringer af foreløbige værdier i efterfølgende perioder. Herunder oplyses om justeringer af eventualaktiver og –forpligtelser indtil disse afklares og/eller afregnes fuldt ud.</p> <p>Oplysninger om ændringer i intervaller for forventet udfald samt argumentation for ændringerne samt metoder og forudsætninger for opgørelse</p>
Andre	<p>Ud over de ovenfor anførte oplysninger, er der kommet nye oplysningskrav vedr.:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skattemæssig fradragsret for goodwill• Resultatførsel af omkostninger ved sammenslutningen• Metode til måling af minoritetsandele (inkl. eller ekskl. goodwill)• Omsætning i den overtagne virksomhed siden sammenslutningen

Tabel 10: Nye oplysningsbestemmelser efter IFRS 3R¹²⁵

De oplysningsbestemmelser, som er faldet bort i den reviderede standard, dækker over de regnskabsmæssige værdier for den overtagne virksomheds aktiver og forpligtelser opgjort efter den tidligere standard samt de væsentligste forudsætninger ved fastlæggelse af dagsværdier ved betaling med egenkapitalinstrumenter.

Af tabellen ses det, at ændringerne dels skyldes de regnskabsmæssige ændringer, der er indarbejdet i IFRS 3R, dels ændringer der præciserer nogle af de informationer, som er fundet relevante for regnskabsbrugerne.

¹²⁵ Ernst & Young ”IFRS i praksis 2008”, s. 22

Endelig skal det nævnes at opsamlingspunktet fra den tidligere standard omkring oplysninger, som ikke kræves efter IFRS, men er nødvendige for at opfylde det overordnede formål med oplysningsafsnittet, også stadig videreføres i IFRS 3R¹²⁶.

Det overordnede formål med oplysningsbestemmelserne er uændret mellem de to standarder, hvorfor der alt andet lige ikke ligger nogen decideret forbedring i den reviderede standard. Dog vurderes det en forbedring, at den reviderede standard nu opstiller flere oplysningspunkter i anvendelsesvejledningen for derigennem at guide den overtagende virksomhed gennem den relevante information for regnskabsbrugerne.

Selvom IFRS 3R ikke nødvendigvis foreskriver, at specifikke oplysninger, som er væsentlige for de givne virksomhedssammenslutning, skal oplyses, bør den overtagende virksomhed dog stadig overveje specifikationsgraden. Det vil være en afvejning mellem at give regnskabsbrugerne den nødvendige information, men samtidig ikke offentliggøre konkurrencefølsomme informationer.

Fordelen ved i visse tilfælde at give yderligere informationer til regnskabsbrugerne end det er krævet af IFRS 3R, kunne være mere troværdig præsentation. Det kunne fx være immaterielle aktiver, som kundekontrakter eller licenser, hvor der kan være en lav usikkerhed omkring indtjeningen, og regnskabsbrugerne med fordel kunne få denne information.

9.6 Delkonklusion

Som nævnt indledningsvist bevæger den reviderede standard sig over mod en endnu mere dagsværdi baseret tilgang til virksomhedssammenslutninger. Samtidig udvides definitionen for virksomhedssammenslutninger en anelse, hvilket formodentlig betyder, at flere transaktioner vil falde ind under IFRS 3R. For regnskabsbrugerne vil dette betyde, at flere transaktioner skal opfylde kravene i IFRS 3R i stedet for oplysningskravene for almindelig køb af aktiver, hvilket alt andet lige vil medføre flere informationer, som bedre afspejler det som reelt er overtaget, og derved kan de bedre forholde sig til transaktionen.

¹²⁶ IFRS 3R, pkt. 63

Samtidig har IFRS 3R nu en mere detaljeret vejledning omkring identifikation af den overtagende virksomhed, hvilket vurderes som en forbedring for både regnskabsudarbejderne og –brugere, da dette forventes at skabe ens regnskabsmæssig behandling for ens transaktioner og derved øge sammenligneligheden.

IFRS 3R giver også en mere detaljeret vejledning til opgørelse af kostprisen for den overtagne virksomhed, herunder skal betingede betalinger indregnes til dagsværdi, samtidig med at reguleringer til forhold eksisterende på overtagelsestidspunktet kun kan tilrettes indenfor 12 måneder. Reguleringer herudover vedrørende betingede betalinger indregnes i resultatopgørelsen. Denne ændring kan give flere udsving i resultatopgørelsen, hvilket kan gøre prognoseopgaven sværere for regnskabsbrugere, samtidig stiller ændringen øget krav til regnskabsudarbejderne for mere præcis måling på overtagelsestidspunktet for at minimere disse udsving.

Refusionsaktiver er et nyt begreb i IFRS 3R, og fjerner elementer, som giver køber regresret mod sælger, fra kostprisen. Dette nye element ses som en forbedring, da disse aktiver i deres natur ikke er en væsentlig usikkerhed for den overtagende virksomhed, og derfor udgør disse aktiver en relevant information for regnskabsbrugere.

Vedrørende opgørelse af kostprisen fjernes også transaktionsomkostninger. Overordnet virker denne tilpasning af praksis, som fornuftig, idet den overtagende virksomhed kun er parat til at betale dagsværdi for den overtagne virksomhed. Samtidig kan transaktionsomkostninger ikke betegnes som goodwill, hvor omkostningerne ofte indgik. Denne praksis kan dog give udfordringer i forhold til den fortrolighed, som er knyttet til virksomhedssammenslutninger, men ud fra et regnskabsmæssigt synspunkt, synes praksisændringen at give et mere retvisende billede af sammenslutningen.

Vedrørende måling af de identificerede aktiver og passiver findes det positivt, at dagsværdi-hierarkiet nu er flyttet til en særskilt standard, som mere dybdegående behandler dagsværdi-begrebet. Derved sikres der stadig en ensartet indgangsvinkel til måling af aktiver og forpligtelser og mere relevant information for regnskabsbrugere uden at hierarkiet gemmes væk i et bilag.

Samtidig vurderes fjernelse af kravet om pålidelig måling af immaterielle aktiver isoleret set, som en svækkelse af informationsværdien. Derimod vurderes det, at regnskabsbrugere opnår en mere relevant information ved udskillelse af de upålidelige aktiver, som dog skal benyttes med forbehold, da den indeholder væsentlige usikkerheder.

Den reviderede standard giver desuden mere vejledning til regnskabsudarbejderne omkring undtagelser til indregning og måling, hvilket alt andet lige vil hjælpe dem til en mere ensartet fortolkning og derved mere relevant og pålidelig rapportering.

Den reviderede standard fastsætter, at virksomhedssammenslutninger udelukkende opstår på det tidspunkt, hvor der opnås bestemmende indflydelse. Opgørelse af dagsværdier i henhold til IFRS 3R vil således kun være relevant på dette tidspunkt. Ejer den overtagende virksomhed kapitalandele i den overtagne virksomhed skal disse nu reguleres til dagsværdi, og reguleringerne indregnes i resultatopgørelse. Derved præsenteres gevinst eller tab nu i forbindelse med køb af kapitalandele, mens det tidligere kun har været praksis ved afhændelse.

Igen vil dette betyde udsving i resultatopgørelsen, som regnskabsbrugerne skal have i mente, når de analyserer den overtagende virksomhed. Dog vurderes det positivt, at den overtagne virksomhed udelukkende indregnes og måles til dagsværdi ved etablering af kontrol.

Standardens væsentligste ændring ligger på indregning af goodwill, hvor der efter den reviderede standard nu er valgmulighed for at indregne goodwill efter den forholdsmæssig kapitalandel eller indregne fuld goodwill, således at minoritetsinteressernes andel af goodwill også indregnes.

Ved indregning og måling af eventuelle minoritetsinteresser skal den overtagende virksomhed vælge om den vil måle interesserne til enten den forholdsmæssige andel af identificerede aktiver og forpligtelsers dagsværdi eller dagsværdi. Metoden for måling kan frit vælges fra sammenslutning til sammenslutning, hvilket giver den overtagende virksomhed mulighed at vælge den opgørelsesmetode, som den finder mest retvisende i den givne situation. IASB valgte at give denne valgmulighed, da de ikke kunne nå til enighed om metode for måling. På den ene side vil måling til dagsværdi give en mere relevant rapportering for regnskabsbrugerne, mens den på den anden side kan give en mere upålidelig måling. Det vurderes, at denne valgmulighed ikke gavner sammenligneligheden og dermed heller ikke regnskabet informationsværdi, i stedet ville et valg af metode have været ønskværdigt. Det vurderes at måling af minoritetsinteresser til dagsværdi vil have størst interesse for regnskabsbrugerne, idet deres interesse i regnskabet for den overtagende virksomhed vil være at få den økonomiske situation afspejlet for deres investering. Derved vægtes den relevante information også højere end pålidelighed, ligesom det er tilfældet ved indregning af immaterielle aktiver.

Når valgmuligheden for måling af minoritetsinteresserne eksisterer, bør den overtagende virksomhed vurdere, om den på overtagelsestidspunktet har til hensigt at opkøbe eventuelle minoritetsinteresser. Efterfølgende opkøb reguleres i egenkapitalen, og her vil valg af metode formodentlig have indflydelse på denne regulering og kan derfor udhule egenkapitalen i større eller mindre grad.

De yderligere krav, som er indarbejdet i IFRS 3R, omkring oplysninger vurderes at bidrage positivt med præcisering af yderligere oplysninger, som vil gavne informationsværdien for regnskabsbrugerne. Oplysningskravene bidrager positivt, da informationer, som ellers enten ikke ville fremgå eller som ville blive udvandet i den øvrige rapportering, nu vil fremgå i som specifikke oplysninger.

Anvendelsen af IFRS 3R vil medføre, at der vil komme flere udsving i resultatopgørelsen, da flere reguleringer sker via resultatopgørelsen, og transaktionsomkostninger nu omkostningsføres. Det vurderes, at IASB med IFRS 3R har opnået en forbedret standard, som overordnet bidrager med mere relevant og pålidelig information til regnskabsbrugerne. Dog kunne IASB, i forhold til de kvalitative egenskaber i den finansielle rapportering, med fordel have valgt udelukkende at tillade måling af minoritetsinteressen til dagsværdi.

10 Den økonomiske situation i relation til IFRS 3R

Det er ikke usædvanligt, at virksomheder har en strategi om vækst gennem virksomhedsopkøb. Her er det ikke hensigten, at de regnskabsmæssige regler skal være afgørende eller have indflydelse på beslutninger omkring virksomhedssammenslutninger. De regnskabsmæssige regler kan dog have en effekt på strukturen og planlægningen/processen omkring sammenslutningerne. Heraf afledt også kommunikationen med omverdenen og derved regnskabsbrugerne.

Siden den såkaldte 'subprime'-krise startede i USA, har vi de seneste år været i gennem en økonomisk rutsjetur med lav økonomisk vækst og stigende arbejdsløshed. I Danmark har det givet udslag i faldende boligpriser samt konkurser af banker mv.

Når den økonomiske situation i samfundet ændrer sig, giver det automatisk et ændret syn på fremtiden for virksomhederne, herunder de fremtidige pengestrømme, som virksomheden kan forvente at generere.

Den økonomiske rutsjetur har desuden gjort det mere vanskeligt end tidligere at vurdere værdien af virksomheder og deres aktiver. Dette kunne eksemplificeres ved fastsættelse af diskonteringsfaktoren i de økonomiske modeller, da denne også har været inde i en turbulent periode, ligesom forudsætninger i forbindelse med budgettering af det fremtidige cash flow også må antages at være blevet vanskeligere at fastsætte.

Derfor er det også blevet endnu vigtigere for virksomhederne at være nøjagtige i deres antagelser og forudsætninger omkring værdiansættelser, herunder ikke mindst de langsigtede effekter af den globale recession¹²⁷.

Ernst & Young har i en undersøgelse blandt virksomheder og regnskabsbrugere fundet frem til, at mere pålidelig værdiansættelse, via bl.a. bedre forecast information, kan skabe mere tillid fra investorer og analytikere. Tilliden kan skabes gennem information omkring:

- Effekten på pengestrømme, hvis den globale recession er større eller mindre end ledelsens vurdering samt effekten af en længere krise end antaget
- Effekten, hvis vækst i omsætning genskabes hurtigere eller langsommere end antaget

¹²⁷ Ernst & Young "Meeting today's financial challenges", s. 13.

- Effekten af omstrukturingsplaner, der er indtruffet hurtigere eller langsommere end planlagt
- Ændringer i forecast modeller som følge af udsving i valuta eller råvarepriser og tilpasning af forudsætningerne til den nuværende markedssituation, herunder vurdering af de anvendte kilder
- Ledelsens vurdering af virksomhedens fremtid, herunder vækstrater, samt størrelse på og omstændigheder ved en nedskrivning¹²⁸

Ud fra ovenstående punkter vurderes det, at information, som i højere grad kan skabe tillid og tryghed hos regnskabsbrugerne, er stabil fremtidig indtjening samt information omkring udsving og ændringer i indtjeningen. Samtidig skal virksomhedernes ledelse have for øje, hvilke udmeldinger der i øvrigt er i markedet. Dette kunne være makroøkonomiske udsigter og nøgletal, udmeldinger fra industri- og brancheorganisationer samt forventninger hos sammenlignelige konkurrenter.

Som gennemgået tidligere vil IFRS 3R give flere udslag i resultatopgørelsen, hvilket overordnet kan opsummeres således:

	Effekt på resultat på overtagelsestidspunktet	Effekt på nettoaktiver og goodwill på overtagelsestidspunktet	Effekt på resultat fremadrettet
Eksisterende kapitalandele i den overtagne virksomhed	✓	✓	
Betingede betalinger i likvider eller aktier		✓	(✓)
Transaktionsomkostninger	✓	✓	
Fuld goodwill		✓	✓
Eventualforpligtelser		✓	✓
Omstrukturingsomkostninger			✓
Godtgørelse fra sælger		✓	✓
Køb eller salg af minoritetsinteresser			÷

¹²⁸ Ernst & Young "Meeting today's financial challenges", s. 16

Når virksomhedens pengestrømme enten kommer ud for væsentlige udsving eller ændrer sig i negativ retning, vil det derfor give usikkerhed hos regnskabsbrugerne, og de regnskabsmæssige begreber som værdiforringelse af aktiver og nedskrivningstest kan komme på tale. Under IFRS foreskriver IAS 36 de procedurer, som virksomheden skal anvende for at sikre, at aktiver ikke indregnes til mere end deres genindvindingsværdi.

Som tidligere nævnt skal virksomheder ved indikationer eller som minimum én gang årligt foretage nedskrivningstest¹²⁹ på det laveste CGU niveau, der kan fastsættes i den pågældende virksomhed. Her allokeres goodwill til de laveste rapporteringspligtige segmenter¹³⁰, som fastsættes af Chief Operating Decision Maker, også benævnt CODM, og enheden testes herefter for nedskrivningsbehov. Såfremt aktiverne er indregnet til mere end deres genindvindingsværdi, skal virksomheden først foretage nedskrivning på den indregnede goodwill. Har den overtagende virksomhed valgt at indregne forholdsmæssig andel af goodwill, indregnes også kun den forholdsmæssige andel af nedskrivningsbehovet¹³¹. Dette er omvendt i de tilfælde, hvor den overtagende virksomhed har valgt at indregne fuld goodwill, og derfor også skal indregne hele nedskrivningen i resultatopgørelsen. Samtidig skal virksomheden oplyse, hvor stor en del af nedskrivningen, der kan henføres til minoritetsinteresserne.

I den forbindelse bør det nævnes, at den kontrol præmie, som den overtagende virksomhed eventuelt har betalt ved virksomhedssammenslutningen, desuden kan være med til at sløre billedet, når den overtagende virksomhed skal teste for nedskrivningsbehov. Såfremt den overtagende virksomhed vælger at indregne fuld goodwill, skal den, som tidligere nævnt, opgøre dagsværdien af minoritetsinteressen. Herved synliggøres en eventuel kontrolpræmie bedre end ved en forholdsmæssig indregning af goodwill, og derved vurderes det, at den overtagende virksomhed bedre er i stand til at tage højde for dette i nedskrivningstesten.

Ved den forholdsmæssige indregning af goodwill vil den overtagende virksomhed umiddelbart ikke have dagsværdien til rådighed. En beregning af værdien af minoritetsinteressen ud fra en simpel ekstrapolering af kostprisen kan derfor sløre et mere reelt nedskrivningsbehov.

I forhold til IFRS 3 vurderes det, at de største udsving til resultatopgørelsen kan komme via nedskrivninger, herunder primært nedskrivning på goodwill, idet goodwill nedskrives inden

¹²⁹ IAS 38, pkt. 108

¹³⁰ KPMG "IFRS Briefing Sheet", summary of annual improvements

restnedskrivningen fordeles forholdsmæssig til øvrige aktiver. I en undersøgelse fra Ernst & Young udgør goodwill i gennemsnit 47 % af værdien i den overtagne virksomhed¹³².

Selvom nedskrivninger i deres natur er en reaktion på tidligere begivenheder, og ikke i sig selv påvirker det fremadrettede cash flow for virksomheden, hvilket reelt er det afgørende for værdien af virksomheden, vil nedskrivninger signalere fejl i de tidligere vurderinger fra virksomheden. Investorerne og regnskabsbrugerne vil afledt heraf stille spørgsmålstejn ved virksomhedens strategi omkring opkøb samt ved ledelsen og deres evne til at drive virksomheden effektivt. På den baggrund vurderes det vigtigt for virksomheden at opføre den overtagne virksomhed og værdierne heri, korrekt.

Forudsat at den overtagende virksomhed ønsker at undgå fremtidige nedskrivninger i resultatopgørelsen, kan virksomheden forsøge at undgå dette ved en korrekt fordeling af værdien af den overtagne virksomhed via PPA'en.

Som tidligere nævnt i afsnit 9.4.7 "Betydning af valgmulighed for opgørelse af goodwill" er grundtanken ved PPA'en, at kostprisen bedst muligt skal afspejle, hvad der reelt er overtaget. Derfor bliver det essentielle i denne proces at identificere og måle de aktiver og forpligtelser, der overtages. En struktureret proces for dette kunne opstilles således:

- Overvejelse af køber og sælgers motiver, herunder specielt køber hensigter og muligheder for synergi
- Gennemgang af dokumentationen og interview med nøglepersoner
- Oversigt og udskillelse af aktiver, herunder fastlæggelse af hierarkiet af aktiverne

En struktureret proces vil være medvirken til, at identifikationen af de overtagne aktiver og forpligtelser bliver grundig og effektiv¹³³.

Overordnet skal den overtagende virksomhed klarlægge, hvilket motiv og rationale, der ligger bag virksomhedssammenslutningen. Det bagvedliggende rationale indikerer, hvad det reelt er, at den overtagende virksomhed primært har været interesseret i ved sammenslutningen. Dette vil derfor også repræsentere en forholdsmæssig større værdi for

¹³¹ IAS 38, pkt. C8

¹³² Ernst & Young Webcast "Mergers and acquisitions under IFRS – The effect of the new business combinations standard"

¹³³ Revision & Regnskabsvæsen nr. 3, s.30

den overtagende virksomhed.

Det skal dog påpeges, at købesums allokeringen skal tage udgangspunkt i en gennemsnitlig markedsdeltager og ikke i den konkrete køber, hvorfor den overtagende virksomhed også skal se på, hvad øvrige markedsdeltagere vil betale for aktiver og forpligtelser i den overtagne virksomhed.

For at opnå den nødvendige indsigt i, hvad den overtagne virksomhed består af, er det desuden nødvendigt at gennemgå den dokumentation, som ligger til grund for aftalen. Dette kunne være selve købsaftalen, ligesom underliggende due diligence analyser og rapporter også kan indeholde brugbar information. Når selve dokumentationen gennemgås, kan interview med nøglepersoner i processen ligeledes bidrage med yderligere argumenter og information omkring de erhvervede aktiver og forpligtelser.

For at opnå et tydeligere billede af de overtagne aktiver kan det være en fordel at opdele aktiverne i et hierarki, hvor de kan opdeles efter deres bidrag til indtjeningen og de anvendte værdiansættelsesmetoder. Denne opdeling kan dels give et overblik over den overtagne virksomhed, samt danne et godt fundament for den endelige allokering af købesummen. Endelig kan opdelingen indgå i den efterfølgende kritiske vurdering af den endelige fordeling af købsprisen, som der bør være en del af PPA'en.

Selve processen omkring PPA'en ligger normalt efter, at virksomhedssammenslutningen er en realitet. Denne proces kan med fordel flyttes frem til den i forvejen gennemførte due diligence, således at den overtagende virksomhed tidligt i processen også får det regnskabsmæssige overblik. Fordelene ved at flytte PPA'en frem i processen kan opsummeres til¹³⁴:

- Bedre forståelse af opkøbskandidaten og kvantificering af transaktionens strategiske rationale
- Indikation af transaktionens regnskabsmæssige påvirkning og risiko for efterfølgende nedskrivning
- Mulighed for at kommunikere rationalet bag transaktionen klart til beslutningstagere og aktionærer
- Understøttelse af en effektiv due diligence proces samt tidligere kvalitetsvurdering

¹³⁴ Revision & Regnskabsvæsen nr. 3, s. 40

Såfremt arbejdet omkring PPA'en flyttes frem i den samlede proces ved virksomheds-sammenslutningen, kan det forbedre den løbende dialog med nøglepersoner i forhandlingerne samtidig med, at den overtagende virksomhed i datarummet bedre kan fokusere på de regnskabsmæssige væsentligste aktiver og forpligtelser, samt vurdere påvirkningen på den finansielle rapportering og nøgletal. Ligeledes kan der udarbejdes følsomhedsanalyser på de vurderede værdier, hvilket kan indikere potentielle risici for nedskrivning af aktiverne. Disse fordele bevirker desuden at ledelsen mere klart, og på et bedre analysegrundlag, kan kommunikere omkring virksomhedssammenslutningen til dels internt i organisationen, dels eksternt til regnskabsbrugerne.

Det skal dog i denne sammenhæng nævnes, at en tidligere PPA proces bevirker, at den overtagende virksomhed vil have et øget ressourcetræk på nøglepersonerne under due diligencen, samt at omkostningen til den foreløbige PPA er tabt, såfremt virksomheds-sammenslutningen ikke bliver en realitet alligevel.

Hele arbejdet med PPA'en skal, som tidligere nævnt, resultere i, at den overtagende virksomhed får indregnet så retvisende værdier som muligt på de overtagne nettoaktiver. Idet virksomhedssammenslutninger til tider giver indregning af væsentlige goodwill-beløb, og nedskrivninger på dette aktiv ikke efterfølgende kan tilbageføres¹³⁵, er det derfor essentielt, at værdierne bliver allokeret korrekt. En struktureret PPA proces samt en proces som ligger under due diligencen, kan være en måde hvorpå den overtagende virksomhed i højere grad kan allokere værdierne i den overtagne virksomhed mere korrekt, dog vil det ikke eliminere alle usikkerhederne.

Denne betragtning set sammen med den nuværende økonomiske situation og de vanskeligere forudsætninger for at fastsætte disse gør, at virksomhederne muligvis vil have tendens til at vælge indregning af minoritets interesser til deres forholdsmæssige andel af nettoaktiverne, og derigennem alt andet lige reducere den indregnede goodwill. Herved reduceres størrelsen af den potentielle risiko, der vil være for efterfølgende, at skulle nedskrive på goodwill. Den økonomiske situation forventes derfor at have en afdæmpende effekt på den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger, idet regnskabsaflæggerne vil have en mere forsigtig indgangsvinkel til IFRS 3R.

¹³⁵ IAS 36, pkt. 124

Når den reviderede IFRS 3 perspektiveres over i et mere generelt billede, vurderes det, at den nugældende standard ikke forbliver i sin aktuelle form, da standarden allerede har været omdrejningspunkt for adskillige debatter. Samtidig har IFRIC og IASB løbende udsendt forbedringstiltag igennem deres ”annual improvements”¹³⁶. Her er også andre standarder tilpasset de ændrede bestemmelser i IFRS 3R, og afledt heraf har IASB udsendt et udkast til en revideret IAS 37¹³⁷. Det vurderes desuden at den nuværende valgmulighed for måling af minoritetsinteresser ikke er en holdbar løsning, da sammenligneligheden såvel internt blandt IFRS regnskaber, som blandt US GAAP regnskaber, bliver forringet. Samtidig ligger der stadig områder inden for virksomhedssammenslutninger, som endnu ikke er behandlet i IFRS 3R, fx ”fresh start accounting” eller ”push down accounting”.

¹³⁶ Wiley ”International GAAP 2010”, s. 778

¹³⁷ Wiley ”International GAAP 2010”, s. 774

11 Konklusion

IFRS 3R ændrer den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger på en række områder samtidig med, at den reviderede standard bevæger sig over mod en endnu mere dagsværdi baseret tilgang til sammenslutningerne.

I den reviderede standard har IASB fastholdt deres normative tilgang til det regnskabsmæssige område, men selvom IFRS 3R generelt vejleder regnskabsaflæggerne til, hvordan standarden bør fortolkes, er der samtidig indarbejdet flere guidelines, som sikrer ens fortolkning af de givne paragraffer.

Baggrunden for den reviderede udgave af IFRS 3 har været at skabe konvergens til SFAS 141R og US GAAP. Standarden skaber ikke fuldstændig overensstemmelse til US GAAP, men antallet af afvigelser er væsentligt reduceret, hvilket har øget sammenligneligheden mellem de to regnskabsregimer betragteligt omkring virksomhedssammenslutninger.

Det er dog min vurdering, at valgmuligheden omkring indregning af goodwill på minoritetsinteresser efter IFRS mindsker sammenligneligheden til US GAAP.

IFRS 3R ændrer regnskabs informationsværdi positivt, idet den reviderede standard på en række områder giver regnskabsbrugerne mere relevant information. Dette sker under opgørelse af kostprisen ved reglerne om betingede betalinger, refusionsaktiver og transaktionsomkostninger samt ved indregning af immaterielle aktiver.

Konsekvensen af disse ændringer vurderes at blive flere udsving i resultatopgørelsen, hvilket kan sløre kontrol- og prognoseopgaven for regnskabsbrugerne samtidig med, at pålideligheden ved måling af immaterielle aktiver svækkes. Det vurderes, at den mere upålidelige måling af de immaterielle aktiver mere end opvejes af den relevante information, som regnskabsbrugerne opnår ved indregningen.

Den reviderede standard ændrer desuden på definitionen af kontrol, som generelt gør, at flere transaktioner vil blive omfattet af IFRS 3R, men samtidig opnår den overtagende virksomhed kun kontrol over den overtagne virksomhed én gang. Ved trinvisse overtagerelser vil dette påvirke resultatet, mens det efter opnåelse af kontrol vil være reguleringer over egenkapitalen. Det er min vurdering, at disse ændringer vil give en mere retvisende rapportering, idet dagsværdierne kun opgøres, og indregnes på det tidspunkt, hvor kontrollen etableres. Den overtagende virksomhed skal dog overveje denne praksis ved trinvisse overtagerelser, idet efterfølgende opkøb kan tære på egenkapitalen.

IFRS 3R giver regnskabsudarbejderne valgmulighed mellem måling af minoritetsinteresser til deres forholdsmæssige andel af identificerede nettoaktiver eller dagsværdi. Denne valgmulighed skal ikke sidestilles med valg af regnskabspraksis, og valget er derfor kun gældende for den pågældende virksomhedssammenslutning. Valgmuligheden er udtryk for manglende enighed i IASB, og det er min vurdering, at valgmuligheden hverken gavner en ensartet anvendelse af IFRS 3R og dermed kontinuiteten eller højner sammenligneligheden indenfor IFRS regnskaberne eller over mod US GAAP. IASB kunne med fordel have udarbejdet en standard, der ligesom SFAS 141R kun tillader måling af minoritetsinteresser til dagsværdi. Det er min vurdering, at dette ville højne de kvalitative egenskaber i den finansielle rapportering.

Perspektiveres IFRS 3R over mod den nuværende makroøkonomiske situation, er det min vurdering, at den økonomiske uro i samfundet vil have en afdæmpende effekt på brugen af IFRS 3R. Dette skyldes, at de underliggende forudsætninger for værdiansættelsesmetoderne bliver vanskeligere at fastsætte, og den overtagende virksomhed derfor vil have et mere forsigtigt udgangspunkt. Dette kan igen betyde at måling af minoritetsinteresser til dagsværdi fravælges for derigennem at begrænse den indregnede goodwill, og dermed minimere eventuelle nedskrivninger.

Det er ligeledes min vurdering, at en struktureret og tidlig PPA proces kan reducere usikkerheden ved de estimerede dagsværdier, og derved øge sandsynligheden for anvendelse af dagsværdi på minoritetsinteresserne. Spørgsmålet er, om en struktureret proces opvejer den naturlige usikkerhed, der følger i kølvandet på en finanskriser.

Ud fra de valgte kriterier for retvisende rapportering og de gennemgåede ændringer til IFRS 3R, er det den overordnede konklusion, at den nye IFRS 3R vil gøre den finansielle rapportering mere retvisende. Dog vurderes valgfriheden omkring måling af minoritetsinteresser at være uhensigtsmæssig samt at mindske sammenligneligheden til dels andre IFRS regnskaber, dels regnskaber aflagt efter US GAAP. Desuden kan relevant information for regnskabsbrugerne blive sløret i rapporteringen.

Selvom IFRS 3R vurderes overordnet at forbedre den finansielle rapportering til gavn for regnskabsbrugerne, er det samtidig vurderingen, at vi ikke har set den sidste endelige standard vedrørende virksomhedssammenslutninger.

12 Litteraturliste

REGNSKABSSTANDARDER OG VEJLEDNINGER:

Titel	Forlag / Forfatter	År
IFRS 3R Business Combinations	IASB	2008
Basis for Conclusion on IFRS 3 Business Combinations	IASB	2008
IFRS 3 Business Combinations	IASB	2004
SFAS 141R Business Combinations	FASB	2007
Begrebsramme for udarbejdelse og præsentation af årsregnskaber	IASB	1989
Exposure Draft of an improved Conceptual Framework for Financial Reporting	IASB	2008

FAGLITTERATUR OG PUBLIKATIONER:

Titel	Forlag / Forfatter	År
International GAAP 2009	Wiley / Ernst & Young	2009
International GAAP 2010	Wiley / Ernst & Young	2010
Regnskabshåndbogen 2010	PwC / Henrik Steffensen m.fl.	2010

FAGLITTERATUR OG PUBLIKATIONER, fortsat:

Titel	Forlag / Forfatter	År
Business combinations and changes in ownership interests	Deloitte / Kim Wild m.fl.	2008
Meeting today's financial challenges – Impairment reporting: improving stakeholder confidence	Ernst & Young	2010
IFRS i praksis 2008	Ernst & Young / Kim Tang Lassen, Malene Franke m.fl.	2008
IFRS 3(Revised): Impact on Earnings	PwC	2008
Business Combinations Phase II – project summary, feedback and effect analysis	IASB	2008
IFRS Briefing Sheet, April	KPMG	2009
Revision & Regnskabsvæsen, nr. 3	FSR	2010
IFRS Outlook, november	Ernst & Young	2009
IFRS Outlook, February	Ernst & Young	2009
Bliv klar til den nye IFRS om køb af virksomheder	PwC	2008
Business Combinations and Consolidated Financial Statements	Ernst & Young	2008
Købesumsallokering ved virksomheds-køb	KPMG	2007

FAGLITTERATUR OG PUBLIKATIONER, fortsat:

Titel	Forlag / Forfatter	År
IAS Plus, January	Deloitte	2008
International Financial Reporting Bulletin	BDO	2008
Årsrapporten – Teori og regulering	Gjellerup / Jens O. Elling	2004

FAGLIGE ARTIKLER:

Titel	Forfatter	Udgivelse
IFRS Briefing Sheet	KPMG	April 2009
IASB Press Release	IASB	10. January 2008
Fortrolighed vigtigere end pris ved virksomhedshandler	Sille Wulff Mortensen	Børsen, 2008
For Some, Minority Interests Will Be a Major Boost	Marie Leone	CFO.com, 2008
Ny IFRS om virksomhedssammen- slutninger	Jan Fedders	R&R, nr. 3 2008
The Negative Side of Goodwill	Marie Leone	CFO.com, 2007

HJEMMESIDER:		
Administrator	Adresse	
IASB	www.iasb.org	
FASB	www.fasb.org	
Deloitte	www.iasplus.com www.deloitte.com	

ANDET:		
Titel	Medie	Publiceret
Mergers and acquisitions under IFRS – The effect of the new business combination standard	Ernst & Young Webcast	20. januar 2009

13 Bilag

13.1 Bilag 1: Forskelle mellem IFRS og US GAAP

Område	Opsummering af forskelle mellem IFRS og US GAAP
Scope	IASB og FASB har forskellige definitioner af kontrol. IASB's definition af kontrol er "the power to govern the financial and operating policies of an entity so as to obtain benefits from its activities", hvilket fortolkes som kontrol ved at træffe de økonomiske og driftsmæssige beslutninger i en virksomhed med henblik på at opnå fordele fra dens aktiviteter. Den FASB's definition er baseret på "controlling financial activities", hvilket vil sige en kontrolleret finansiell interesse, der normalt fortolkes som et absolut flertal af de stemmeberettigede interesser. 'Control' er for tiden genstand for et fælles FASB / IASB projekt.
Definition af dagsværdi	IASB og FASB bruger definitionen af dagsværdi fra eksisterende standarder. FASB's definition er i SFAS 157 "Fair Value Measurement" og IASB bruger definitionen, der også anvendes i IAS 39 "Financial Instruments: Recognition and Measurement". IASB har et løbende projekt om måling.
Eventual forpligtelser	IFRS 3 (2008) kræver indregning af en eventual forpligtelse opstået ved en virksomhedssammenslutning, hvis det er en aktuel forpligtelse, der hidrører fra tidligere begivenheder, og dagsværdien kan måles pålideligt. SFAS 141R kræver en kontraktuel forpligtelse indregnet, hvis det er en aktuel forpligtelse, uanset om denne kan måles pålideligt. Ved ikke-kontraktuelle forpligtelser skal det vurderes, om det er mere sandsynligt, at forpligtelsen giver anledning til et aktiv eller passiv, som defineret i FASB's "Concept Statement 6". Hvis forpligtelsen opfylder indregningskravene på overtagelsesdatoen, indregnes det til dagsværdi.
Medarbejder-aftaler	Både IFRS og USGAAP kræver at aktiver og passiver i forbindelse med erhvervede virksomheders medarbejder-ordninger, skal indregnes og måles i overensstemmelse med de relevante i IFRS eller US GAAP krav. Da disse krav er forskellige, vil de indregnede beløb også blive forskellige.
Måling af ikke-kontrollerende interesser	SFAS 141R kræver at minoritetsinteresser måles til dagsværdi. I IFRS 3R er det muligt at vælge transaktion for transaktion, om minoritetsinteresser enten måles til dagsværdi eller efter indre værdis metode.

Område	Opsummering af forskelle mellem IFRS og US GAAP
Indkomstskatter	Begge standarder kræver udskudt skat, som følge af overtagne aktiver og passiver ved en virksomhedssammenslutning, målt i overensstemmelse med hhv. IAS 12 "Income taxes" eller SFAS 109 "Accounting for income taxes". Disse standarder kan give forskellige resultater. Desuden kræver SFAS 141R ved usikkerheder om indkomstskatter i den overtagne virksomhed, at disse måles i overensstemmelse med FIN 48 "Accounting for Uncertainty in Income Taxes". Der er ingen tilsvarende standard under IFRS.
Tab af fælles kontrol eller betydelig indflydelse	IAS 27 bevirker afledte ændringer til IAS 28 "Investments in Associates" samt IAS 31 "Investments in Joint Ventures", hvor der kræves en revurdering til dagsværdien af eventuelle tilbageværende kapitalandele ved afgivelse af bestemmende indflydelse eller fælles kontrol. FASB besluttede, at den regnskabsmæssige behandling af investeringer, der ikke længere opfylder betingelserne for indre værdis metode under APB 18 "The Equity Method of Accounting for Investments in Common Stock" ikke faldt ind under fase II af projektet om virksomhedssammenslutninger og valgte derfor ikke at foretage tilsvarende justeringer til US GAAP.

13.2 Bilag 2: Udkast til ”Guidance on Fair Value Measurement”¹³⁸

Definition af dagsværdi: Definitionen af dagsværdi baseres på en ”exit-pris”: ”Den pris, der kunne opnås ved at sælge et aktiv, eller skulle betales for at overdrage en forpligtelse gennem en almindelig transaktion mellem markedsdeltagere på målingstidspunktet”.

Mest fordelagtige marked: Måling af dagsværdi for et aktiv eller en forpligtelse forudsætter salg eller overførsel på det mest fordelagtige marked for aktivet, henholdsvis forpligtelsen, som virksomheden har til rådighed.

Forudsætninger for måling: Ved målingen af et aktivs eller en forpligtelses dagsværdi bør lægges de forudsætninger til grund, som markedsdeltagerne ville bruge til prisfastsættelse af aktivet eller forpligtelsen.

Højeste og bedste udnyttelse af et aktiv: Måling af et aktivs dagsværdi forudsætter, at aktivet skal sælges til en markedsdeltager, der vil opnå den højeste og bedste udnyttelse af det.

Måling af forpligtelse: Måling af en forpligtelses dagsværdi forudsætter, at forpligtelsen overdrages til en markedsdeltager på målingstidspunktet.

Gevinster/tab ved første indregning: I udkastet er identificeret fire eksempler, hvor dagsværdimåling ved første indregning kan afvige fra transaktionsprisen. En eventuel gevinst eller tab ved første indregning indregnes i resultatopgørelsen, medmindre andet er bestemt i den relevante IFRS for aktivet eller forpligtelsen.

Værdiansættelsesmetoder: Udkastet indeholder vejledning om værdiansættelsesmetoder, herunder særlig vejledning på markeder, der ikke længere er aktive. Værdiansættelsesmetoderne skal være i overensstemmelse med ’markedsmetoden’ (’market approach’), ’indkomstmetoden’ (’income approach’) eller ’omkostningsmetoden’ (’cost approach’). En virksomhed skal vælge den værdiansættelsesmetode, som er den mest egnede efter omstændighederne og for hvilke, der er tilstrækkelige data til rådighed til måling af dagsværdi.

¹³⁸ Deloitte ” Exposure Draft on Fair Value Measurement”, deloitte.com

Dagsværdihierarki: Udkastet stiller forslag om et dagsværdihierarki med tre niveauer for måling af dagsværdi:

- **Niveau 1:** Officielle kurser (ikke-regulerede) i aktive markeder for identiske aktiver eller forpligtelser, som virksomheden har adgang til på målingsdatoen. (Markedsmetoden)
- **Niveau 2:** Observerbare input for aktivet eller forpligtelsen, enten direkte (dvs. som kurser) eller indirekte (dvs. afledt af kurser), som ikke indgår på niveau 1. (Indkomstmetoden)
- **Niveau 3:** Input til måling af aktivet eller forpligtelsen, som ikke er baseret på observerbare markedsdata (ikke-observerbare input). (omkostningsmetoden)

Oplysninger: Udkastet foreslår forskellige oplysninger om, hvordan aktiver eller forpligtelser måles til dagsværdi, herunder ”oplysninger der gør det muligt for regnskabsbrugere at vurdere de metoder og input, der bruges til at udarbejde disse målinger og, for så vidt angår dagsværdimålinger, der anvender væsentlige ikke-observerbare input (niveau 3), indvirkningen af målingerne på resultatet eller anden totalindkomst for perioden”.